

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۱۰

درس های عمومی و اختصاصی

رشته علوم تجربی

مواد امتحانی	تعداد پرسش	از شماره	تا شماره	وقت پیشنهادی
زبان و ادبیات فارسی	۱۵	۱	۱۵	۱۸ دقیقه
زبان عربی	۱۵	۱۶	۳۰	۲۰ دقیقه
دین و زندگی	۱۵	۳۱	۴۵	۱۷ دقیقه
زبان انگلیسی	۱۵	۴۶	۶۰	۲۰ دقیقه
ریاضیات	۱۵	۶۱	۷۵	۴۰ دقیقه
زیست شناسی	۲۰	۷۶	۹۵	۳۰ دقیقه
فیزیک	۱۵	۹۶	۱۱۰	۴۰ دقیقه
شیمی	۱۵	۱۱۱	۱۲۵	۲۵ دقیقه
تعداد کل پرسشها: ۱۲۵		مدت پاسخ گویی: ۲۱۰ دقیقه		

۱- معنی چند واژه نادرست است؟

زهی (آفرین) - مُحال (دروغ) - رقعہ (پارچه) - معیار (اندازه) - حَقَّہ (جعبه) - بسیج (آمادگی) - ستوه (بایدار) - ردا (بالاپوش) - ندامت (ناراحت) - خذلان (درماندگی)

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲- در کدام بیت واژه انتخاب شده نادرست است؟

- (۱) به خیمه درآمد به کردار باد
 (۲) یکی (صرع - درع) پوشید زال دلیر
 (۳) قناعت است و (مرقَه - مرّوت) نشان آزادی
 (۴) چگونگی گوش توان کرد بر خردمندان

۳- در گروه کلمات زیر چند غلط املائی وجود دارد؟

«هنگامه دریا - کتاب نصاب الصّبیان - غوکان و بهایم - یال و غارب - طمأنینه و آرامش - حُرّای شیر - فضای نفوس - لباس و مقنعه - زه و سندروس - افسون و رنگ - طاس و طشت - نقاب حزن انگیز ظلمت»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۴- در کدام بیت غلط املائی وجود دارد؟

- (۱) یا قرض من از خزانه غیب رسان
 (۲) پنداشتی مجسمه سنگ و یخ یکی است؟
 (۳) ز جا بجنبند اگر تندباد صولت او
 (۴) بر خموشی می دهی ترجیه حرف پوچ را

۵- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) کتاب مانده های زمینی اثر آندره ژید و ترجمه مهستی بحرینی است.
 (۲) سیف الدین محمد فرغانی، در قرن هشتم مقارن با حمله سپاه مغول می زیست.
 (۳) داستان «خیر و شر» از کتاب هفت پیکر نظامی را زهرا کیا بازنویسی کرده است.
 (۴) سیاست نامه از خواجه نظام الملک توسی و لطایف الطوایف اثر فخرالدین علی صفی است.

۶- نقش دستوری کلمات مشخص شده در کدام بیت نادرست است؟

- (۱) قطره دانش که بخشیدی ز پیش
 (۲) غیبت نکرده ای که شوم طالب حضور
 (۳) در چراغ دو چشمم او زد تیغ
 (۴) از چه ای کل، با کلان آمیختی؟

۷- در کدام بیت، مورد مشخص شده در داخل کمانک دیده می شود؟

- (۱) وقتی دل سودایی، می رفت به بستانها
 (۲) برخاست به روی دوست دیدن
 (۳) سعدی به لب دریا دردانه کجا یابی
 (۴) به خون، گر کشی خاک من، دشمن من

۸- در کدام بیت، ساختمان هسته گروه اسمی، «وندی» است؟

- (۱) دلت به وصل گل ای بلبل صبا خوش باد
 (۲) قد خمیده پیران به عجز می گوید
 (۳) بعد از اینم چه غم از تیر کج انداز حسود
 (۴) مرغ خوش خوان را بشارت باد کاندرا راه عشق

۹- آرایه های بیت زیر در کدام گزینه دیده می شود؟

دوش آگهی ز یار سرفر کرده داد باد   من نیز دل به باد دهم هرچه باد، باد

- (۱) تکرار - جناس هم سان - کنایه - تشخیص
 (۲) تکرار - ایهام - تشخیص - تضمین
 (۳) جناس هم سان - جناس ناهم سان - تضاد - کنایه
 (۴) تشخیص - جناس ناهم سان - تشبیه - استعاره

۱۰- در کدام بیت آرایه‌ای نادرست است؟

- ۱) قطره دانش که بخشیدی ز پیش
- ۲) به نام کردگار هفت افلاک
- ۳) آب دریا جمله در فرمان توست
- ۴) حالی آن لعل آبدار گشاد

۱۱- مفهوم عبارت زیر در کدام بیت دیده می‌شود؟

«خدا در همه جا هست؛ در هر جا که به تصور درآید و «نیافتنی» است.»

- ۱) به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست
- ۲) خلق را بستی ز عیبم چشم و گوش
- ۳) ای در میان جانم و جان از تو بی‌خبر
- ۴) کف نیاز به درگاه بی‌نیاز برآر

۱۲- مفاهیم «تواضع - قناعت - آزادگی - یک‌رنگی» به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

- الف) مثال آینه شو در قبول زشت و نکو
  - ب) مشو چو سبزه زمین‌گیر از گران‌جانی
  - ج) خاکساری نه بنایی است که ویران گردد
  - د) منه تو پای خود از حد خویشتن بیرون
- ۱) ب-ج-د-الف   ۲) ج-د-ب-الف

۱۳- با توجه به عبارت زیر، مفهوم کدام بیت از بقیه دورتر است؟

«هزار فردوسی، شاعر، غرق در گل بود؛ ولی گور ستمگر غرق در خون بود.»

- ۱) نیک و بد چون همی‌بباید مرد
- ۲) آه از این عشق ستم‌پیشه که با چندین سعی
- ۳) از مکافات عمل غافل مشو
- ۴) عاقبت بد به جزای عمل خود برسید

۱۴- ابیات همه گزینده‌ها مفهوم مشترک دارند، به جز:

- ۱) ما نبودیم و تقاضا مان نبود
- ۲) لطف حق با تو مداراها کند
- ۳) ما چو ناییم و نوا در ما ز توست
- ۴) پیش من آوازت آواز خداست
- ۵) تا خار غم عشقت آویخته در دامن
- ۶) تا به چین سر زلف تو رسد دست نگاه
- ۷) گفتم ز مهرورزان رسم وفا بیاموز
- ۸) چشم وفا مدار ز خوبان که می‌کند

۱۵- مفهوم بیت زیر به کدام بیت نزدیک‌تر است؟

بی‌عنایات حق و خاصان حق

- ۱) سیاه‌نامه‌تر از خود کسی نمی‌بینم
- ۲) گرچه ما نامه‌سیاهیم بخشای که ما
- ۳) عمری است که تا منتظر دولت و صلیم
- ۴) بر سایبان حسن عمل اعتبار نیست

- ۱) متصل‌گردان به دریا‌های خویش (تشبیه - تضاد)
- ۲) که پیدا کرد آدم از کفی خاک (تلمیح - واج‌آرایی)
- ۳) آب و آتش ای خداوند آن توست (مجاز - کنایه)
- ۴) پیش آن ریگ آبدار نهاد (جناس هم‌سان - استعاره)

عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست
ای خدا عیب من از خود هم بیوش
وز تو جهان پر است و جهان از تو بی‌خبر
که کار مرد خدا جز خدای‌خوانی نیست

به شوره‌زار و گلستان چو آب یکسان باش
درین بساط سبک‌روح‌تر ز شب‌بنم باش
سپیل‌ها عاجز کوتاهی این دیوارند
به آنچه کرده خدایت عطا، رضا می‌باش

- ۱) ب-الف-ج-د   ۲) الف-ج-د-ب
۳) ب-الف-ج-د   ۴) ج-د-الف-ب

خنک آن کس که گوی نیکی برد
دهن تیشه فرهاد به خون شیرین کرد
گندم از گندم بروید جو ز جو
خار می‌کاشت از آن گل نتوانست درود

لطف تو ناگفته ما می‌شنود
چون که از حد بگذرد رسوا کند
ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
عاشق از معشوق حاشا کی جداست
کوتاه‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها
مژه بر سنبل فردوس گشادن، ستم است
گفتا ز خوب‌رویان این کار کمتر آید
در هر نگاه جامه بدل نوبهار حسن

گر ملک باشد، سیاه‌سنتش ورق

چگونه چون قلمم دود دل به سر نرود
روس‌سیاهیم، از آن نامه سیاه آوردیم
با من نظری کن ز سر لطف و عنایت
سعدی مگر به سایه لطف خدا رود

■ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ أَوْ الْمَفْرَدَاتِ (۲۲-۱۶):

۱۶- «عندما كانت الأعاصيرُ تَسَحَّبُ السُّفْنَ مِنَ الْبَحْرِ إِلَى السَّمَاءِ، حَاوَلْنَا إِنْقَاذَهَا!»:

- (۱) هنگامی که گردباد کشتی‌ها را از آب‌ها به آسمان کشیده بود، تلاش کردیم آن‌ها را نجات دهیم!
- (۲) هنگامی که گردبادها کشتی‌ها را از دریا به آسمان می‌کشاندند، سعی کردیم آن‌ها را نجات دهیم!
- (۳) وقتی که کشتی به وسیله گردبادها از دریا به سمت آسمان کشیده می‌شد، کوشیدیم آن را نجات دهیم!
- (۴) وقتی کشتی‌ها را گردباد از دریا به آسمان می‌کشاند، سعی کردیم نجات یابیم!

۱۷- «قَدْ كُنْتُ فِي مَوْسِعَةٍ أَنْ لِلدَّلَافِينِ ذَاكِرَةً قَوِيَّةً وَ أَنَّهَا تُؤَدِّي حَرَكَاتٍ جَمَاعِيَّةً لِكُنِّي لِأَصْدُقُ هَذِهِ الْأَخْبَارَ!»:

- (۱) دانشنامه‌ای نوشته است که دلفین‌ها حافظه‌ای قوی دارند و حرکتهایی گروهی اجرا کرده‌اند ولی من این اخبار را باور نکردم!
  - (۲) در دانشنامه‌ای نوشته شده است که دلفین‌ها با حافظه‌ای قوی حرکتی گروهی اجرا می‌کنند ولی من این خبرها را باور نمی‌کنم!
  - (۳) در دانشنامه‌ای نوشته شده است که دلفین‌ها حافظه‌ای قوی دارند و حرکتهایی گروهی اجرا می‌کنند ولی من این خبرها را باور نمی‌کنم!
  - (۴) درباره دلفین در دانشنامه‌ای نوشته شده است که با حافظه قوی خود حرکاتی گروهی اجرا می‌کند ولی من این خبر باورم نمی‌شود!
- ۱۸- «نَعْلَمُ أَنَّ الدَّوْلَ الْكَبِيرَةَ وَ الْمُسْتَعْمَرَةَ تُشْجَعُ شُعُوبَ الْعَالَمِ الثَّلَاثِ عَلَى إِسْتِفَادَةِ أَكْثَرِ مِنَ الْمَنَابِعِ!»:

- (۱) می‌دانیم که کشورهای بزرگ و استعمارگر، ملت‌های جهان سوم را تشویق می‌کنند تا بیشتر از منابع استفاده کنند!
- (۲) باید بدانیم کشورهای استعمارگر و بزرگ، کشورهای جهان سوم را به استفاده بیشتر از منابع دعوت می‌کنند!
- (۳) می‌دانیم که کشورهای بزرگ و استعمارگر، ملت‌های جهان سوم را به استفاده بیشتر از منابع تشویق می‌کنند!
- (۴) دانستیم که کشورهای استعمارگر و بزرگ، ملت‌های جهان سوم را به استفاده زیاد از منابع دعوت می‌کنند!

۱۹- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) لِلْمَرْأَةِ دَوْرٌ مُهِمٌّ فِي النُّظَامِ الْإِجْتِمَاعِيِّ! زَن نَقْشِي مُهِمٌ دَر نِظَامِ اجْتِمَاعِي دَارِد!
- (۲) هُوَ لِطَالِبَاتِ النَّجَاحِ أَسْوَةٌ! اَيْنِهَا دَانِشْ آمُوزَانِ مَوْفِقِ الْكُوْبِي هَسْتَنْد!
- (۳) اَعْطِنِي رَقْمَ سِتَّةٍ وَ ثَمَانِيْنَ! شِمَارَةُ هَسْتَادُوشِشِ رَا بَه مَن بَدَه!
- (۴) يُلَعَقُ جُرْحُهُ عِدَّةَ مَرَاتٍ حَتَّى يَلْتَمِمْ! زَخْمِشْ چِنْد بَار لَيْسِيْدَه مِي شُود تَا بَهْبُود يَابِد!

۲۰- عَيْنِ الْخَطَا:

(۱) عَلَيْكَ أَنْ تَكْتُمَ عِيُوبَ إِخْوَانِكَ! المتبادل ← «تُكْمِلُ»

(۲) بَعْدَ الرَّجُلِ عَنِ الْمَدِينَةِ كَثِيرًا! المتضاد ← «قَرَّبَ»

(۳) كَانَتْ شِوَاطِي الْمَدِينَةِ مَمْلُوءَةً بِالْمُتَفَرِّجِينَ! المتبادل ← «سَوَّاحِلُ»

(۴) إِدْفِعْ مَا عَلَيْكَ مِنْ نَفَقَاتِ أُيَّتِهَا الطَّالِبُ! المتضاد ← «إِسْتَلِمَ»

۲۱- «إِذَا مَا كَانَتْ الْعُرْفُ نَظِيفَةً، يُنَظِّفُهَا .....!» عَيْنِ الْمُنَاسِبِ لِلْفَرَاعِ:

(۱) مُشْرِفُ الْخَدَمَاتِ	(۲) مُهَنْدِسُ الصِّيَانَةِ	(۳) عَمَالُ التَّنْظِيفِ	(۴) مَسْؤُولُ الْإِسْتِقْبَالِ
- ۲۲- عَيْنِ الْخَطَا عَنِ الْمَفْهُومِ: «أَدَبُ الْمَرْءِ خَيْرٌ مِنْ ذَهَبِهِ!»
- (۱) از بی‌ادبی کسی به جایی نرسید
  - (۲) عقل بر گوش دلم گفت که ایمان ادب است
  - (۳) طبع ناقص را مبرر در امتحان‌گاه کمال
  - (۴) از احادیث و روایات به ما شد معلوم

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۲۶-۲۳):

«تَعِيشُ الْبُومَةُ وَ الْجِرْبَاءُ فِي الْغَابَاتِ الْمَطْرَبَةِ عَمُومًا إِلَّا أَنَّ الْبُومَةَ مِنَ الطَّيُورِ وَ الْجِرْبَاءُ مِنَ الرُّوْحِافِ (خزندگان). الْبُومَةُ تَنَامُ فِي النَّهَارِ وَ تَصِيدُ الْفِئْرَانَ (موش‌ها) فِي اللَّيْلِ. الْجِرْبَاءُ حَيَوَانٌ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَأْكُلَ أَيَّ شَيْءٍ يُمْكِنُ أَنْ يَدْخَلَ فِي فَمِهِ مِنَ الْحَشْرَاتِ وَ الرُّوْحِافِ الصَّغِيرَةِ. الْجِرْبَاءُ حَيَوَانٌ لَا يُحِبُّ الْعَيْشَ مَعَ الْأُخْرَى وَ يُفَضِّلُ شُرْبَ الْمَاءِ الْجَارِي وَ لَا يَأْكُلُ النَّبَاتَاتِ إِلَّا إِذَا لَمْ يَجِدْ مَصْدَرًا لِلْمَاءِ. تَصِيدُ الْجِرْبَاءُ الْحَشْرَاتِ بِلِسَانِهَا ثُمَّ تَبَلِّغُهَا. عَيْنِ الْبُومَةِ ثَابِتَةٌ وَ لَكِنَّ الْجِرْبَاءَ تُدِيرُ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهَيْنِ فِي وَقْتِ وَاجِدٍ وَ تُغَيِّرُ لَوْنَهَا حَسَبَ لَوْنِ الْمُحِيطِ الْخَارِجِيِّ، فَهُمَا مِنْ أَعْجَبِ مَخْلُوقَاتِ اللَّهِ!»

۲۳- عَيْنِ الصَّحِيحِ حَسَبَ النَّصِّ:

- (۱) يَتَعَيَّرُ لَوْنِ الحِرْبَاءِ حَسَبَ لَوْنِ المُحِيطِ الخَارِجِي!
- (۲) تُحْرَكُ البُومَةُ عَيْنَيْهَا فِي كُلِّ جِهَةٍ!
- (۳) تَأْكُلُ الحِرْبَاءُ صَيْدًا أَكْبَرَ مِنْ فَمِهَا!
- (۴) تَنَامُ البُومَةُ فِي اللَّيْلِ وَ تَصِيدُ فِي النَّهَارِ!
- ۲۴- عَيْنِ الخَطِّ:

- (۱) الحِرْبَاءُ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَنْظُرَ إِلَى اتِّجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ!
- (۲) الحِرْبَاءُ إِذَا وَجَدَتْ مَاءً جَارِيًا، تَشْرَبُهُ!
- (۳) الحِرْبَاءُ لَا تُحِبُّ أَنْ تَعِيَشَ جَمَاعِيَّةً!
- (۴) تَصِيدُ الحِرْبَاءُ الفِرَّانَ فِي اللَّيْلِ!
- ۲۵- «الحِرْبَاءُ .....» عَيْنِ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاغِ:

- (۱) حَيَوَانٌ مِنْ مَجْمُوعَةِ الحَشَرَاتِ!
- (۲) تَأْكُلُ النِّبَاتَاتِ عَمُومًا!
- (۳) تَسْحَبُ الصَّيْدَ بِلِسَانِهَا إِلَى فَمِهَا!
- (۴) لَا تَعِيَشُ فِي الغَابَاتِ المَطْرِيَّةِ أَبَدًا!
- ۲۶- عَيْنِ الصَّحِيحِ عَنِ المَحَلِّ الإِعْرَابِيِّ لِلكَلِمَاتِ المَعْنِيَّةِ فِي النَّصِّ:
- (۱) المَفْعُولُ - المَفْعُولُ - الفَاعِلُ - الصِّفَةُ
- (۲) المَفْعُولُ - المَفْعُولُ - المُضَافُ إِلَيْهِ - الصِّفَةُ
- (۳) المَفْعُولُ - المَفْعُولُ - المُضَافُ إِلَيْهِ - الفَاعِلُ
- (۴) الفَاعِلُ - الفَاعِلُ - الصِّفَةُ - المُضَافُ إِلَيْهِ

■ عَيْنِ المُنَاسِبِ لِلجَوَابِ عَنِ الأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۲۷-۳۰):

- ۲۷- عَيْنِ فِعْلاً لَهُ حَرْفَانِ زَائِدَانِ:
- (۱) الأَعْدَاءُ يُحَاوِلُونَ إِيجَادَ التَّفْرِقَةِ!
- (۲) يُؤَكِّدُ القُرْآنُ عَلَى حُرِّيَةِ العَقِيدَةِ!
- (۳) تَسَاقَطَ الأَسْمَاكُ عَلَى الأَرْضِ!
- (۴) لَا تَعْبُدُوا مِنْ دُونِ اللّهِ أَحَدًا!

- ۲۸- كَمْ عِبَارَةً فِيهَا فِعْلٌ مَجْهُولٌ؟
- (الف) يُحَارِبُ ذَوَالقَرْنَيْنِ الظُّلْمَ وَ الفَسَادَ فِي هَذِهِ المَدِينَةِ!
- (ب) لَا يُشَاهَدُ فِي هَذِهِ القَرْيَةِ أَجْمَلٌ مِنْ هَذِهِ الطِّفْلِ!
- (ج) ﴿أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الإِبْلِ كَيْفَ خُلِقَتْ﴾
- (د) تُحْرَبُ رِيحٌ شَدِيدَةٌ بِيُوتِ النَّاسِ فِي القَرْيَةِ!
- (۱) واحدة (۲) إثنان (۳) ثلاث (۴) أربع

- ۲۹- عَيْنِ الجَوَابِ الَّذِي مَاجَأَ فِيهِ إِسْمُ الفَاعِلِ وَ إِسْمُ المَفْعُولِ مَعًا:
- (۱) يَا مَنْ بَابُهُ مَفْتُوحٌ لِلطَّالِبِينَ!
- (۲) إِجْتَنِبْ أَيُّهَا المُؤْمِنُ عَنِ الفَحْشَاءِ وَ المُنْكَرِ!
- (۳) المُسْلِمُ بِعَقِيدَتِي لَيْسَ كَالكُفَّارِ وَ المُنَافِقِينَ!
- (۴) كَاتِمٌ العِلْمِ مَعْلُونٌ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ!

- ۳۰- عَيْنِ عِبَارَةً مَاجَأَتْ فِيهَا الحُرُوفُ الجَارَّةُ وَ نُونُ الوَقَايَةِ مَعًا:
- (۱) لِأُحْيِيَنَّ هَذَا الحَبْرَ الَّذِي قَرَأْتَهُ عَنِ الدُّلْفِينِ!
- (۲) لِأَتَسَكَّنِي بَيْنَ النَّاسِ بِالفَخْرِ وَ الكِبْرِ!
- (۳) عَلَيكُمْ مِمَّكَرِمِ الأَخْلَاقِ فَإِنَّ رَبِّي بَعَثَنِي بِهَا!
- (۴) إِنَّ اللّهُ أَمَرَنِي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ وَ بِإِقَامَةِ الفَرَائِضِ!

IV' دین و زندگی

زمان پیشنهادی

دین و زندگی ۱: کل کتاب

- ۳۱- سبب ساز باور به گفته‌های پیامبران در مورد قطعیت معاد، وجود کدام ویژگی‌ها در آنان است؟
- (۱) صداقت و راست‌گویی (۲) صداقت و تعقل (۳) تعقل و عدالت (۴) راست‌گویی و عدالت
- ۳۲- ..... به معنای بهتر کردن وضع ظاهری می‌باشد و ..... حالتی در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروی‌ها و کندروی‌ها کنترل می‌کند.
- (۱) آراستگی - عفاف (۲) عفاف - آراستگی (۳) آراستگی - آراستگی (۴) عفاف - عفاف
- ۳۳- وظیفه مشترک زنان و مردان در پوشش و رعایت عفاف چیست و مصداق بارز رد ادعای خانه‌نشین شدن زنان به وسیله حجاب کدام است؟
- (۱) کنترل نگاه - چوپانی دختران شعیب علیه السلام (۲) کنترل نگاه - سخن امام صادق علیه السلام به فضیل بن یسار
- (۳) استفاده متعادل از زینت‌ها - چوپانی دختران شعیب علیه السلام (۴) استفاده متعادل از زینت‌ها - سخن امام صادق علیه السلام به فضیل بن یسار
- ۳۴- اگر بگوییم «نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد، اما از فرمانش سرپیچی کند.» پیام کدام عبارت مؤید این مطلب است؟
- (۱) «ان کنتم تحبون الله فاتبعونی» (۲) «حبيبكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»
- (۳) «و الذين آمنوا اشد حبا لله» (۴) «يحبونهم كحب الله»
- ۳۵- ..... از ..... است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد به دست آید.
- (۱) محاسبه - مؤخر - مراقبت (۲) مراقبت - مؤخر - عزم و اراده (۳) محاسبه - مقدم - مراقبت (۴) مراقبت - مقدم - عزم و اراده

پایه دهم دوره دوم متوسطه

۳۶- از دقت در عبارات شریفه «کانت الجبال کثیباً مهیلاً» و «انّ علیکم لحافظین» و «یعلمون ما تفعلون» به ترتیب به موضوعات ..... و ..... پی می بریم.

- ۱) تغییر در ساختار آسمان ها و زمین- شهادت فرشتگان الهی- شهادت فرشتگان الهی
- ۲) تغییر در ساختار آسمان ها و زمین- شهادت اعضای بدن- شهادت فرشتگان الهی
- ۳) برپا شدن دادگاه عدل الهی- شهادت فرشتگان الهی- شهادت اعضای بدن
- ۴) برپا شدن دادگاه عدل الهی- شهادت اعضای بدن- شهادت اعضای بدن

۳۷- با توجه به کدام آیه شریفه، راه برآوردن توأمان نیازهای فرعی و اصلی مفهوم ذهن ما می گردد؟

- ۱) «هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خدا است.»
- ۲) «آنکه سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند، پاداش داده خواهد شد.»
- ۳) «و ما آسمان ها و زمین و آنچه بین آنها است را به بازیچه نیافریدیم، آنها را جز به حق خلق نکردیم.»
- ۴) «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرامش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.»

۳۸- بنا بر نظر امام صادق (ع)، نشان دادن سستی و ضعف در دین در گرو چیست و مصداق زیبایی های درونی مخصوص زنان کدام است؟

- ۱) آراستن خود برای جلب توجه دیگران- عفاف
- ۲) پوشیدن لباس نازک و بدن نما- عفاف
- ۳) آراستن خود برای جلب توجه دیگران- احساسات لطیف
- ۴) پوشیدن لباس نازک و بدن نما- احساسات لطیف

۳۹- چه کسانی مشمول پیامد اعتقاد به آیه «و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا» می شوند؟

- ۱) گناهکاران و معتقدین محروم از باور قلبی به معاد
- ۲) گناهکاران و محرومین از نعمات دنیا
- ۳) منکران معاد و محرومین از نعمات دنیا
- ۴) منکران معاد و معتقدین محروم از باور قلبی به معاد

۴۰- بر اساس نظرات و باورهای برخی مورخان غربی، منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان ..... است و تفاوت در پوشش میان اقوام و ملل وابسته به ..... و ..... آن می باشد.

- ۱) ایران- چگونگی- شکل
- ۲) ایران- چگونگی- حدود
- ۳) حجاز- زیبایی- شکل
- ۴) حجاز- زیبایی- حدود

۴۱- اگر بخواهیم به ترتیب میان بهشتیان و دوزخیان در نحوه انفاق مقایسه ای را مدنظر قرار دهیم، به کدام گزینه دقت خواهیم کرد؟

- ۱) انفاق در زمان توانگری و تنگ دستی- دستگیری از افراد خاص
- ۲) انحصار انفاق در زمان توانگری- دستگیری از افراد خاص
- ۳) انفاق در زمان توانگری و تنگ دستی- عدم دستگیری از محرومان
- ۴) انحصار انفاق در زمان توانگری- عدم دستگیری از محرومان

۴۲- ملاک مقبولیت و اثربخشی نماز چیست و انجام سفر برای دزدی، تکلیف نماز را چگونه رقم خواهد زد؟

- ۱) «و لذكر الله اکبر»- نماز باید شکسته باشد.
- ۲) «تنهی عن الفحشاء و المنکر»- نماز را کامل باید بخواند.
- ۳) «و لذكر الله اکبر»- نماز را کامل باید بخواند.
- ۴) «تنهی عن الفحشاء و المنکر»- نماز باید شکسته باشد.

۴۳- مبنای ادعای شیطان برای بیان این کلام در قیامت که «امروز خود را سرزنش کنید نه مرا»، در کدام گزینه دیده می شود؟

- ۱) «و لا اقسام بالنفس اللوامة»
- ۲) «و نفس و ما سواها فألهمها فجورها و تقواها»
- ۳) «انا هدیناه السبیل اما شاکراً و اما کفوراً»
- ۴) «التاس نیام فاذا ماتوا انتبهوا»

۴۴- با توجه به آیه شریفه «یا ایها النبی قل لازواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیبهن ذلک ادنی ان یعرفن فلا یؤذین ...» عدم تعرض بوالهوسان، معلول چیست و به چه علت خدای متعال بی حجابی گذشته را می بخشد؟

- ۱) شناخته شدن به عفاف- غفور و شکور بودن
- ۲) شناخته شدن به عفاف- غفور و شکور بودن
- ۳) شناخته شدن به عفاف- غفور و رحیم بودن
- ۴) شناخته شدن به عفاف- غفور و رحیم بودن

۴۵- آیه شریفه «ینبوا الانسان یومئذ بما قدم و آخر» به ترتیب بیانگر کدام یک از ویژگی های برزخ و قیامت می باشد؟

- ۱) وجود ارتباط میان برزخ و دنیا- کنار رفتن پرده از حقایق عالم
- ۲) وجود شعور و آگاهی- دادن نامه اعمال
- ۳) وجود شعور و آگاهی- کنار رفتن پرده از حقایق عالم
- ۴) وجود ارتباط میان برزخ و دنیا- دادن نامه اعمال

زبان انگلیسی

زمان پیشنهادی

زبان انگلیسی ۱: کل کتاب

46- Her uncles emailed the letter to us ..... right after we arrived in London.

- 1) ourselves
- 2) themselves
- 3) himself
- 4) herself

47- It wasn't a place to walk in ..... at night.

- 1) quiet
- 2) happy
- 3) lately
- 4) late

48- A: What time ..... the letter?

B: I ..... breakfast when it came.

- 1) did you receive – was having
- 2) were you receiving – was having
- 3) did you receive – had
- 4) were you receiving – had

- 49- Our company welcomes any ..... as to how to develop our service.
 1) emotions   2) traditions   3) suggestions   4) obligations
- 50- The new medicine saves and ..... to millions of patients.
 1) takes care   2) keeps healthy   3) gives hope   4) donates blood
- 51- My friend, David, got me at a ..... moment that I gave him whatever he wanted from me.
 1) weak   2) last   3) historic   4) worst
- 52- Did you see that ..... house on Pine Street?
 1) wooden beautiful big   2) beautiful big wooden
 3) big beautiful wooden   4) wooden big beautiful
- 53- Put the conversation in the correct order:
 (1) We are going to Zabol   (2) What will you do next week?
 (3) How interesting!   (4) Why do you say so?
 1) 2, 1, 3, 4   2) 4, 2, 3, 1   3) 3, 1, 4, 2   4) 1, 3, 2, 4
- 54- We ..... that in our life ..... is necessary for us.
 1) beleive – intertainment   2) believe – entertianment
 3) believe – entertainment   4) beleive – intertiantment

■ ■ **Cloze Test:**

It is wrong to think that only animals are ...(55)... . Human can easily ...(56)... many other things like plants which may simply die out for our careless actions. We must be careful to save the living ...(57)... in our world.

- 55- 1) injured   2) endangered   3) domestic   4) wild
 56- 1) develop   2) invent   3) express   4) destroy
 57- 1) creatures   2) foreigners   3) choices   4) destinations

■ ■ **Reading Comprehension:**

In the US, four poor Mexican boys worked together on a strange electric machine, helped by their teacher. They collected only \$800 from people in the town to build it. They used camera, computer parts and whatever they could find in a shop. All the other students were interested in their invention. The machine could move around in a swimming pool.

There was a competition of high schools and universities. Whoever could build the best machine would be the winner. Many students came from schools that gave them lots of money. But when the competition started, the poor Mexican boys' machine did better than all the others and took the first place.

- **competition** = مسابقه / رقابت   ■ **winner** = برنده

- 58- All of the following helped Mexican boys except:
 1) the teacher   2) the shop
 3) the Mexican people   4) their school
- 59- In the competition .....
 1) poor ones became first.   2) best machines lost the game.
 3) rich students took the first place.   4) poor students won the competition.
- 60- Which sentence is **NOT** true?
 1) The Mexican boys made an electric machine.
 2) The successful team used computer parts in their machine.
 3) The winners didn't use much money to build the machine.
 4) The machine didn't work in the water.

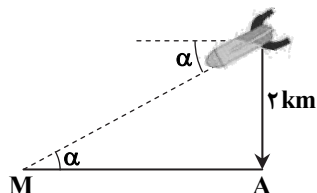
۶۱- اگر $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ و $B = \{1, 2, 3\}$ ، چند تابع ثابت از مجموعه A به مجموعه B می‌توانیم تعریف کنیم؟

- (۱) ۱۵ (۲) ۵ (۳) ۳ (۴) ۶

۶۲- نوع کدام متغیر با بقیه متفاوت است؟

- (۱) موضوع کتاب‌های درسی (ریاضی - فیزیک - ...)
 (۲) حروف الفبای فارسی (آ - ب - پ - ...)
 (۳) مراحل زندگی (نوزادی - کودکی - ...)
 (۴) روزهای هفته (شنبه - یکشنبه - ...)

۶۳- مطابق شکل، یک موشک در ارتفاع ۲ کیلومتری از سطح زمین شلیک شده است. اگر زاویه موشک با افق برابر α باشد و $\tan \alpha = 0.25$ ، موشک در فاصله چند کیلومتری از نقطه A با زمین برخورد می‌کند؟

- (۱) ۱۶ (۲) ۸ (۳) ۱۰ (۴) ۴

۶۴- با حروف کلمه «ماسوله» و بدون تکرار حروف، چند کلمه ۶ حرفی می‌توان نوشت که بخشی از آن کلمه «سلام» باشد؟

- (۱) ۳! (۲) $2 \times 3!$ (۳) 3×3 (۴) $4 \times 3!$

۶۵- با توجه به جمله «کیفیت مرکبات مازندران، درجه یک است.» کدام گزینه درست است؟

- (۱) جامعه: مرکبات ایرانی (۲) نمونه: مردم مازندران (۳) متغیر: مرکبات مازندران (۴) مقدار متغیر: درجه یک

۶۶- خط تقارن سهمی $y = ax^2 + bx + c$ خط $x = 1$ است و نمودار سهمی از نقطه $(1, 1)$ می‌گذرد. مقدار $c - a$ کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۶۷- اگر $90^\circ < \alpha < 180^\circ$ و $\tan \alpha = \frac{-3}{4}$ ، مقدار $\cos \alpha - \sin \alpha$ کدام است؟

- (۱) $\frac{7}{5}$ (۲) $-\frac{7}{5}$ (۳) $\frac{1}{5}$ (۴) $-\frac{1}{5}$

۶۸- چه تعداد از متغیرهای «مدت‌زمان تأثیر دارو - شدت جریان عبوری از یک سیم - تعداد کلاس‌های مدرسه - تعداد فرزندان یک خانواده» گسسته هستند؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

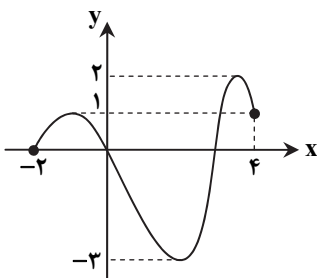
۶۹- کدام گزینه درست است؟

- (۱) تفاضل دو مجموعه نامتناهی، همواره متناهی است.
 (۲) اشتراک دو مجموعه متناهی، همواره تهی است.
 (۳) اجتماع دو مجموعه متناهی، همواره نامتناهی است.
 (۴) تفاضل دو مجموعه متناهی، متناهی است.

۷۰- چند جمله از دنباله حسابی $1, 2, 5, \dots$ کوچک‌تر از ۱۱۵ می‌باشد؟

- (۱) ۳۹ (۲) ۴۰ (۳) ۲۹ (۴) ۳۰

۷۱- نمودار $f(x)$ به شکل مقابل است. اگر دامنه تعریف تابع، مجموعه A و برد تابع، مجموعه B باشد،

$A \cap B$ شامل چند عدد صحیح است؟

- (۱) ۵ (۲) ۶ (۳) ۳ (۴) ۴

۷۲- گل فروشی در فروشگاه خود ۱۰ نوع گل مختلف دارد. او در هر دسته گل، از ۳ تا ۵ شاخه گل متمایز قرار می دهد. او چند دسته گل متفاوت می تواند درست کند؟

۳۷۸ (۴)

۴۸۲ (۳)

۷۳۰ (۲)

۵۸۲ (۱)

۷۳- حاصل $\sqrt{\frac{2-\sqrt{3}}{2+\sqrt{3}}} + \sqrt{3} + 1$ کدام است؟

$\sqrt{3}-1$ (۴)

۳ (۳)

$2\sqrt{3}-1$ (۲)

۱ (۱)

۷۴- از میان ۶ جفت جوراب متمایز، دو لنگه به تصادف انتخاب می کنیم. احتمال اینکه این دو لنگه جفت یکدیگر باشند کدام است؟

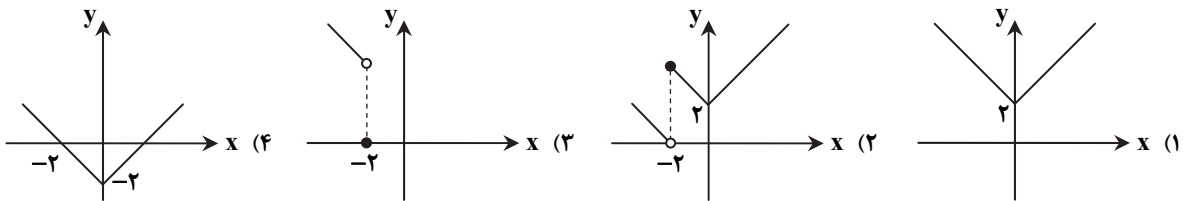
$\frac{1}{11}$ (۴)

$\frac{2}{11}$ (۳)

$\frac{1}{13}$ (۲)

$\frac{1}{7}$ (۱)

۷۵- نمودار تابع $f(x) = \begin{cases} |x|-2 & x \geq -2 \\ |x-2| & x < -2 \end{cases}$ کدام است؟

زیست شناسی

زمان پیشنهادی ۳۰'

زیست شناسی ۱: کل کتاب

۷۶- کدام گزینه، عبارت زیر را به نادرستی تکمیل می کند؟
«همه جانداران.....»

- (۱) الگوی رشد خود را به وسیله مولکول دنا تنظیم می کنند.
- (۲) برای ترمیم و رشد و نمو نیاز به تقسیم یاخته ای دارند.
- (۳) واحد ساختار و عملی به نام یاخته دارند.
- (۴) به محرک های محیطی پاسخ می دهند.

۷۷- عدم ترشح نوعی هورمون از ..... موجب بیماری ..... می شود.

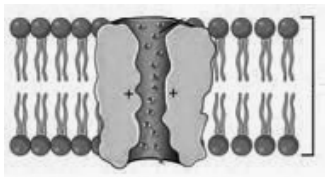
- (۱) روده - سللیک
- (۲) کلیه - نفرس
- (۳) زیرمغزی - دیابت بی مزه
- (۴) کبد - سنگ کیسه صفرا

۷۸- کدام عبارت درباره پروتئین روبهرو نادرست است؟

- (۱) فقط در یاخته های گیاهی وجود دارد.
- (۲) سرعت جریان آب را افزایش می دهد.
- (۳) هنگام کم آبی تعدادش افزایش می یابد.
- (۴) در غشای اندامک محل ذخیره آنتوسیانین یافت می شود.

۷۹- کدام گزینه در مورد دستگاه تنفس انسان درست است؟

- (۱) حبابک ها برای افزایش سرعت تبادل گازهای تنفسی، فاقد غشای پایه هستند.
- (۲) نایژک های انتهایی برخلاف نایژک های مبادله ای، مخاط مژک دار دارند.
- (۳) نایژک های انتهایی در تنظیم مقدار هوای ورودی یا خروجی به شش ها نقش دارند.
- (۴) در زمانی که دیافراگم مسطح است، ماهیچه های بین دنده ای داخلی منقبض هستند.

محل انجام محاسبات

۸۰- کدام جمله درباره درجه‌های لانه کبوتری درست است؟

- (۱) در تمام رگ‌های دست و پا وجود دارند.
 (۲) هنگام انقباض ماهیچه، تمام درجه‌های مجاور آن باز می‌شوند.
 (۳) برخلاف درجه‌های سینی، با فشار خون باز می‌شوند.
 (۴) بافت ماهیچه‌ای در ساختار آن به کار نرفته است.

۸۱- کدام گزینه در مورد کوتینی شدن دیواره یاخته‌ای درست است؟

- (۱) همانند چوب‌پنبه‌ای شدن، از ورود عوامل بیماری‌زا به گیاه جلوگیری می‌کند.
 (۲) همانند سیلیسی شدن، نوعی کانی شدن دیواره یاخته‌ها است.
 (۳) برخلاف چوبی شدن، نوعی کانی شدن دیواره یاخته‌ها است.
 (۴) برخلاف چوب‌پنبه‌ای شدن، سبب حفظ آب گیاه می‌شود.

۸۲- کدام عبارت در مورد بصل‌النخاع درست است؟

- (۱) می‌تواند بر تنفس اثر بازدارنده داشته باشد.
 (۲) می‌تواند از گیرنده‌های حساس به افزایش اکسیژن پیام دریافت کند.
 (۳) نمی‌تواند در افزایش ضربان قلب نقش داشته باشد.
 (۴) نمی‌تواند گیرنده‌های حساس به افزایش کربن دی‌اکسید داشته باشد.

۸۳- کدام گزینه در مورد یاخته‌های نگهبان روزنه به‌نادرستی بیان شده است؟

- (۱) طول دیواره شکمی آن‌ها از دیواره پشتی کمتر است.
 (۲) این یاخته‌های لوبیایی شکل با جذب آب قظورتر می‌شوند.
 (۳) بیشتر تبادلات گازی برگ‌ها از منفذ بین این یاخته‌ها انجام می‌شود.
 (۴) نور با تحریک انباشت ساکارز، پتانسیل آب یاخته‌ها را کاهش می‌دهد.

۸۴- چند مورد درباره سوخت‌های زیستی درست است؟

- (الف) انتخاب مصنوعی در تولید آن‌ها کاربرد دارد.
 (ب) از جانداران امروزی به‌دست می‌آیند.
 (ج) از آنزیم‌های مهندسی شده می‌توان در تولید آن‌ها استفاده کرد.
 (د) در فرایندی چرخه‌ای تولید می‌شوند.

۸۵- کدام عبارت در مورد ملخ درست است؟

- (۱) در لوله گوارش آن، گوارش شیمیایی پس از چینه‌دان آغاز می‌شود.
 (۲) مواد غذایی گوارش یافته پس از جذب در معده، وارد مویزگ می‌شوند.
 (۳) قلب لوله‌ای جانور، همولف را به کمک رگ‌ها به درون سینوس‌ها پمپ می‌کند.
 (۴) با صرف انرژی و به کمک منافذ نایدیس‌ها، اوریک اسید را به بیرون دفع می‌کند.

۸۶- منشأ کدام گروه از موارد زیر به‌ددرستی بیان شده است؟

- (۱) لنفوسیت‌ها و بازوفیل‌ها: یاخته لنفوییدی
 (۲) گرده‌ها و ائوزینوفیل‌ها: مگاکاریوسیت
 (۳) نوتروفیل‌ها و مونوسیت‌ها: مگاکاریوسیت
 (۴) مگاکاریوسیت‌ها و بازوفیل‌ها: یاخته میلوئیدی

۸۷- کدام گزینه در مورد منحنی قلب‌نگاره در یک فرد سالم نادرست است؟

- (۱) نصف اول موج P در استراحت عمومی ثبت می‌شود.
 (۲) نصف اول موج QRS در سیستول دهلیزها ثبت می‌شود.
 (۳) نصف موج QRS و بیشتر موج T در سیستول بطن‌ها ثبت می‌شود.
 (۴) نصف دوم موج T هم‌زمان با صدای اول قلب ثبت می‌شود.

۸۸- با توجه به شکل زیر، کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) «الف» در ایجاد سنگ صفرا نقش دارد.
 (۲) پپسین می‌تواند موجب گوارش «ب» شود.
 (۳) آنزیم‌های روده باریک می‌توانند «ج» را به مونوساکارید تبدیل کنند.
 (۴) «د» فراوان‌ترین لیپید رژیم غذایی است.

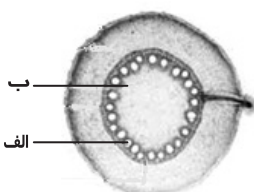
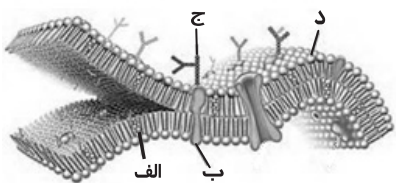
۸۹- کدام گزینه، عبارت زیر را به‌نادرستی کامل می‌کند؟

«در گیاهان آونددار، ..... مانند .....»

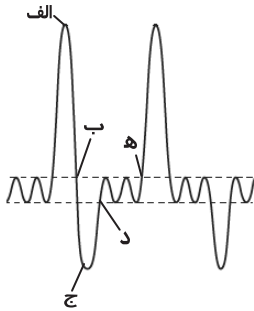
- (۱) ایجاد فشار ریشه‌ای - باربرداری آبکشی، با مصرف انرژی همراه است.
 (۲) دیواره یاخته‌های پیراپوست - دیواره یاخته‌های درون پوست می‌تواند چوب‌پنبه‌ای شود.
 (۳) بسته شدن روزنه‌های آبی - بسته شدن روزنه‌های هوایی، به کمک یون‌های K^+ و Cl^- انجام می‌شود.
 (۴) دیواره نایدیس‌ها - دیواره عناصر آوندی، دارای لیگنین با شکل‌های متفاوت است.

۹۰- کدام عبارت در ارتباط با شکل زیر درست است؟

- (۱) برش عرضی ریشه یک گیاه دولپه‌ای است.
 (۲) برش عرضی ساقه یک گیاه دولپه‌ای است.
 (۳) «الف» می‌تواند عنصر آوندی باشد.
 (۴) یاخته‌های بخش «ب» فاقد پروتوپلاست هستند.

- ۹۱- در بافت پیوندی پریکارد نسبت به بافت پیوندی که لایه پوششی روده را پشتیبانی می کند، تعداد یاخته ها ..... و انعطاف پذیری ..... است.
- (۱) کمتر - بیشتر (۲) بیشتر - کمتر (۳) کمتر - کمتر (۴) بیشتر - بیشتر
- ۹۲- چند مورد زیر دارای مژک است؟
- (الف) یاخته شعله ای پلاناریا (ب) متانفریدی کرم خاکی (ج) نایزک مبادله ای انسان (د) یاخته یقه دار اسفنج ها (ه) حفره دهانی پارامسی
- (۱) ۵ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴
- ۹۳- افزایش ترشح هورمون ..... می تواند باعث کاهش pH خون شود و کلیه با ترشح ..... میزان pH خون را تنظیم می کند.
- (۱) سکرترین - یون هیدروژن (۲) سکرترین - یون بی کربنات (۳) گاسترین - یون هیدروژن (۴) گاسترین - یون بی کربنات
- ۹۴- با توجه به نمودار زیر کدام گزینه به نادرستی بیان شده است؟

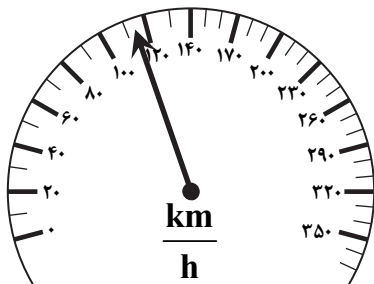
- (۱) «الف تا ب» نشان دهنده هوای ذخیره دمی است که طی بازدم از شش خارج می شود.
- (۲) «د تا ه» نشان می دهد که فرد ۳ بار عمل دم را انجام داده است.
- (۳) «ب تا ج» نشان دهنده حجم ذخیره بازدمی است که طی بازدم عمیق از شش ها خارج می شود.
- (۴) «الف تا ج» نشان می دهد که فرد بیشتر هوای شش ها را طی بازدم عمیق از شش ها خارج می کند.
- ۹۵- چند مورد از عبارات های زیر نادرست است؟
- (الف) گیاه توپره واش نوعی گیاه حشره خوار و فاقد توانایی فتوسنتز است.
- (ب) هر گیاه انگل، همه مواد غذایی خود را از گیاهان فتوسنتز کننده دریافت می کند.
- (ج) گیاه سس می تواند با قارچ ها همزیستی کرده و قارچ ریشه ای تولید کند.
- (د) ریشه سویا همانند برگ گونرا با سیانوباکتری همزیستی دارد.
- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۴. فیزیک

زمان پیشنهادی

فیزیک ۱: کل کتاب

۹۶- شکل مقابل، نمایش یک سرعت سنج است. کدام گزارش از اندازه گیری تندی اتومبیل درست است؟

(۱) $112 \frac{\text{km}}{\text{h}} \pm 5 \frac{\text{km}}{\text{h}}$

(۲) $110 \frac{\text{km}}{\text{h}} \pm 5 \frac{\text{km}}{\text{h}}$

(۳) $112 \frac{\text{km}}{\text{h}} \pm 10 \frac{\text{km}}{\text{h}}$

(۴) $110 \frac{\text{km}}{\text{h}} \pm 10 \frac{\text{km}}{\text{h}}$

محل انجام محاسبات

پایه دهم دوره دوم متوسطه

۹۷- با 135g آلومینیم، مکعبی ساخته ایم که حفره ای توخالی به حجم 14cm^3 درون آن ایجاد شده است. طول ضلع مکعب چند سانتی متر

است؟ $(\rho_{\text{آلومینیم}} = 2.7 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3})$

- ۰/۴ (۱)   ۰/۸ (۲)   ۸ (۳)   ۴ (۴)

۹۸- انرژی جنبشی جسم A نصف انرژی جنبشی جسم B و جرم جسم B نصف جرم جسم A است. وقتی تندی جسم A $1 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ افزایش یابد، انرژی

جنبشی هر دو جسم با هم برابر می شود. تندی اولیه جسم A چند متر بر ثانیه است؟

- $\sqrt{2} + 1$ (۱) $\sqrt{2} - 1$ (۲) $\sqrt{2} + 3$ (۳) $2\sqrt{2} - 1$ (۴)

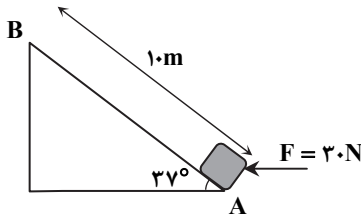
۹۹- جسمی به جرم 4kg با تندی ثابت V_1 در حرکت است. اگر $3 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ از تندی جسم کم شود، انرژی جنبشی آن 24J تغییر می کند. V_1 کدام است؟

- $2/5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ (۱) $3/5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ (۲) $4/5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ (۳) $5/5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ (۴)

۱۰۰- شخصی نیروی ثابت $F = 30\text{N}$ را مطابق شکل به جعبه ای به جرم m وارد می کند و جعبه روی سطح

شیب داری به طول 10 متر بالا می رود. کار نیروی شخص روی جعبه چند ژول است؟ $(\cos 37^\circ = 0.8)$

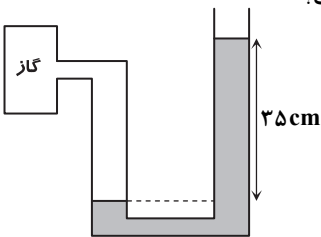
- ۱۸۰ (۱)
-۱۸۰ (۲)
۲۴۰ (۳)
-۲۴۰ (۴)

۱۰۱- چگالی چهار مایع به صورت مقابل داده شده است: $(\rho_{\text{آب}} = 1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}, \rho_{\text{نفت}} = 800 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}, \rho_{\text{روغن}} = 900 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}, \rho_{\text{جیوه}} = 13600 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3})$

اگر فشار پیمانه ای گاز درون مخزن شکل مقابل 2800Pa باشد، مایع به کار رفته در این فشارسنج کدام است؟

- آب (۱)
نفت (۲)
روغن (۳)
جیوه (۴)

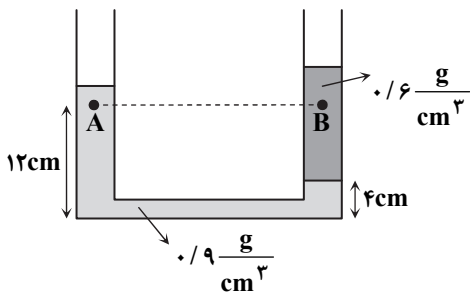

۱۰۲- مطابق شکل، دو مایع مخلوط نشدنی با چگالی های $0.6 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ و $0.9 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ در

یک لوله U شکل در تعادل هستند. اختلاف فشار دو نقطه A و B $(P_B - P_A)$

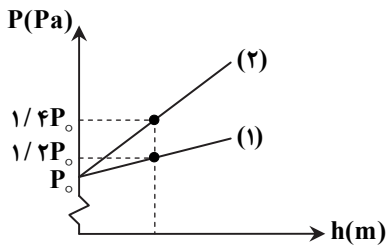
چند پاسکال است؟

- صفر (۱)
۱۲۰ (۲)
۲۴۰ (۳)
۴۸۰ (۴)

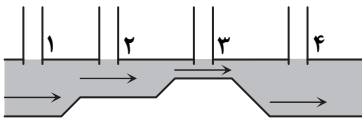
محل انجام محاسبات

۱۰۳- شکل روبه‌رو نمودار فشار برحسب عمق را برای دو مایع مختلف نشان می‌دهد. چگالی مایع (۲) چند برابر چگالی مایع (۱) است؟

- ۱/۲ (۱)
- ۲ (۲)
- ۶/۷ (۳)
- ۷/۶ (۴)

۱۰۴- در لوله افقی مقابل، آب جریان دارد و چهار لوله قائم مشابه ۱، ۲، ۳ و ۴ برای اندازه‌گیری فشار پیمانه‌ای آب درون لوله به آن مرتبط‌اند. سطح آب در کدام لوله پایین‌تر از بقیه قرار می‌گیرد؟ (در شکل، سطح آب درون لوله‌ها نشان داده نشده است.)

- ۱ (۱)
- ۲ (۲)
- ۳ (۳)
- ۴ (۴)

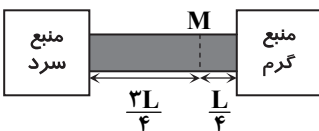
۱۰۵- دو میله یکی آلومینیومی با طول ۳m و دیگری فولادی با طول L متر در دمای یکسان در اختیار داریم. ضریب انبساط طولی آلومینیوم $\frac{1}{K} \times 10^{-6}$ و ضریب انبساط طولی فولاد $\frac{1}{K} \times 10^{-6}$ است. طول میله فولادی (L) چند متر باشد تا اختلاف طول دو میله در دماهای مختلف ثابت بماند؟

- ۸/۲ (۴)
- ۷/۵ (۳)
- ۶/۵ (۲)
- ۵/۷۵ (۱)

۱۰۶- برای افزایش دمای یکسان $\Delta\theta$ ، کدام یک از گوی‌های زیر به گرمای بیشتری نیاز دارد؟ ($c_{\text{آلومینیوم}} = 900 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$ ، $c_{\text{مس}} = 400 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$)

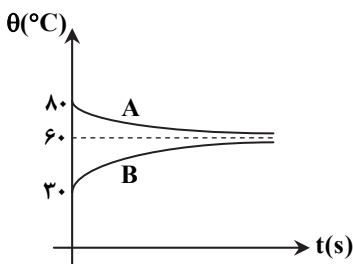
- (۱) گوی مسی ۱۰۰ گرمی
- (۲) گوی مسی ۲۰۰ گرمی
- (۳) گوی آلومینیومی ۱۰۰ گرمی
- (۴) گوی آلومینیومی ۲۰۰ گرمی

۱۰۷- در شکل مقابل، گرما از طریق میله‌ای با طول L بین دو منبع گرم و سرد منتقل می‌شود. اگر اختلاف دمای دو انتهای میله 400°C باشد، اختلاف دما بین مقطع M میله با انتهای گرم‌تر میله چند درجه سلسیوس است؟ (آهنگ رسانش گرمایی در هر قطعه میله با کل میله برابر است.)

- ۵۰ (۱)
- ۱۰۰ (۲)
- ۱۵۰ (۳)
- ۳۰۰ (۴)

۱۰۸- دو جسم A و B با دماهای اولیه مختلف را در تماس با یکدیگر قرار می‌دهیم. اگر تغییر دمای این دو جسم برحسب زمان مطابق شکل باشد، ظرفیت گرمایی جسم A چند برابر ظرفیت گرمایی جسم B است؟ (تبادل گرما با محیط ناچیز است.)

- ۳/۴ (۲)
- ۴/۳ (۱)
- ۳/۲ (۴)
- ۲/۳ (۳)

محل انجام محاسبات

پایه دهم دوره دوم متوسطه

۱۰۹- دو لیتر گاز آرمانی با فشار ۳ atm و دمای ۲۷°C در اختیار داریم. اگر فشار و دمای گاز را به ترتیب به ۵ atm و ۷۷°C برسانیم، حجم گاز چه تغییری می کند؟

۱) ۱/۲ لیتر افزایش می یابد. ۲) ۱/۲ لیتر کاهش می یابد. ۳) ۰/۶ لیتر افزایش می یابد. ۴) ۰/۶ لیتر کاهش می یابد.
 ۱۱۰- یک مخزن فلزی با حجم ۸/۳ L حاوی گاز با فشار ۴۰۰ kPa و دمای ۲۰۰ K است. اگر در دمای ثابت، ۱ mol گاز به داخل مخزن اضافه

نماییم، فشار گاز چند کیلوپاسکال می شود؟ $(R = ۸/۳ \frac{J}{mol \cdot K})$

۴۰۰ (۱) ۵۰۰ (۲) ۶۰۰ (۳) ۷۰۰ (۴)

۲۵
 زمان پیشنهادی

شیمی

شیمی ۱: کل کتاب

۱۱۱- کدام مطلب در مورد عناصر جدول دوره ای درست است؟

۱) در جدول دوره ای، عناصر بر اساس افزایش واکنش پذیری مرتب شده اند.

۲) در دوره سوم این جدول ۱۸ عنصر وجود دارند.

۳) خواص شیمیایی عناصری که در یک دوره از این جدول جای دارند مشابه است.

۴) زیرلایه ۳d در همه عناصر موجود در دوره پنجم این جدول، کاملاً پر است.

۱۱۲- همه عبارات زیر درست هستند، به جز:

۱) هرچه طول موج پرتویی کوتاه تر باشد، دارای انرژی بیشتری است.

۲) در برخی موارد، طیف نشری خطی عنصرهای هم گروه، یکسان است.

۳) انرژی نور آبی از نور سرخ بیشتر است.

۴) به فرایندی که طی آن یک ماده با جذب انرژی، پرتوی الکترومغناطیس گسیل می دهد نشر می گویند.

۱۱۳- الکترون های بیرونی ترین زیرلایه یکی از ذرات سازنده یک گونه شیمیایی، دارای اعداد کوانتومی $n = ۳$ و $l = ۲$ است. کدام عبارت زیر در مورد آن می تواند درست باشد؟

۱) اتم عنصری متعلق به دسته d جدول است و در دوره سوم قرار دارد.

۲) اتم عنصری متعلق به دسته p جدول است و در دوره چهارم قرار دارد.

۳) کاتیونی از عناصر دسته d جدول است و عنصر مربوط به آن در دوره چهارم قرار دارد.

۴) کاتیونی از عناصر دسته p جدول است و عنصر مربوط به آن در دوره سوم قرار دارد.

۱۱۴- اگر تعداد نوترون های یون $^{۱۲۷}_{۵۳}I^{-}$ دو برابر تعداد الکترون های یون $X^{۳+}$ باشد و تعداد نوترون های عنصر X برابر با ۴۸ باشد، عدد جرمی عنصر X کدام است؟

۸۵ (۱) ۸۶ (۲) ۸۷ (۳) ۸۸ (۴)

۱۱۵- در واکنش $Fe_۳O_۴ + C \rightarrow Fe + CO_۲$ ، پس از موازنه، نسبت مجموع ضرایب فراورده ها به واکنش دهنده ها کدام است؟

۵/۳ (۱) ۷/۵ (۲) ۳/۵ (۳) ۵/۷ (۴)

۱۱۶- در چه تعداد از موارد زیر، مجموع تعداد یون های سازنده یک واحد از هر دو ترکیب، با هم برابر است؟

الف) کلسیم سولفات - لیتیم برمید

ب) سدیم نیتريد - آلومینیم فلئورید

پ) کلسیم یدید - پتاسیم سولفید

ت) منیزیم فسفات - کلسیم فسفید

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۱۱۷- نسبت شمار جفت الکترون های ناپیوندی به پیوندی در کدام مولکول زیر از همین نسبت در $NO_۲Cl$ بیشتر است؟

(H, C, N, O, S, Cl)
 ۱) $SO_۲$ ۲) $SOCl_۲$ ۳) $O_۳$ ۴) $CH_۲O$

محل انجام محاسبات

بالن (۱)

(H_2 گرم ۰/۲)

بالن (۲)

(O_2 گرم ۱/۶)

بالن (۳)

(He گرم ۰/۲)

۱۱۸- در شکل زیر، ۳ بالن همراه با محتویات آن‌ها مشخص شده است. با توجه به این

شکل، کدام عبارت درست است؟ ($H = 1, He = 4, O = 16 g \cdot mol^{-1}$)

(۱) در شرایط STP، حجم بالن‌های (۱) و (۳) با هم برابر است.

(۲) در شرایط یکسان، حجم بالن (۲) از حجم بالن (۳) بیشتر است.

(۳) تعداد اتم‌های موجود در بالن (۳)، از تعداد اتم‌های موجود در بالن (۲) کمتر است.

(۴) در شرایط STP، حجم بالن (۲) برابر با ۱۱/۲ لیتر است.

۱۱۹- کدام عبارت، ردپای آب برای هر فرد را بهتر توصیف می‌کند؟

(۱) به مقدار آب مصرف شده برای تولید کالاهای موردنیاز یک فرد گفته می‌شود.

(۲) به مقدار آب مصرف شده برای تولید محصولات کشاورزی موردنیاز یک فرد گفته می‌شود.

(۳) نشان می‌دهد که فرد چه مقدار آب قابل استفاده و در دسترس مصرف می‌کند.

(۴) به مقدار آب آشامیدنی و مصرف شده برای یخت‌وپز گفته می‌شود.

۱۲۰- شکل زیر برای نشان دادن ..... در کتاب درسی آمده است و یکی از کاربردهای آن،

..... آب دریا می‌باشد.

(۱) اسمز - شیرین کردن

(۲) اسمز - جدا کردن اتم‌های سدیم و کلر از

(۳) اسمز معکوس - شیرین کردن

(۴) اسمز معکوس - جدا کردن اتم‌های سدیم و کلر از

۱۲۱- کدام گزینه درست است؟

(۱) قطبیت مولکول آب بیشتر از مولکول هیدروژن سولفید است، زیرا گشتاور دوقطبی آن کمتر است.

(۲) پیوند هیدروژنی، یکی از نیروهای وان دروالس محسوب می‌شود.

(۳) هر مولکول آب می‌تواند حداکثر با ۴ پیوند هیدروژنی، با ۲ مولکول آب دیگر در ارتباط باشد.

(۴) در پیوند هیدروژنی، اتم هیدروژن در هر مولکول باید با پیوند اشتراکی به یکی از اتم‌های N، O، F متصل باشد.

۱۲۲- دو عنصر X و Y در ترکیب با یکدیگر ماده‌ای به فرمول ..... ایجاد می‌کنند که ذرات سازنده آن در حضور میدان الکتریکی

جهت‌گیری ..... جهت‌گیری

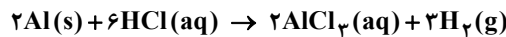
(۱) XY - نمی‌کنند. (۲) XY_3 - می‌کنند. (۳) XY_4 - می‌کنند. (۴) XY_2 - نمی‌کنند.

۱۲۳- محلول‌های زیر با غلظت مولی یکسان تهیه شده‌اند. کدام یک رسانایی الکتریکی بیشتری دارد؟

(۱) KOH(aq) (۲) $C_7H_5OH(aq)$ (۳) $Na_2S(aq)$ (۴) $NH_4Cl(aq)$

۱۲۴- m گرم آلومینیم را در ۲۰۰ میلی‌لیتر محلول هیدروکلریک اسید، طبق واکنش زیر وارد کرده‌ایم. همه آلومینیم با اسید واکنش داده و غلظت

مولار اسید به اندازه ۰/۵ مول بر لیتر کاهش می‌یابد. m کدام است؟ ($Al = 27 g \cdot mol^{-1}$)

۲/۷ (۴)

۱/۸ (۳)

۱/۳۵ (۲)

۰/۹ (۱)

۱۲۵- ۴۰ گرم KNO_3 و ۴۰ گرم KCl را در دو ظرف مجزا، هریک حاوی ۲۰۰ گرم آب

با دمای ۱۰ درجه سانتیگراد می‌ریزیم. با توجه به نمودار زیر، کدام گزینه در مورد

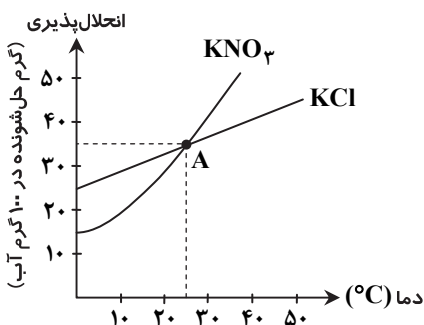
این دو محلول درست است؟

(۱) محلول تهیه شده از هر دو نمک فراسیرشده است.

(۲) نقطه A، محلول‌هایی از KCl و KNO_3 با درصد جرمی یکسان را نشان می‌دهد.

(۳) تغییر دما بر انحلال پذیری KNO_3 تأثیر کمتری دارد.

(۴) عرض از مبدأ منحنی انحلال KNO_3 بیشتر از منحنی KCl است.

تَریخه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

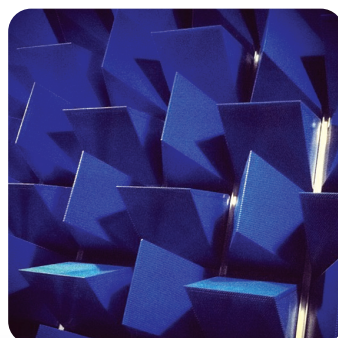

دفترچه پاسخ‌های تشریحی

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۱۰

ویژه دانش آموزان پایه دهم دوره دوم متوسطه

تمام رشته‌های نظری

بامرا

سال تحصیلی ۹۶-۹۷

دانش آموزان پایه دهم دوره دوم متوسطه

پاسخ تشریحی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۱۰

۲
۹
۱۹
۲۷

پاسخ تشریحی درس های عمومی
// درس های اختصاصی رشته ریاضی و فیزیک
// درس های اختصاصی رشته علوم تجربی
// درس های اختصاصی رشته ادبیات و علوم انسانی

تذکر مهم

کارنامه های مقدماتی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۱۰ به تدریج، از بعدازظهر روز جمعه ۱۴ اردیبهشت ۹۷ بر روی پایگاه اینترنتی www.gozine2.ir قرار می گیرد. برای مشاهده کارنامه های نهایی آزمون مرحله ۱۰ می توانید از ساعت ۱۹ روز جمعه ۱۴ اردیبهشت، به پایگاه اینترنتی مؤسسه مراجعه نمایید. در صورت بروز اشکال در دریافت کارنامه، موضوع را از طریق نمایندگی شهر خود پیگیری نمایید.

دانش آموز گرامی، شما می توانید با اسکن تصویر بالا به وسیله گوشی هوشمند و یا تبلت خود، به صفحه اینستاگرام مؤسسه گزینهدو وارد شوید.

 [gozine2.ir](https://www.instagram.com/gozine2.ir)

زبان و ادبیات فارسی

- ۱- پاسخ: گزینه ۲
معنی درست واژگان:
رقعه: نامه
- ۲- پاسخ: گزینه ۳
مروّت به معنای جوانمردی کامل کننده بیت است.
- ۳- پاسخ: گزینه ۱
تنها غلط املایی «هَرّای شیر» است.
- ۴- پاسخ: گزینه ۴
املای درست «ترجیح» می‌باشد.
- ۵- پاسخ: گزینه ۲
سیف‌الدین محمد فرغانی در قرن هفتم می‌زیست.
- ۶- پاسخ: گزینه ۱
قطره دانش، مفعول فعلِ بخشیدی است.
- ۷- پاسخ: گزینه ۴
«دشمن من» در بیت ۴ منادا است.
در سایر ابیات:
۱: فعل «کردی» به معنای «می‌کرد» است و «ی» در آن نشانه استمرار می‌باشد نه شناسه دوم شخص.
۲: «و» میان دو واژه گفتن و شنیدن حرف عطف است نه ربط.
۳: ترکیبات «لب دریا» و «کام نهنگان» هر دو اضافی هستند نه وصفی.
- ۸- پاسخ: گزینه ۴
نال: نال (بن مضارع نالیدن) + ه
- ۹- پاسخ: گزینه ۱
تکرار: باد در مصراع اول و باد اول در مصراع دوم
کنایه: دل به باد دادن (نابود و نیست کردن) و دل را به باد سپردن تشخیص: آگهی دادن باد از یار سفر کرده
- ۱۰- پاسخ: گزینه ۳
کنایه وجود ندارد. / آب و آتش مجاز از کل هستی
در سایر ابیات:
۱: قطره دانش: اضافه تشبیهی / قطره و دریا: تضاد
۲: تلمیح به آفرینش انسان از خاک / واج آرایی: صامت «ک»
۴: ریگ استعاره از شر / جناس هم‌سان: آبدار (بارزش)، آبدار (دارنده آب)
- ۱۱- پاسخ: گزینه ۳
مفهوم عبارت صورت سؤال و بیت ۳: با اینکه خدا همه جا حضور دارد، انسان‌ها از درک او عاجز هستند.
- ۱۲- پاسخ: گزینه ۲
مفاهیم ابیات:
الف) ویژگی آینه و آب یک‌رنگی می‌باشد.
ب) سبک‌روح بودن و عدم وابستگی به زمین، نشانه آزادی است.
ج) خاکساری نشانه تواضع و فروتنی است.
د) رضا به تقدیر و عنایات خداوند، بر اساس قناعت داشتن است.
- ۱۳- پاسخ: گزینه ۲
در عبارت صورت سؤال و سرانجام هر کس اشاره می‌کند که چگونه در عمر خویش زیسته است: ستمگر سزای ستم خود و شاعر پاداش خوبی‌های خود را دیده‌اند.
- ۱۴- پاسخ: گزینه ۱
بیت اول در گزینه ۱ به لطف خداوند حتی پیش از وجود انسان دلالت دارد، ولی در بیت ۲ برای لطف خدا حدود و ظرفیتی قائل شده که اگر از حد بگذرد بنده را رسوا می‌کند.
مفاهیم ابیات در سایر گزینه‌ها دوه‌دو یکسان است.

۱۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * نیایش

مضمون بیت صورت سؤال: بدون لطف حق، حتی فرشتگان گناهکار به حساب می آیند. در بیت ۴ هم شاعر می گوید: انسان نباید به اعمال نیک خود توجهی کند و این لطف خداست که انسان را نجات می دهد. البته در بیت ۲ هم مفهوم لطف و بخشایش خداوند وجود دارد، ولی بیت ۴ ارتباط بیشتری با بیت صورت سؤال دارد.

زبان عربی [رشته های ریاضی و فیزیک - علوم تجربی]

۱۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * درس ۳

كَانَتْ ... تَسْحَبُ: می کشاند، می کشید (رد گزینه های ۱ و ۳) الأَعاصير: گردبادها (رد گزینه های ۱ و ۴)
السُّفُن: کشتی ها (رد گزینه ۳) البَحْر: دریا (رد گزینه ۱)
حَاوَلْنَا إِنْقَادَهَا: کوشیدیم آن ها را نجات دهیم. (رد گزینه ۴)

۱۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * درس ۷

قَدْ كُتِبَ: نوشته شده است (فعل ماضی مجهول) (رد گزینه ۱) لِلدَّلَافِينِ: دلفین ها دارند (حرف جرّ «ل» + اسم جمع مکسر) (رد گزینه های ۲ و ۴)
تُوذِّي: اجرا می کنند (فعل مضارع) (رد گزینه ۱)
حَرَكَاتٍ: حرکتهایی (جمع مؤنث سالم) (رد گزینه ۲)
لَا أُصَدِّقُ: باور نمی کنم (فعل مضارع منفی) (رد گزینه ۱)
الأَخْبَارَ: خبرها (اسم جمع مکسر) (رد گزینه ۴)

۱۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۶

نَعْلَمُ: می دانیم (رد گزینه های ۲ و ۴) تُشجِّعُ: تشویق می کنند (رد گزینه های ۲ و ۴)
إِسْتِفَادَةٌ أَكْثَرُ: استفاده بیشتر (رد گزینه های ۱ و ۴)

۱۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس های ۱، ۵، ۶ و ۷

ترجمه درست عبارت: «این دانش آموزان موفق، الگو هستند!»
نکته: بعد از اسم اشاره جمع، اگر اسم دارای «ال» بیاید، اسم اشاره به صورت مفرد ترجمه می شود.

۲۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۷

تَكْتُمُ = تَسْتُرُ: پنهان کنی

۲۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۷

«هرگاه اتاق ها تمیز نباشد، کارگران پاکیزگی (نظافت چی ها) آن ها را تمیز می کنند!»

۲۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۷

با توجه به ترجمه عبارت: «ادب مرد بهتر از طلای اوست!» که اشاره به اهمیت ادب دارد؛ گزینه ۳ از نظر مفهوم نامرتب است.

■ ترجمه متن:

«جغد و آفتاب پرست عموماً در جنگل های بارانی زندگی می کنند، اما جغد از پرندگان و آفتاب پرست از خزندگان است. جغد در روز می خوابد و در شب موش ها را شکار می کند. آفتاب پرست حیوانی است که می تواند هر چیزی را که ممکن است از حشرات و خزندگان کوچک وارد دهانش کند بخورد. آفتاب پرست حیوانی است که دوست ندارد با دیگران زندگی کند و نوشیدن آب روان را ترجیح می دهد و گیاهان را نمی خورد مگر وقتی که منبع آبی پیدا نکند. آفتاب پرست به وسیله زبانش حشره ها را شکار می کند سپس آن ها را می بلعد. چشم جغد ثابت است ولی آفتاب پرست دو چشمش را در یک زمان در دو جهت می چرخاند و رنگش را طبق رنگ محیط بیرونی تغییر می دهد و این دو از عجیب ترین آفریده های خداوند هستند!»

۲۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۵

ترجمه گزینه ها:

(۱) رنگ آفتاب پرست بر اساس رنگ محیط بیرونی تغییر می کند! (✓) (۲) جغد چشمانش را در هر جهتی حرکت می دهد!
(۳) آفتاب پرست شکاری بزرگ تر از دهانش را می خورد! (۴) جغد در شب می خوابد و در روز شکار می کند!

۲۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۵

ترجمه گزینه ها:

(۱) آفتاب پرست می تواند در یک زمان به دو جهت نگاه کند! (۲) آفتاب پرست هرگاه آب روانی بیابد، آن را می نوشد!
(۳) آفتاب پرست دوست ندارد گروهی زندگی کند! (۴) آفتاب پرست در شب موش ها را شکار می کند! (×)

۲۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۵

ترجمه: «آفتاب پرست .....

(۱) جانوری از گروه حشرات است!

(۳) شکار را با زبانش به دهانش می‌کشانند! (✓)

(۲) عموماً گیاهان را می‌خورد!

(۴) هیچ‌گاه در جنگل‌های بارانی زندگی نمی‌کند!

۲۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۵

۲۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس‌های ۳ و ۴

تَسَاقَطَ: فعل ماضی سوم شخص مفرد بر وزن «تَفَاعَلَ» و از باب «تَفَاعُل» است که دو حرف زائد «ت، ا» دارد.
در سایر گزینه‌ها:

(۱) يُحَاوِلُونَ: فعل مضارع که ماضی سوم شخص مفرد آن «حَاوَلَ» یک حرف زائد «ا» دارد.

(۲) يُؤَكِّدُ: فعل مضارع که ماضی سوم شخص مفرد آن «أَكَّدَ» یک حرف زائد «تکرار حرف دوم» دارد.

(۴) لَا تَعْبُدُوا: فعل نهی که ماضی سوم شخص مفرد آن «عَبَدَ» حرف زائد ندارد چون ثلاثی مجرد است.

۲۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۶

در گزینه ۲ «يُشَاهِدُ» و در گزینه ۳ «خُلِقَتْ» فعل‌های مجهول هستند.

۲۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۸

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: مفتوح: اسم مفعول / الطَّالِبِينَ: اسم فاعل

گزینه ۲: المُوْمِن: اسم فاعل / المُنْكَر: اسم مفعول

گزینه ۳: المُسْلِم: اسم فاعل / الكُفَّار (مفردة الكافر): اسم فاعل / المُنَافِق: اسم فاعل

گزینه ۴: كَاتِم: اسم فاعل / مَلْعُون: اسم مفعول

۳۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۷

در گزینه ۲ حرف جرّ «بِ» آمده ولی نون وقایه نیامده است، چون نون در فعل نهی دوم شخص مفرد مؤنث «لَا تَسْكُنِي» جزء سه حرف اصلی فعل یعنی «س ک ن» می‌باشد.

در سایر گزینه‌ها:

(۱) حرف جرّ «عَنْ» / نون وقایه در فعل «لَا يُحَيِّرُنِي»

(۳) حروف جرّ «عَلَى / بِ / لِ» / نون وقایه در فعل «بَعَثَنِي»

(۴) دو حرف جرّ «بِ / لِ» / نون وقایه در فعل «أَمَرَنِي»

زبان عربی [رشته ادبیات و علوم انسانی]

۱۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۲

کان ... يُجَهِّزُونَ: مجهز می‌کردند (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

المُرافِق: تاسیسات (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

لِلْمُساعدَة: برای کمک (رد گزینه ۴)

۱۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * درس ۸

قَدْ كُتِبَ: نوشته شده است (فعل ماضی مجهول) (رد گزینه ۱)

لِلدَّلَافِين: دلفین‌ها دارند (حرف جرّ «لِ» + اسم جمع مکسر) (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

تَوَدِّي: اجرا می‌کنند (فعل مضارع) (رد گزینه ۱)

لَا أُصَدِّقُ: باور نمی‌کنم (فعل مضارع منفی) (رد گزینه ۱)

الأخبار: خبرها (اسم جمع مکسر) (رد گزینه ۴)

۱۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۶

نَعْلَمُ: می‌دانیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

إستفادَة أَكثَر: استفاده بیشتر (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

۱۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس‌های ۱، ۵، ۷ و ۸

ترجمه درست عبارت: «این دانش‌آموزان موفق، الگو هستند!»

نکته: بعد از اسم اشاره جمع، اگر اسم دارای «ال» بیاید، اسم اشاره به صورت مفرد ترجمه می‌شود.

۲۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس‌های ۶ و ۷

تَكْتُم = تَسْتَرُ: پنهان کنی

۲۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۸

«هرگاه اتاق‌ها تمیز نباشد، کارگران پاکیزگی (نظافت‌چی‌ها) آن‌ها را تمیز می‌کنند!»

۲۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۵

ترجمه آیه: ﴿آیا مردم را به نیکی فرمان می‌دهید و خود را فراموش می‌کنید؟﴾

■ ترجمه متن:

«جغد و آفتاب‌پرست عموماً در جنگل‌های بارانی زندگی می‌کنند، اما جغد از پرندگان و آفتاب‌پرست از خزندگان است. جغد در روز می‌خوابد و در شب موش‌ها را شکار می‌کند. آفتاب‌پرست حیوانی است که می‌تواند هر چیزی را که ممکن است از حشرات و خزندگان کوچک وارد دهانش کند بخورد. آفتاب‌پرست حیوانی است که دوست ندارد با دیگران زندگی کند و نوشیدن آب روان را ترجیح می‌دهد و گیاهان را نمی‌خورد مگر وقتی که منبع آبی پیدا نکند. آفتاب‌پرست به وسیله زبانش حشره‌ها را شکار می‌کند سپس آن‌ها را می‌بلعد. چشم جغد ثابت است ولی آفتاب‌پرست دو چشمش را در یک زمان در دو جهت می‌چرخاند و رنگش را طبق رنگ محیط بیرونی تغییر می‌دهد و این دو از عجیب‌ترین آفریده‌های خداوند هستند!»

۲۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۵

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) رنگ آفتاب‌پرست بر اساس رنگ محیط بیرونی تغییر می‌کند! (✓) (۲) جغد چشمانش را در هر جهتی حرکت می‌دهد!
(۳) آفتاب‌پرست شکاری بزرگ‌تر از دهانش را می‌خورد! (۴) جغد در شب می‌خوابد و در روز شکار می‌کند!

۲۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۵

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) آفتاب‌پرست می‌تواند در یک زمان به دو جهت نگاه کند! (۲) آفتاب‌پرست هرگاه آب روانی بیابد، آن را می‌نوشد!
(۳) آفتاب‌پرست دوست ندارد گروهی زندگی کند! (۴) آفتاب‌پرست در شب موش‌ها را شکار می‌کند! (×)

۲۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۵

ترجمه: «آفتاب‌پرست .....»

(۱) جانوری از گروه حشرات است!
(۲) عموماً گیاهان را می‌خورد!
(۳) شکار را با زبانش به دهانش می‌کشاند! (✓) (۴) هیچ‌گاه در جنگل‌های بارانی زندگی نمی‌کند!

۲۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۵

۲۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس‌های ۳ و ۴

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: اِبْتَسَمَا (اِفْتَعَالَ)، تَعَلَّمَا (تَفَعَّلَ)
گزینه ۲: سَبَبَتْ (تَفَعَّلَ)
گزینه ۳: اِسْتَفْعَرْتُ (اِسْتَفْعَالَ)
گزینه ۴: اَقْبَلْتُ (اِفْعَالَ)

۲۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۷

در گزینه ۲ «يُشَاهِدُ» و در گزینه ۳ «خُلِقَتْ» فعل‌های مجهول هستند.

۲۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۶

اسم‌های منصوب در سایر گزینه‌ها عبارتند از: «والدِي - قَصِيدَتَيْنِ جَمِيلَتَيْنِ - الْمُعَلِّمِينَ» (هر سه کلمه، مفعول جملات خود هستند).

۳۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۸

در گزینه ۲ حرف جَر «بِ» آمده ولی نون وقایه نیامده است، چون نون در فعل نهی دوم شخص مفرد مؤنث «لَا تَسْكُنِي» جزء سه حرف اصلی فعل یعنی «س ک ن» می‌باشد.

در سایر گزینه‌ها:

(۱) حرف جَر «عَنْ» / نون وقایه در فعل «لَا يُحْيِيَنِي»
(۲) حرف جَر «بِ» / نون وقایه در فعل «أَمَرَنِي»
(۳) حروف جَر «عَلَى / بِ / بِ» / نون وقایه در فعل «بَعَثَنِي»
(۴) دو حرف جَر «بِ» / «بِ» / نون وقایه در فعل «أَمَرَنِي»

دین و زندگی

۳۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۴

■ پیامبران عاقل‌ترین و راست‌گوترین مردمان در طول تاریخ بوده‌اند. آنان با قاطعیت کامل از وقوع معاد خبر و نسبت به آن هشدار داده‌اند.
■ توجه کنید که گزینه ۱، صرفاً بیانگر یک ویژگی است.

۳۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۱۱

به صفحات مذکور مراجعه شود.

- ۳۳- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۱۲
 ■ کنترل نگاه به نامحرم وظیفه‌ای است که هم برای مردان و هم زنان در قرآن بیان شده است.
 ■ ادعای خانه‌نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است. قرآن کریم عفت حضرت مریم (س) را در معبدی که همگان، چه زن و چه مرد به پرستش می‌آیند می‌ستاید و عفت دختران شعیب علیهم‌السلام در حال چوپانی و آب دادن به گوسفندان در جمع مردان را مثال می‌زند.
- ۳۴- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۹
 ■ معنای عبارت مطرح‌شده در صورت سؤال آن است که کسی که محب است، پیرو محبوب خویش می‌باشد. ← عبارت «فَاتَّبَعُونِي» نیز بیانگر پیروی و سرسپردگی است.
- ۳۵- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۸
 ■ بعد از مراقبت، نوبت محاسبه است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد به دست آید.
- ۳۶- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۶
 ■ به صفحات ۷۱ و ۷۳ مراجعه کنید.
- ۳۷- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱
 ■ اگر خداوند را به عنوان هدف اصلی قرار دهیم ← هم می‌توان به دنیا رسید، هم به آخرت ← یعنی هم هدف فرعی و هم هدف اصلی
- ۳۸- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۱
 ■ امام صادق علیه‌السلام: «لباس نازک و بدن نما نبوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف در دین‌داری فرد است.»
 ■ احساسات لطیف زن که بیانگر زیبایی‌های درونی وی است، ...
- ۳۹- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۳
 ■ آیه شریفه به اعتقاد منکران معاد اشاره دارد که دارای پیامدهایی است که آن دسته از معتقدین معاد که اعتقادشان تبدیل به باور قلبی نشده هم گرفتار آن می‌شوند.
- ۴۰- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۱۲
 ■ برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست.
 ■ کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسب نداشته باشند. تفاوت‌ها مربوط به چگونگی و حدود آن بوده است.
- ۴۱- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۷
 ■ «شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، ... همان‌ها که در زمان توانگری و تنگدستی انفاق می‌کنند...»
 ■ «جهنمیانی می‌گویند: ما در دنیا نماز نمی‌خواندیم و از محرومان دستگیری نمی‌کردیم...»
- ۴۲- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۰
 ■ اگر نماز، ما را از گناه و زشتی بازدارد معلوم می‌شود که عیب و نقصی در نماز خواندن ما هست. ← «تنهی عن الفحشاء و المنکر»
 ■ اگر کسی برای انجام کار حرام (دزدی) سفر کرده باشد ← باید روزه بگیرد و نماز را کامل بخواند.
- ۴۳- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۲
 ■ از آنجا که شیطان فقط دعوت‌کننده انسان به گناه بوده و انسان با اراده و اختیار خود گناه کرده است، شیطان در روز قیامت به انسان می‌گوید: «خود را سرزنش کنید نه مرا»
 ■ آیه شریفه گزینه ۳، به اختیار انسان اشاره دارد.
- ۴۴- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۱۲
 ■ این‌گونه پوشش (نزدیک کردن پوشش) سبب می‌شود به عفاف و پاکی شناخته شوند و افراد بی‌بندوبار که اسیر هوی و هوس خود هستند به خود اجازه تعرض ندهند.
 ■ نکته: در انتهای آیه آمده است «و کان الله غفوراً رحیماً» ← پس خداوند آمرزنده و مهربان، بی‌حجابی گذشته را می‌بخشد.
- ۴۵- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس‌های ۵ و ۶
 ■ عبارت «قدم و آخر» بیانگر بسته نشدن پرونده اعمال آدمی در برزخ به واسطه آثار متأخر است. ← وجود ارتباط میان برزخ و دنیا
 ■ عبارت «بِنَبِیْوَا» بیان‌کننده دادن نامه اعمال است که از تمام اعمال آدمی در قیامت «یَوْمَئِذٍ» به انسان خبر داده می‌شود.

۶۶ دین و زندگی [رشته ادبیات و علوم انسانی]

- ۳۱- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۱۴
 ■ کنترل نگاه به نامحرم وظیفه‌ای است که هم برای مردان و هم زنان در قرآن بیان شده است.
 ■ ادعای خانه‌نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است. قرآن کریم عفت حضرت مریم (س) را در معبدی که همگان، چه زن و چه مرد به پرستش می‌آیند می‌ستاید و عفت دختران شعیب علیهم‌السلام در حال چوپانی و آب دادن به گوسفندان در جمع مردان را مثال می‌زند.

- ۳۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۵
- پیامبران عاقل ترین و راست‌گوترین مردمان در طول تاریخ بوده‌اند. آنان با قاطعیت کامل از وقوع معاد خبر و نسبت به آن هشدار داده‌اند.
  - توجه کنید که گزینه ۱، صرفاً بیانگر یک ویژگی است.
- ۳۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۱۳
- به صفحات ۱۴۹ و ۱۵۱ مراجعه شود.
- ۳۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱
- اگر خداوند را به‌عنوان هدف اصلی قرار دهیم ← هم می‌توان به دنیا رسید، هم به آخرت ← یعنی هم هدف فرعی و هم هدف اصلی
- ۳۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۸
- «شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، ... همان‌ها که در زمان توانگری و تنگدستی انفاق می‌کنند...»
  - «جهنمیان می‌گویند: ما در دنیا نماز نمی‌خواندیم و از محرومان دستگیری نمی‌کردیم...»
- ۳۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۲
- اگر نماز، ما را از گناه و زشتی بازدارد، معلوم می‌شود که عیب و نقصی در نماز خواندن ما هست. ← «تنهی عن الفحشاء و المنکر»
  - اگر کسی برای انجام کار حرام (دزدی) سفر کرده باشد ← باید روزه بگیرد و نماز را کامل بخواند.
- ۳۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۴
- آیه شریفه به اعتقاد منکران معاد اشاره دارد که دارای پیامدهایی است که آن دسته از معتقدین معاد که اعتقادشان تبدیل به باور قلبی نشده هم گرفتار آن می‌شوند.
- ۳۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۱۴
- برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست.
  - کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسب نداشته باشند. تفاوت‌ها مربوط به چگونگی و حدود آن بوده است.
- ۳۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۳
- شعر به وجود روح اشاره می‌کند که برای اثبات آن از دو عامل استفاده می‌کنیم: } ثبات خود
رؤبای صادقه
  - در صفحه ۴۰ می‌خوانیم که قوانین و مقررات جامعه و روابط بین افراد بر پایه پذیرش همین «من» ثابت بنا شده‌اند.
  - دقت کنید که روح ثابت نیست و قابلیت تغییر دارد. (تغییرات معنوی)
- ۴۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۰
- حضرت علی علیه السلام می‌فرمایند: «خداوند تو با آنان که به تو بیشتر عشق می‌ورزند بیش از دیگران انس می‌گیری و برای اصلاح کار آنان که بر تو توکل می‌کنند از همه آماده‌تری ... رازهایشان نزد تو آشکار ... اگر تنهایی آنان را به وحشت اندازد یاد تو آنان را آرام می‌کند.»
- ۴۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۷
- به صفحات ۷۹ و ۸۱ مراجعه کنید.
- ۴۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۹
- بعد از مراقبت، نوبت محاسبه است تا میزان موفقیت و وفاداری به عهد به‌دست آید.
- ۴۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۱
- معنای عبارت مطرح‌شده در صورت سؤال آن است که کسی که محب است، پیرو محبوب خویش می‌باشد. ← عبارت «فاتبعونی» نیز بیانگر پیروی و سرسپردگی است.
- ۴۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۲
- از آنجا که شیطان فقط دعوت‌کننده انسان به گناه بوده و انسان با اراده و اختیار خود گناه کرده است، شیطان در روز قیامت به انسان می‌گوید: «خود را سرزنش کنید نه مرا»
  - آیه شریفه گزینه ۳، به اختیار انسان اشاره دارد.
- ۴۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس‌های ۶ و ۷
- عبارت «قدم و آخر» بیانگر بسته نشدن پرونده اعمال آدمی در برزخ به‌واسطه آثار متأخر است. ← وجود ارتباط میان برزخ و دنیا
  - عبارت «ینبوا» بیان‌کننده دادن نامه اعمال است که از تمام اعمال آدمی در قیامت «یؤمئذ» به انسان خبر داده می‌شود.

“ زبان انگلیسی ”

- ۴۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۳
- توضیح: با توجه به فاعل جمله (Her uncles) که جمع است، فقط گزینه ۲ درست است.
- ۴۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۴
- توضیح: در این جمله نیاز به یک قید است که گزینه ۳ به معنی recently است و با زمان گذشته ساده به کار نمی‌رود، پس گزینه ۴ درست است.

۴۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۳
توضیح: در جمله B با توجه به کلمه when باید جمله، گذشته مستمر باشد و بنا به تطابق زمانی و وجود what time در جمله A، گذشته ساده درست است.

۴۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۴
ترجمه: شرکت ما از هر پیشنهادی راجع به اینکه چطور خدماتمان را توسعه دهیم استقبال می‌کند.

(۱) احساسات (۲) سنت‌ها (۳) پیشنهادها (۴) التزامها

۵۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * درس ۳

ترجمه: داروی جدید میلیون‌ها بیمار را نجات داده و به آن‌ها امید می‌بخشد.

(۱) مراقبت کردن (۲) سلامت نگه داشتن (۳) امید بخشیدن (۴) خون اهدا کردن

۵۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۳

ترجمه: دوستم دیوید، من را در موقعیتی ضعیف گیر آورد که هرچه را از من خواست به او دادم.

(۱) ضعیف (۲) آخرین (۳) تاریخی (۴) بدترین

۵۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۲

توضیح: با توجه به ترتیب صفات، گزینه ۲ درست است. اسم + جنس + ملیت + رنگ + سن + اندازه + کیفیت (نظر) →

۵۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۱

ترجمه: مکالمه زیر را مرتب کنید:

(۱) هفته بعد چه کار خواهید کرد؟ (۲) ما قصد داریم به زابل برویم.

(۳) چه جالب! (۴) چرا چنین می‌گویید؟

۵۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس‌های ۳ و ۴

املاي درست کلمات، believe و entertainment است.

■ ترجمه Cloze Test

اشتباه است که فکر کنیم فقط حیوانات در معرض خطر هستند. انسان به آسانی می‌تواند خیلی چیزهای دیگر مانند گیاهان که ممکن است به سادگی به خاطر کارهای بی‌دقت ما منقرض شود را نابود کند. ما باید دقت کنیم که مخلوقات زنده در جهانمان را حفظ کنیم.

۵۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * جامع

(۱) مصدوم (۲) در معرض خطر (۳) خانگی (۴) وحشی

۵۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * جامع

(۱) گسترش دادن (۲) اختراع کردن (۳) بیان کردن (۴) تخریب کردن

۵۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * جامع

(۱) مخلوقات (۲) خارجی‌ها (۳) انتخاب‌ها / گزینه‌ها (۴) مقصدها

■ ترجمه درک مطلب

در ایالات متحده، چهار پسر مکزیکی فقیر روی یک ماشین الکتریکی عجیبی با یکدیگر کار کردند که توسط معلمشان کمک می‌شدند. آن‌ها فقط ۸۰۰ دلار از مردم شهر برای ساختن آن جمع‌آوری کردند. آن‌ها از دوربین‌ها، قطعات کامپیوتر و هر چیزی که توانستند در یک مغازه پیدا کنند استفاده کردند. همه دانش‌آموزان دیگر به اختراع آن‌ها علاقه‌مند بودند. آن ماشین قادر به حرکت در یک استخر شنا بود. مسابقه‌ای بین مدارس و دانشگاه‌ها وجود داشت. هر کس بهترین ماشین را می‌ساخت برنده بود. بسیاری از دانش‌آموزان از مدرسی آمدند که پول‌های زیادی به آن‌ها داده بود. اما هنگامی که مسابقه شروع شد، ماشین پسران فقیر مکزیکی از بقیه بهتر بود و رتبه اول را از آن خود کرد.

۵۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * جامع

ترجمه: تمام موارد زیر به پسران مکزیکی کمک کردند به جز:

(۱) معلم (۲) مغازه (۳) مردم مکزیکی (۴) مدرسه‌شان

۵۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * جامع

ترجمه: در رقابت .....

(۱) فقیرها اول شدند. (۲) بهترین ماشین‌ها مسابقه را واگذار کردند.

(۳) دانش‌آموزان ثروتمند رتبه اول را بردند. (۴) دانش‌آموزان فقیر مسابقه را بردند.

۶۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * جامع

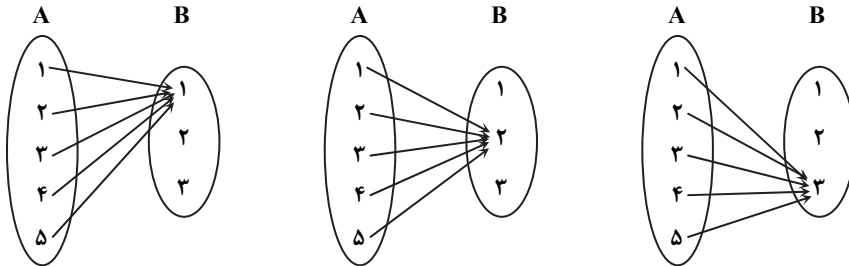
ترجمه: کدام جمله درست نمی‌باشد؟

(۱) پسران مکزیکی یک ماشین الکتریکی ساختند. (۲) تیم موفق در ماشین‌شان از قطعات کامپیوتر استفاده نمودند.

(۳) برندگان پول زیادی را برای ساختن ماشین خرج نکردند. (۴) ماشین در آب کار نمی‌کرد.

ریاضیات

- ۶۱- پاسخ: گزینه ۲ **▲** مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * ریاضی ۱ (فصل ۵- درس ۳)
 نکته: تابعی مانند f را که برد آن تنها شامل یک عضو است، تابع ثابت می‌نامیم.
 به کمک نمودار ون، حالات مختلفی را که می‌توان از A به B یک تابع ثابت تعریف کرد نشان می‌دهیم:

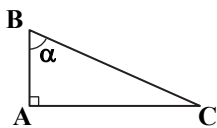

بنابراین می‌توان ۳ تابع ثابت از A به B تعریف کرد.

- ۶۲- پاسخ: گزینه ۱ **▲** مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * ریاضی ۱ (فصل ۷- درس ۳)
 نکته: متغیرهایی را که قابل اندازه‌گیری نیستند، متغیرهای کیفی گوئیم که بر دو نوع دارد:
 (۱) متغیر کیفی ترتیبی که در آن‌ها نوعی ترتیب وجود دارد.
 (۲) متغیر کیفی اسمی که ترتیبی نیستند.

در متغیرهای حروف الفبای فارسی، مراحل زندگی و روزهای هفته ترتیب وجود دارد؛ اما موضوعات کتب درسی متغیر کیفی اسمی است.
 پس گزینه ۱ پاسخ است.

- ۶۳- پاسخ: گزینه ۲ **▲** مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * ریاضی ۱ (فصل ۲- درس ۱)
 نکته: در مثلث قائم‌الزاویه شکل مقابل داریم:

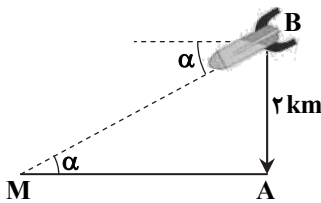
$$\sin \alpha = \frac{\text{طول ضلع مقابل}}{\text{طول وتر}} = \frac{AC}{BC}$$

$$\tan \alpha = \frac{\text{طول ضلع مقابل}}{\text{طول ضلع مجاور}} = \frac{AC}{AB}$$

$$\cos \alpha = \frac{\text{طول ضلع مجاور}}{\text{طول وتر}} = \frac{AB}{BC}$$

$$\cot \alpha = \frac{\text{طول ضلع مجاور}}{\text{طول ضلع مقابل}} = \frac{AB}{AC}$$

در مثلث قائم‌الزاویه MAB، نقطه B محل موشک در ارتفاع ۲ کیلومتری، نقطه M محل فرود آن و زاویه AMB برابر α است. داریم:

$$\tan \alpha = \frac{AB}{AM} \Rightarrow 0.25 = \frac{2}{AM} \Rightarrow AM = \frac{2}{0.25}$$

$$\Rightarrow AM = \frac{2}{0.25} \Rightarrow AM = \frac{200}{25} \Rightarrow AM = 8 \text{ km}$$

- ۶۴- پاسخ: گزینه ۱ **▲** مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * ریاضی ۱ (فصل ۶- درس ۲)

نکته: تعداد جای گشت‌های r تایی از n شیء متمایز یا به عبارتی تعداد انتخاب‌های r شیء از میان n شیء متمایز را که در آن‌ها ترتیب قرار

گرفتن مهم باشد، با $P(n, r)$ نمایش می‌دهیم و مقدار آن از دستور مقابل محاسبه می‌شود:

$$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$$

حروف کلمات «سلام» را به صورت یک بسته در نظر می‌گیریم. تعداد جای گشت‌های این بسته با ۲ حرف دیگر («و» و «ه») برابر ۳! است. دقت کنید که چون باید حروف به صورت «سلام» باشند، پس داخل بسته جای گشتی نداریم.

- ۶۵- پاسخ: گزینه ۴ **▲** مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * ریاضی ۱ (فصل ۷- درس ۳)

نکته: (۱) متغیر، یک ویژگی از اعضای یک جامعه است که بررسی و مطالعه می‌شود.

(۲) عددی که به ویژگی یک عضو نسبت داده می‌شود، مقدار متغیر نام دارد.

نکته (تعریف جامعه): مجموعه تمام افراد یا اشیایی که دربارهٔ یک یا چند ویژگی آن‌ها تحقیق صورت می‌گیرد، جامعه یا جمعیت نامیده می‌شود و هریک از افراد یا اشیا را «عضو» جامعه می‌نامند.

نکته (تعریف نمونه): بخشی از جامعه را که برای مطالعه انتخاب شود، نمونه و هریک از افراد یا اشیای انتخاب‌شده را عضو نمونه گویند.

در این بررسی، جامعه آماری «مرکبات مازندران» و نمونه، «بخشی از مرکبات مازندران» است. همچنین متغیر موردبررسی «کیفیت مرکبات» است و مقدار متغیر «درجه یک» است.

نکته: در سهمی $y = ax^2 + bx + c$ ، خط به معادله $x = \frac{-b}{2a}$ خط تقارن سهمی است.

$$\frac{-b}{2a} = 1 \Rightarrow b = -2a$$

با توجه به اینکه $x = 1$ خط تقارن سهمی داده شده است می توان نوشت:

$$y = ax^2 + bx + c \xrightarrow{b=-2a} y = ax^2 - 2ax + c$$

پس معادله سهمی به صورت زیر است:

$$1 = a - 2a + c \Rightarrow c - a = 1$$

سهمی از نقطه $(1, 1)$ می گذرد، پس:

نکته: $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ ، $1 + \tan^2 x = \frac{1}{\cos^2 x}$

اگر $90^\circ < \alpha < 180^\circ$ ، آنگاه α در ناحیه دوم قرار می گیرد. می دانیم در ناحیه دوم $\sin \alpha > 0$ ، $\cos \alpha < 0$ و $\tan \alpha < 0$ ؛ پس:

$$\frac{1}{\cos^2 \alpha} = 1 + \tan^2 \alpha \Rightarrow \frac{1}{\cos^2 \alpha} = 1 + \frac{9}{16} = \frac{25}{16} \Rightarrow \cos^2 \alpha = \frac{16}{25} \Rightarrow \begin{cases} \cos \alpha = \frac{4}{5} & \times \\ \cos \alpha = -\frac{4}{5} & \checkmark \end{cases}$$

$$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1 \Rightarrow \sin^2 \alpha = 1 - \left(-\frac{4}{5}\right)^2 = \frac{25 - 16}{25} \Rightarrow \sin^2 \alpha = \frac{9}{25} \Rightarrow \begin{cases} \sin \alpha = \frac{3}{5} & \checkmark \\ \sin \alpha = -\frac{3}{5} & \times \end{cases}$$

$$\cos \alpha - \sin \alpha = -\frac{4}{5} - \frac{3}{5} = -\frac{7}{5}$$

نکته: متغیرهایی را که قابل اندازه گیری اند، متغیرهای کمی گوئیم که بر دو نوع اند:

(۱) متغیر کمی پیوسته که اگر دو مقدار a و b را بتواند اختیار کند، هر مقدار بین آن ها را نیز می تواند اختیار کند.

(۲) متغیر کمی گسسته که پیوسته نیستند و عمدتاً تعداد را نشان می دهند.

با توجه به نکته بالا، مدت زمان و شدت جریان کمی پیوسته هستند؛ اما تعداد کلاس های مدرسه و تعداد فرزندان یک خانواده، گسسته هستند.

تک تک گزینه ها را بررسی می کنیم:

گزینه ۱: نادرست است؛ زیرا تفاضل دو مجموعه نامتناهی ممکن است متناهی یا نامتناهی باشد.

گزینه ۲: نادرست است؛ زیرا اشتراک دو مجموعه متناهی می تواند تهی یا غیرتهی باشد، به طور مثال اگر $A = \{1, 2\}$ و $B = \{2, 3\}$ ، آنگاه:

$$A \cap B = \{2\} \neq \emptyset$$

گزینه ۳: نادرست است؛ زیرا اجتماع دو مجموعه متناهی، همواره متناهی است.

گزینه ۴: درست است؛ زیرا تفاضل دو مجموعه متناهی، همواره متناهی است.

نکته: جمله n ام یک دنباله حسابی با جمله اول t_1 و قدرنسبت d به صورت $t_n = t_1 + (n-1)d$ است.

اگر دنباله داده شده را t_n بنامیم داریم:

$$\begin{cases} t_1 = -1 \\ d = 2 - (-1) = 3 \end{cases} \Rightarrow t_n = -1 + 3(n-1) = 3n - 4$$

$$3n - 4 < 115 \Rightarrow n < \frac{119}{3} \Rightarrow 1 \leq n \leq 39$$

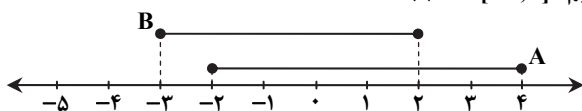
بنابراین:

می دانیم n عددی طبیعی است، پس ۳۹ جمله کوچک تر از ۱۱۵ در این دنباله وجود دارد.

نکته: مجموعه همه مؤلفه های اول زوج های مرتب تشکیل دهنده هر تابع را «دامنه» و مجموعه همه مؤلفه های دوم را «برد» آن تابع می نامند.

دامنه تعریف تابع $A = [-2, 4]$ و برد تابع $B = [-3, 2]$ است. بنابراین داریم: $A \cap B = [-2, 2]$

پس $A \cap B$ شامل ۵ عدد صحیح $\{-2, -1, 0, 1, 2\}$ است.

نکته: به هر انتخاب r شیء از n شیء متمایز که در آن ترتیب انتخاب اهمیت نداشته باشد، یک ترکیب r -تایی از n شیء می‌گوییم. تعداد

$$\binom{n}{r} = \frac{n!}{(n-r)!r!} \quad (0 \leq r \leq n)$$

ترکیب‌های r -تایی از n شیء متمایز را معمولاً با $C(n, r)$ یا $\binom{n}{r}$ نمایش می‌دهیم و داریم:

با توجه به اینکه در انتخاب گل ترتیب مهم نیست، تعداد دسته‌گل‌های متفاوت برابر است با:

$$\binom{10}{3} + \binom{10}{4} + \binom{10}{5} = \frac{10 \times 9 \times 8}{3!} + \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7}{4!} + \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7 \times 6}{5!} = 120 + 210 + 252 = 582$$

دسته گل ۳ تایی   دسته گل ۴ تایی   دسته گل ۵ تایی

تعداد اعضای فضای نمونه‌ای ۱۰ بار پرتاب کردن یک سکه برابر است با:

$$n(S) = \underbrace{2 \times 2 \times 2 \times \dots \times 2}_{10 \text{ بار}} = 2^{10}$$

پیشامد آنکه فقط در پرتاب دهم «پشت» بیاید عبارت است از:

$$A = \{(\text{پ}, \text{د}, \text{ر}, \text{ر}, \dots, \text{د}, \text{ر}, \text{ر}, \text{ر})\} \Rightarrow n(A) = 1$$

۹ بار

پس احتمال موردنظر برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{1}{2^{10}}$$

راه حل اول:

نکته: به هر انتخاب r شیء از n شیء متمایز که در آن ترتیب انتخاب اهمیت نداشته باشد، یک ترکیب r -تایی از n شیء می‌گوییم. تعداد

ترکیب‌های r -تایی از n شیء متمایز را معمولاً با $C(n, r)$ یا $\binom{n}{r}$ نمایش می‌دهیم و داریم:

$$\binom{n}{r} = \frac{n!}{(n-r)!r!} \quad (0 \leq r \leq n)$$

ابتدا ۳ رشته از ۴ رشته را انتخاب می‌کنیم و سپس از هر رشته یک دبیر انتخاب می‌کنیم. پس تعداد حالت‌ها برابر است با:

$$\binom{4}{3} \times \binom{3}{1} \times \binom{3}{1} \times \binom{3}{1} = 4 \times 3^3 = 4 \times 27 = 108$$

راه حل دوم: ابتدا یک نفر از ۱۲ نفر را انتخاب می‌کنیم و ۲ نفر هم‌رشته‌ای او را کنار می‌گذاریم. سپس از ۹ نفر باقی‌مانده ۱ نفر انتخاب و ۲ نفر

هم‌رشته‌ای او را کنار می‌گذاریم. سپس از ۶ نفر باقی‌مانده یک نفر انتخاب می‌کنیم. بنابراین تعداد حالت‌ها برابر است با:

$$\frac{\binom{12}{1} \binom{9}{1} \binom{6}{1}}{3!} = \frac{12 \times 9 \times 6}{3 \times 2 \times 1} = 108$$

دقت کنید با توجه به اینکه ترتیب انتخاب این ۳ نفر اهمیتی ندارد، عبارت را بر ۳! تقسیم کرده‌ایم.

$$(a-b)(a+b) = a^2 - b^2 \quad \text{نکته (اتحاد مزدوج)}$$

$$\sqrt{x^2} = |x| = \begin{cases} x & x \geq 0 \\ -x & x < 0 \end{cases}$$

نکته:

$$\text{ابتدا کسر } \frac{2-\sqrt{3}}{2+\sqrt{3}} \text{ را گویا می‌کنیم:}$$

$$\frac{2-\sqrt{3}}{2+\sqrt{3}} \times \frac{2-\sqrt{3}}{2-\sqrt{3}} = \frac{(2-\sqrt{3})^2}{4-3} = (2-\sqrt{3})^2$$

اکنون داریم:

$$\sqrt{(2-\sqrt{3})^2} + \sqrt{3} + 1 = |2-\sqrt{3}| + \sqrt{3} + 1 = \frac{2-\sqrt{3} > 0}{2-\sqrt{3} + \sqrt{3} + 1} = 2 - \sqrt{3} + \sqrt{3} + 1 = 3$$

تعداد اعضای فضای نمونه‌ای برابر تعداد حالت‌های انتخاب ۲ لنگه از میان ۱۲ لنگه است. پس می‌توان نوشت:

$$n(S) = \binom{12}{2} = \frac{12!}{10!2!} = \frac{12 \times 11}{2} = 66$$

پیشامد تصادفی آن است که این دو لنگه جفت یکدیگر باشند؛ یعنی باید یکی از ۶ جفت جوراب باشند. پس تعداد اعضای آن برابر است با:

$$n(A) = \binom{6}{1} = 6$$

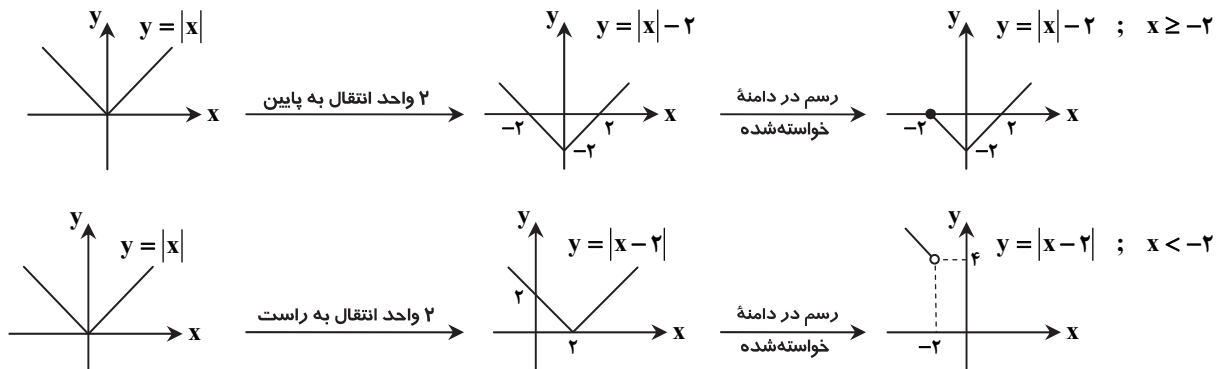
$$P(A) = \frac{6}{66} = \frac{1}{11}$$

پس احتمال موردنظر برابر است با:

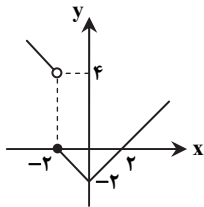
نکته: برای رسم نمودار $y = f(x) + k$ کافی است نمودار $y = f(x)$ را k واحد در راستای محور y انتقال دهیم. اگر $k > 0$ ، انتقال در جهت مثبت و اگر $k < 0$ ، انتقال در جهت منفی است.

نکته: برای رسم نمودار $f(x+k)$ کافی است نمودار تابع $f(x)$ را به اندازه k واحد در امتداد محور x انتقال دهیم. اگر $k > 0$ ، انتقال در جهت منفی و اگر $k < 0$ ، انتقال در جهت مثبت خواهد بود.

ابتدا هر کدام از نمودارهای داده‌شده را در دامنه خواسته شده رسم می‌کنیم:

بنابراین نمودار این تابع چندضابطه‌ای به صورت مقابل است:

نکته: جدول تعیین علامت عبارت درجه اول $y = ax + b$ به صورت زیر است:

x	$-\frac{b}{a}$
$y = ax + b$	موافق علامت a مخالف علامت a

با توجه به جدول داده‌شده، دو مطلب را می‌توان فهمید:

$$(1) \text{ ریشه } x = 2 \text{ عبارت این عبارت است، پس: } b = -2a \Rightarrow 0 = 2a + b$$

(۲) علامت a منفی است.

برای تعیین علامت $y = bx - a$ ، ابتدا به جای b مقدار $-2a$ را قرار می‌دهیم:

$$y = -2ax - a = -a(2x + 1)$$

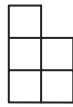
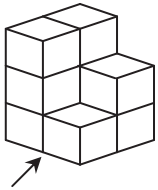
$$y = 0 \Rightarrow x = -\frac{1}{2}$$

چون a منفی است، پس جدول تعیین علامت به صورت زیر است:

x	$-\frac{1}{2}$
$-a(2x + 1)$	- +

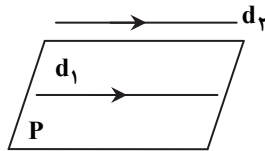
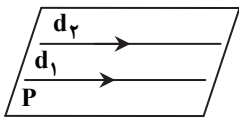
بنابراین گزینه ۱ پاسخ است.

نکته: در تفکر تجسمی، نمایی از جسم را که مورد نیاز است بر یک صفحه تصویر می‌کنیم. آنچه مشاهده می‌شود نمای مورد نظر است. نمای چپ شکل تصویر، به صورت مقابل است:

بنابراین گزینه ۳ پاسخ است.

نکته ۱: خط و صفحه در فضا نسبت به هم یا موازی اند یا متقاطع یا خط درون صفحه قرار دارد. نکته ۲: اگر صفحه‌ای یکی از دو خط موازی را قطع کند، حتماً دیگری را نیز قطع می‌کند.

با توجه به نکته ۲، اگر صفحه P خط d_2 را قطع کند حتماً با خط d_1 نیز متقاطع خواهد بود که خلاف فرض است، پس P و d_2 متقاطع نیستند. بنابراین دو حالت مقابل امکان پذیر است:

صفحه P هر دو خط را شامل می‌شود.

صفحه P موازی خط d_2 است.

بنابراین گزینه ۴ پاسخ است.

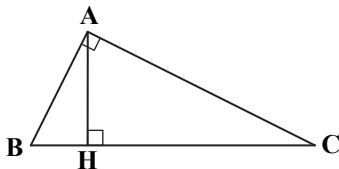
نکته: در دو مثلث متشابه با نسبت تشابه k، نسبت اضلاع متناظر برابر k و نسبت مساحت‌ها برابر k^2 است. فرض کنیم نسبت تشابه برابر k باشد، در این صورت طبق فرض و با توجه به نکته بالا داریم:

$$k^2 = \frac{2}{4} \times k \Rightarrow k = \frac{2}{4}$$

پس نسبت مساحت مثلث بزرگ‌تر به مساحت مثلث کوچک‌تر برابر است با:

$$\frac{S'}{S} = \left(\frac{2}{4}\right)^2 = \frac{4}{16} = \frac{1}{4}$$

نکته (روابط طولی در مثلث قائم‌الزاویه):

$$AB^2 = BH \times BC, \quad AC^2 = CH \times BC$$

$$AH^2 = BH \times CH, \quad AB^2 + AC^2 = BC^2$$

$$AH \times BC = AB \times AC$$

راه حل اول:

مطابق شکل، با فرض $BH = x$ داریم $CH = 3x$. طبق فرض $BC = 12$ ، پس:

$$BH + CH = 12 \Rightarrow x + 3x = 12 \Rightarrow x = 3 \Rightarrow BH = 3, \quad CH = 9$$

اکنون با استفاده از نکته بالا داریم:

$$AC^2 = CH \times BC = 9 \times 12 = 108 \Rightarrow AC = 6\sqrt{3}$$

$$AB^2 = BH \times BC = 3 \times 12 = 36 \Rightarrow AB = 6$$

$$\frac{AC}{AB} = \frac{6\sqrt{3}}{6} = \sqrt{3}$$

بنابراین:

راه حل دوم:

با استفاده از نکته بالا داریم:

$$\begin{cases} AC^2 = CH \times BC \\ AB^2 = BH \times BC \end{cases} \Rightarrow \left(\frac{AC}{AB}\right)^2 = \frac{CH \times BC}{BH \times BC} = \frac{CH}{BH} \xrightarrow{\text{طبق فرض ۳}} \Rightarrow \frac{AC}{AB} = \sqrt{3}$$

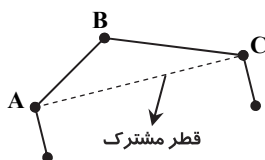
نکته: از هر رأس یک ضلعی محدب، $n-3$ قطر می‌گذرد.

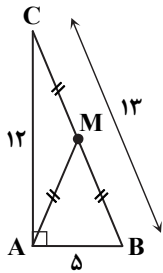
با توجه به نکته بالا، از هر رأس یک ۱۰ ضلعی محدب ۷ قطر عبور می‌کند.

از این $3 \times 7 = 21$ قطر، یک قطر بین رأس اول و سوم مشترک است، پس از سه رأس مجاور این ۱۰ ضلعی محدب ۲۰ قطر می‌گذرد.

بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.

تذکر: از هر سه رأس متوالی یک n ضلعی محدب، $1 - (n-3) \times 3$ قطر می‌گذرد.

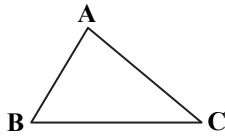

- ۸۴- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * هندسه ۱ (فصل ۱- درس ۲، فصل ۳- درس ۱)
 نکته ۱: در مثلث قائم‌الزاویه، محل تلاقی سه ارتفاع، رأس قائمه و محل تلاقی سه عمودمنصف، وسط وتر است.
 نکته ۲: در مثلث قائم‌الزاویه، میانه وارد بر وتر، نصف وتر است.
 اعداد ۵، ۱۲ و ۱۳ فیثاغورسی هستند، زیرا $13^2 = 12^2 + 5^2$. بنابراین مثلث موردنظر قائم‌الزاویه است.
 با توجه به نکته ۱، باید طول AM را به دست بیاوریم.
 AM میانه وارد بر وتر BC است، پس با توجه به نکته ۲ داریم:

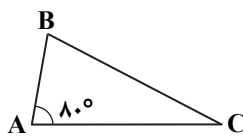
$$AM = \frac{BC}{2} = \frac{13}{2} = 6.5$$

- ۸۵- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * هندسه ۱ (فصل ۱- درس ۲)
 نکته: اگر در مثلثی دو ضلع نابرابر باشد، زاویه روبه‌رو به ضلع بزرگ‌تر، بزرگ‌تر از زاویه روبه‌رو به ضلع کوچک‌تر است.

$$AB < AC \Rightarrow \hat{C} < \hat{B}$$

با توجه به نکته، در مثلث مذکور داریم:

$$AC > BC > AB \Rightarrow \hat{B} > \hat{A} > \hat{C}$$

چون $\hat{A} = 80^\circ$ ، پس $\hat{B} > 80^\circ$. بنابراین برای اینکه $\hat{C}$ بیشترین مقدار را داشته باشد باید $\hat{B}$ کمترین مقدار را داشته باشد. چون زاویه‌ها عدد صحیح‌اند، کمترین مقدار $\hat{B}$ برابر است با: $\hat{B} = 81^\circ$

بنابراین بیشترین مقدار $\hat{C}$ برابر است با: $\hat{C} = 180^\circ - \hat{A} - \hat{B} = 19^\circ$

“ فیزیک ”

- ۸۶- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۱

$$\Delta P = \rho gh \Rightarrow 104600 - 103000 = \rho \times 10 \times 0.2 \Rightarrow \rho_{\text{مایع}} = 800 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

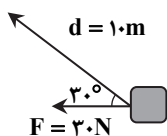
در پرسش ۳-۸ کتاب درسی دانستیم که اگر چگالی جسم بیشتر از چگالی مایع باشد، جسم در مایع فرومی‌رود و اگر چگالی آن کمتر از چگالی مایع باشد، به طرف بالا (سطح مایع) می‌آید. بنابراین از آنجا که جسم در مایع غوطه‌ور و در حال تعادل است، چگالی آن برابر با چگالی مایع خواهد بود:

$$\rho_{\text{مکعب}} = \rho_{\text{مایع}} = 800 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

$$\rho_{\text{مکعب}} = \frac{m}{V} \Rightarrow m = 800 \times (0.2)^3 = 6.4 \text{ kg}$$

- ۸۷- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۱

در نیمه سمت چپ سرعت‌سنج، کمترین درجه‌بندی ابزار $10 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ است، پس دقت برابر $10 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ خواهد بود و خطای دستگاه نصف آن یعنی $5 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ است. عقربه از ۱۱۰ عبور کرده، حدس می‌زنیم مقدار عبوری حدود دو واحد است؛ پس می‌توان سرعت را برحسب $112 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ اندازه‌گیری نمود و با توجه به اینکه خطا $5 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ است، پس گزارش ما باید به صورت $112 \frac{\text{km}}{\text{h}} \pm 5 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ باشد.
 گزینه‌های ۳ و ۴ خطا را اشتباه نشان داده‌اند و در گزینه‌های ۲ و ۴ رقم حدسی نادرست است.
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * فصل ۲

$$W = (F \cos \theta) d \Rightarrow W = (30 \times 0.8) \times 10 = 240 \text{ J}$$

- ۸۹- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل ۱

$$V_{\text{شن}} = V_{\text{استوانه}} - V_{\text{روغن}} = V_{\text{استوانه}} - \frac{m_{\text{روغن}}}{\rho_{\text{روغن}}} = 100 - \frac{16}{0.8} = 80 \text{ cm}^3$$

$$\rho_{\text{شن}} = \frac{m_{\text{شن}}}{V_{\text{شن}}} = \frac{400}{80} = 5 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$$

۹۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۲

انرژی مکانیکی پایسته نیست و تغییرات آن برابر با کار نیروی اصطکاک است. $W_f = E_f - E_1 \Rightarrow W_f = (K_f + U_f) - (K_1 + U_1)$

$$\Rightarrow -56 = \left(\frac{1}{2} \times 2 \times V_f^2 + 2 \times 10 \times 5\right) - \left(\frac{1}{2} \times 2 \times 10^2 + 2 \times 10 \times 10\right) \Rightarrow -56 = V_f^2 + 100 - 100 - 200 \Rightarrow V_f^2 = 144 \Rightarrow V_f = 12 \frac{m}{s}$$

۹۱- پاسخ: گزینه ۴

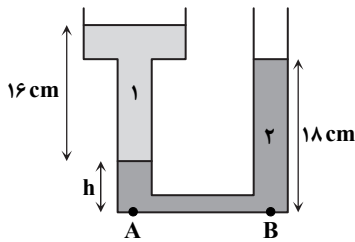
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۲

$$W_t = \Delta K$$

$$W_{\text{وزن}} + W_{\text{فنر}} = K_f - K_1$$

$$W_{\text{وزن}} = -W_{\text{فنر}}$$

$$mg(\Delta + x) = -(-110) \Rightarrow 20 \times (\Delta + x) = 110 \Rightarrow \Delta + x = 5.5 \Rightarrow x = 0.5 \text{ m} = 50 \text{ cm}$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۳

۹۲- پاسخ: گزینه ۴

$$P_A = P_B \Rightarrow P_0 + \rho_2 gh + \rho_1 gh_1 = P_0 + \rho_2 gh_2$$

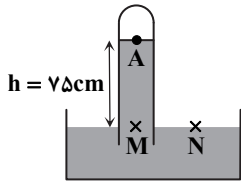
$$1/2 \times h + 0.75 \times 16 = 1/2 \times 18$$

$$\Rightarrow 1/2 h = 21/6 - 12 = 9/6$$

$$\Rightarrow h = 9 \text{ cm}$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۳

۹۳- پاسخ: گزینه ۲

$$P_M = P_N \Rightarrow P_A + P_{\text{ستون جیوه}} = P_N \Rightarrow P_{\text{بخار جیوه}} + P_{\text{ستون جیوه}} = P_{\text{هوا}}$$

$$\Rightarrow P_{\text{بخار جیوه}} + 75 \text{ cmHg} = 76 \text{ cmHg} \Rightarrow P_{\text{بخار جیوه}} = 1 \text{ cmHg}$$

$$P_{\text{بخار جیوه}} = \rho_{\text{جیوه}} gh_{\text{جیوه}} = 13600 \times 10 \times 0.01 = 1360 \text{ Pa}$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * فصل ۳

۹۴- پاسخ: گزینه ۲

$$m = \rho V_{\text{مکعب مستطیل}} = \rho Ah \Rightarrow \rho h = \frac{m}{A} \text{ (رابطه ۱)}$$

$$m' = \rho' V'_{\text{مکعب مستطیل}} = \rho' A' h' \Rightarrow \rho' h' = \frac{m'}{A'} = \frac{m'}{2A} \text{ (رابطه ۲)}$$

نیروی وارد بر دریچه از طرف مایع با چگالی ρ برابر است با:

$$F = (P_0 + \rho gh) \times \text{مساحت دریچه}$$

$$F' = (P_0 + \rho' gh') \times \text{مساحت دریچه}$$

نیروی وارد بر دریچه از طرف مایع با چگالی ρ' برابر است با:

$$F_{\text{خالص}} = 0 \Rightarrow F = F' \Rightarrow \rho gh = \rho' gh' \xrightarrow{(2), (1)} \frac{m}{A} = \frac{m'}{2A} \Rightarrow m' = 2m$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل ۴

۹۵- پاسخ: گزینه ۱

خط کش در دمای صفر درجه سلسیوس مدرج است، ولی ما آن را در دمای 50°C به کار می‌گیریم، پس خط کش منبسط شده و طول این خط کش افزایش یافته است؛ در نتیجه اعدادی که روی این خط کش نوشته شده واقعی نخواهد بود.

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta T \Rightarrow \frac{\Delta L}{L_1} = \alpha \Delta T = 2 \times 10^{-5} \times 50 = 10^{-3}$$

$$\frac{\Delta L}{L_1} \times 100 = 10^{-3} \times 100 = 0.1\%$$

از آنجا که ضریب انبساط طولی میز ناچیز است، طول میز در دماهای مختلف تغییر چندانی نمی‌کند و ثابت است. فرض کنید طول واقعی میز $100/1 \text{ cm}$ و طول خط کش در دمای صفر درجه سلسیوس 100 cm است. (در این دما عدد ۱۰۰ روی خط کش واقعاً 100 cm را نشان می‌دهد.)

طول خط کش در دمای 50°C به $100/1 \text{ cm}$ $100 + 100 \times 2 \times 10^{-5} \times 50 = 100.1 \text{ cm}$ می‌رسد، ولی این مقدار از روی خط کش همان 100 خوانده می‌شود. اکنون اگر طول میز را با این خط کش اندازه‌گیری کنیم، 100 cm را نشان می‌دهد در حالی که مقدار واقعی آن $100/1 \text{ cm}$ است؛ پس طول واقعی میز به اندازه 0.1% درصد بیشتر از مقداری است که خط کش نشان می‌دهد.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۴

۹۶- پاسخ: گزینه ۴

آب و گرماسنج در ابتدا در تعادل گرمایی هستند، پس دمای اولیه هر دو همان 30°C است.

$$Q_{\text{آب}} + Q_{\text{فلز}} + Q_{\text{گرماسنج}} = 0 \Rightarrow (mc\Delta\theta)_{\text{آب}} + (mc\Delta\theta)_{\text{فلز}} + (C\Delta\theta)_{\text{گرماسنج}} = 0$$

$$\Rightarrow 0.3 \times 4200 \times (35 - 30) + 0.2 \times 700 \times (35 - 90) + C \times (35 - 30) = 0$$

$$\Rightarrow 1/5 \times 4200 - 11 \times 700 + 5C = 0 \Rightarrow 5C = 1400 \Rightarrow C = \frac{1400}{5} = 280 \frac{\text{J}}{^\circ\text{C}}$$

۹۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۴

$$Q = (mc\Delta\theta)_{\text{بغ}} + (mL_F)_{\text{بغ}} + (mc\Delta\theta)_{\text{آب}} = 0$$

$$Q = \frac{10}{1000} \times (2100 \times 10 + 334000 + 4200 \times 20) = 10 \times (21 + 334 + 84) = 4390 \text{ J}$$

$$Q_{\text{فاز}} = 4390 \text{ J} \Rightarrow mc\Delta\theta = 4390 \Rightarrow 0.2 \times 4390 \times \Delta\theta = 4390 \Rightarrow \Delta\theta = 5.0^\circ\text{C}$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۴

۹۸- پاسخ: گزینه ۲

$$Q_{\text{ج}} = Q_1 + Q_2 = mc\Delta\theta + mL_V$$

$$\Rightarrow 61400 = 0.2 \times 140 \times 50 + 0.2 L_V \Rightarrow L_V = \frac{60000}{0.2} = 300 \times 10^3 \frac{\text{J}}{\text{kg}} = 300 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۴

۹۹- پاسخ: گزینه ۴

$$\frac{P_1}{T_1} = \frac{P_2}{T_2} \Rightarrow \frac{2}{273+27} = \frac{3}{T_2} \Rightarrow T_2 = \frac{300 \times 3}{2} = \frac{900}{2} = 450 \text{ K}$$

$$\Delta T = 450 - 300 = 150 \text{ K} = 150^\circ\text{C}$$

توجه: عامل ترکیدن مخزن، اختلاف فشار داخل و بیرون مخزن (فشار پیمانه‌ای) است. از آنجا که معمولاً فشار بیرون مخزن ثابت است، افزایش فشار گاز داخل مخزن، فشار پیمانه‌ای را نیز افزایش می‌دهد. البته در این سؤال به فشار پیمانه‌ای اشاره‌ای نشده و فشار مطلق گاز مورد سؤال قرار گرفته است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۴

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۳

از آنجا که پیستون آزادانه حرکت می‌کند، همواره در وضعیتی قرار می‌گیرد که فشار در دو سمت آن یکسان باشد؛ در نتیجه فشار هوای درون سرنگ همواره برابر با فشار هوای بیرون است. پس فشار اولیه و نهایی یکسان است:

$$PV = nRT \Rightarrow P_2 = P_1 = \frac{nRT_1}{V_1} = \frac{0.1 \times 8.314 \times (27 + 273)}{249 \times 10^{-6}} = \frac{10^{-2} \times 8.314 \times 300}{83 \times 3 \times 10^{-6}} = 10.5 \text{ Pa}$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۵

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۳

$$Q = 0 \Rightarrow W_{ab} = \Delta U_{ab}$$

$$\Delta U = nC_V \Delta T$$

$$W_{\text{دررو}} = nC_V \Delta T = 2 \times \frac{3}{2} \times \frac{25}{3} \times (-100) = -2500 \text{ J}$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۵

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۲

$$|W| = P - V \text{ مساحت زیر نمودار فرایند در صفحه } P - V$$

$$= \frac{(7+3) \times 10^5}{2} \times (5-2) \times 10^{-3} = 1500 \text{ J}$$

با توجه به شکل: $W > 0 \Rightarrow W = 1500 \text{ J}$

$$\Delta U = nC_V \Delta T = \frac{3}{2} nR \Delta T = \frac{3}{2} (P_B V_B - P_A V_A)$$

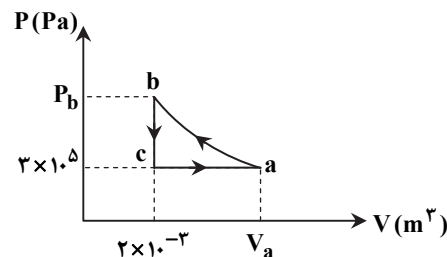
$$= \frac{3}{2} (7 \times 10^5 \times 2 \times 10^{-3} - 3 \times 10^5 \times 5 \times 10^{-3}) = -150 \text{ J}$$

$$\Delta U = W + Q \Rightarrow Q = -150 - 1500 = -1650 \text{ J}$$

پس گاز ۱۶۵۰ J گرما به محیط می‌دهد.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * فصل ۵

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۴

$$\Delta U_{ab} + \Delta U_{bc} + \Delta U_{ca} = 0$$

$$0 + Q_{bc} + W_{bc} + Q_{ca} + W_{ca} = 0 \Rightarrow -1500 + 0 + 2100 + W_{ca} = 0$$

$$W_{ca} = -600 \text{ J}$$

$$W_{ca} = -P \Delta V \Rightarrow -3 \times 10^5 \times \Delta V = -600 \Rightarrow V_a - 2 \times 10^{-2} = 2 \times 10^{-3}$$

$$\Rightarrow V_a = 4 \times 10^{-2} \text{ m}^3$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۵

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۳

$$T_{L1} - T_{L2} = 20^\circ\text{C} = 20 \text{ K}$$

$$\eta_2 - \eta_1 = 0.03 \Rightarrow \left(1 - \frac{T_{L2}}{T_H}\right) - \left(1 - \frac{T_{L1}}{T_H}\right) = 0.03 \Rightarrow \frac{T_{L1}}{T_H} - \frac{T_{L2}}{T_H} = 0.03 \Rightarrow \frac{20}{T_H} = 0.03 \Rightarrow T_H = 1000 \text{ K}$$

$$\eta_{\text{کارنو}} = 1 - \frac{T_L}{T_H} = 1 - \frac{300}{1200} = \frac{3}{4}$$

$$\eta_{\text{ماشین}} \leq \eta_{\text{کارنو}} \Rightarrow \eta_{\text{ماشین}} = 1 - \frac{|Q_L|}{|Q_H|} \leq \frac{3}{4} \Rightarrow 1 - \frac{|Q_L|}{|Q_L| + |W|} \leq \frac{3}{4}$$

$$1 - \frac{20}{20 + |W|} \leq \frac{3}{4} \Rightarrow 1 - \frac{3}{4} \leq \frac{20}{20 + |W|} \Rightarrow 20 + |W| \leq 80 \Rightarrow |W| \leq 60 \text{ kJ}$$

شیمه

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فصل ۱

گزینه ۱: در جدول دوره‌ای، عناصر بر اساس افزایش عدد اتمی خود مرتب شده‌اند.

گزینه ۲: در دوره سوم جدول دوره‌ای، ۸ عنصر جای دارند.

گزینه ۳: خواص شیمیایی عناصر یک دوره از جدول، متفاوت است.

گزینه ۴: زیرلایه ۳d در عناصر دوره چهارم جدول، در حال پر شدن است و در عناصر دوره پنجم، زیرلایه ۳d کاملاً پر است.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فصل ۱

گزینه ۲: هر عنصر، طیف نشری خطی مخصوص به خود را دارد و مانند اثر انگشت می‌توان از روی طیف نشری خطی یک عنصر، آن را شناسایی کرد.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۱

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۳

مطابق اعداد کوانتومی داده‌شده و با توجه به گزینه‌ها، آخرین الکترون در زیرلایه ۳d قرار دارد. بنابراین ذره موردنظر، الکترون‌های زیرلایه ۴s خود را از دست داده است و کاتیون عنصری متعلق به دوره چهارم جدول است.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل ۱

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۴

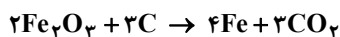
$$I^- \text{ تعداد نوترون‌های } = 127 - 53 = 74$$

$$X^{2+} \text{ تعداد پروتون‌های } = 37 + 2 = 40 \Rightarrow \text{تعداد الکترون‌های } X^{2+} = \frac{74}{2} = 37$$

$$X \text{ جرمی } = 40 + 48 = 88$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * فصل ۲

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۲

معادله موازنه‌شده واکنش به صورت مقابل است:

$$\frac{\text{مجموع ضرایب فرآورده‌ها}}{\text{مجموع ضرایب واکنش‌دهنده‌ها}} = \frac{7}{5}$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل‌های ۲ و ۳

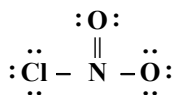
۱۱۱- پاسخ: گزینه ۴

در هر ۴ مورد، مجموع شمار یون‌های سازنده یک واحد از هر دو ترکیب، یکسان است.

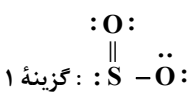

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل ۲

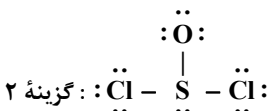
۱۱۲- پاسخ: گزینه ۲

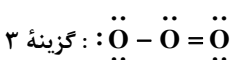
$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{8}{4} = 2$$

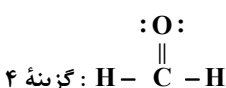
$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{6}{3} = 2$$

$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{10}{3} \cong 3 \frac{1}{3}$$

$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{6}{3} = 2$$

$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$$

$$(1) \text{ بالن } : 0.2 \text{ g H}_2 \times \frac{1 \text{ mol}}{2 \text{ g}} = 0.1 \text{ mol}$$

$$(2) \text{ بالن } : 1/6 \text{ g O}_2 \times \frac{1 \text{ mol O}_2}{32 \text{ g O}_2} = 0.05 \text{ mol}$$

$$(3) \text{ بالن } : 0.2 \text{ g He} \times \frac{1 \text{ mol}}{4 \text{ g He}} = 0.05 \text{ mol}$$

$$0.05 \text{ mol O}_2 \times \frac{2 \text{ mol اتم O}}{1 \text{ mol اتم O}_2} \times \frac{N_A \text{ اتم O}}{1 \text{ mol اتم O}} = 0.1 N_A$$

$$0.05 \text{ mol He} \times \frac{N_A \text{ اتم He}}{1 \text{ mol He}} = 0.05 N_A \text{ اتم He}$$

- گزینه ۱: در شرایط STP، حجم بالن (۱) بیشتر از بالن (۳) است، چون مول‌های بیشتری دارد.
گزینه ۲: در شرایط یکسان، حجم بالن‌های (۲) و (۳) با هم برابر است، چون مول‌های یکسانی دارند.
گزینه ۳: تعداد اتم‌های موجود در بالن (۳) کمتر از اتم‌های موجود در بالن (۲) است.
گزینه ۴:

$$1/6 \text{ g O}_2 \times \frac{1 \text{ mol O}_2}{32 \text{ g O}_2} \times \frac{22.4 \text{ L}}{1 \text{ mol O}_2} = 1/12 \text{ L}$$

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فصل ۳

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فصل ۳

اسمز معکوس، فرایندی است که در آن با اعمال فشار بر روی محلول غلیظ، مولکول‌های حلال (آب) از محیط غلیظ به محیط رقیق جابه‌جا می‌شوند. این فرایند برعکس اسمز، به صورت غیرخودبه‌خودی و با اعمال فشار انجام می‌شود. در این فرایند، حجم و ارتفاع محیط رقیق (آب خالص) افزایش می‌یابد، بنابراین برای نمک‌زدایی از آب دریا می‌توان از این روش استفاده نمود.

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فصل ۳

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: گشتاور دو قطبی مولکول‌های H_2O از مولکول‌های H_2S بیشتر است.

گزینه ۲: به جز پیوند هیدروژنی، به نیروهای جاذبه بین‌مولکولی، نیروهای وان‌دروالس می‌گویند.

گزینه ۳: هر مولکول آب می‌تواند حداکثر با ۴ پیوند هیدروژنی با ۴ مولکول آب دیگر در ارتباط باشد.

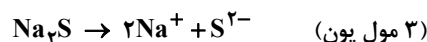
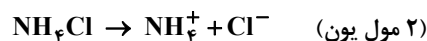
۱۱۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * فصل‌های ۱ و ۳

دو عنصر X و Y به ترتیب C و O هستند که می‌توانند با یکدیگر دو ترکیب CO (قطبی) و CO_2 (ناقطبی) را تشکیل دهند.

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۳

ترکیب‌های Na_2S ، KOH و NH_4Cl در آب انحلال یونی دارند، اما $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ به صورت مولکولی در آب حل می‌شود. هرچه تعداد مول‌های یون‌هایی که بتوانند از نقطه‌ای به نقطه دیگر جابه‌جا شوند در محلول بیشتر باشد، محلول رسانایی بیشتری خواهد داشت.

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل‌های ۲ و ۳

$$\left(\frac{\text{mol}}{\text{L}}\right) \text{ مصرفی} = \frac{\text{تعداد مول اسید}}{\text{حجم محلول (L)}} \Rightarrow 0.5 = \frac{n}{0.2} \Rightarrow n = 0.1 \text{ mol HCl (مصرفی)}$$

$$0.1 \text{ mol HCl} \times \frac{2 \text{ mol Al}}{6 \text{ mol HCl}} \times \frac{27 \text{ g Al}}{1 \text{ mol Al}} = 0.9 \text{ g Al}$$

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل ۳

گزینه ۱: هرگاه ۴۰ گرم از این دو نمک را در ۲۰۰ گرم آب با دمای 10°C در دو ظرف مجزا حل کنیم، یک محلول سیرنشده از KCl و یک محلول سیرشده از KNO_3 تشکیل می‌شود.
گزینه ۲:

$$A \text{ نمک در نقطه} = \frac{35 \text{ g نمک}}{135 \text{ g محلول}} \times 100 = 25.9\%$$

گزینه ۳: تغییرات دما بر انحلال‌پذیری KNO_3 تأثیر بیشتری دارد.

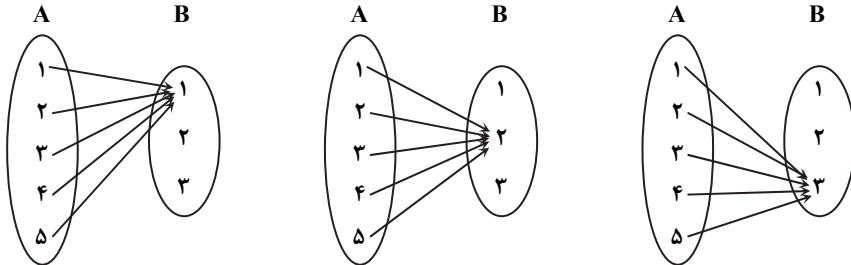
گزینه ۴: عرض از مبدأ نمودار، انحلال‌پذیری یک نمک را در دمای صفر درجه سانتی‌گراد نشان می‌دهد که در نمک KCl بیشتر از KNO_3 است.

ریاضیات

۶۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * فصل ۵- درس ۳

نکته: تابعی مانند f را که برد آن تنها شامل یک عضو است، تابع ثابت می‌نامیم.

به کمک نمودار ون، حالات مختلفی را که می‌توان از A به B یک تابع ثابت تعریف کرد نشان می‌دهیم:

بنابراین می‌توان ۳ تابع ثابت از A به B تعریف کرد.

۶۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * فصل ۷- درس ۳

نکته: متغیرهایی را که قابل اندازه‌گیری نیستند، متغیرهای کیفی گوئیم که بر دو نوع اند:

(۱) متغیر کیفی ترتیبی که در آن‌ها نوعی ترتیب وجود دارد.

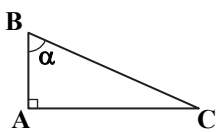
(۲) متغیر کیفی اسمی که ترتیبی نیستند.

در متغیرهای حروف الفبای فارسی، مراحل زندگی و روزهای هفته ترتیب وجود دارد؛ اما موضوعات کتب درسی متغیر کیفی اسمی است.

پس گزینه ۱ پاسخ است.

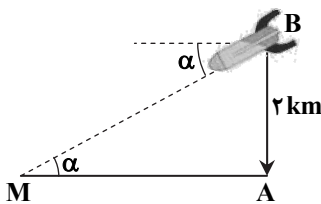
۶۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * فصل ۲- درس ۱

نکته: در مثلث قائم‌الزاویه شکل مقابل داریم:

$$\begin{aligned} \sin \alpha &= \frac{\text{طول ضلع مقابل}}{\text{طول وتر}} = \frac{AC}{BC} & \tan \alpha &= \frac{\text{طول ضلع مقابل}}{\text{طول ضلع مجاور}} = \frac{AC}{AB} \\ \cos \alpha &= \frac{\text{طول ضلع مجاور}}{\text{طول وتر}} = \frac{AB}{BC} & \cot \alpha &= \frac{\text{طول ضلع مجاور}}{\text{طول ضلع مقابل}} = \frac{AB}{AC} \end{aligned}$$

در مثلث قائم‌الزاویه MAB، نقطه B محل موشک در ارتفاع ۲ کیلومتری، نقطه M محل فرود آن و زاویه AMB برابر α است. داریم:

$$\begin{aligned} \tan \alpha &= \frac{AB}{AM} \Rightarrow 0.25 = \frac{2}{AM} \Rightarrow AM = \frac{2}{0.25} \\ \Rightarrow AM &= \frac{2}{0.25} \Rightarrow AM = \frac{200}{100} \Rightarrow AM = 2 \text{ km} \end{aligned}$$

۶۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * فصل ۶- درس ۲

نکته: تعداد جای‌گشت‌های r تایی از n شیء متمایز یا به عبارتی تعداد انتخاب‌های r شیء از میان n شیء متمایز را که در آن‌ها ترتیب قرار

گرفتن مهم باشد، با $P(n, r)$ نمایش می‌دهیم و مقدار آن از دستور مقابل محاسبه می‌شود: $P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$

حروف کلمات «سلام» را به صورت یک بسته در نظر می‌گیریم. تعداد جای‌گشت‌های این بسته با ۲ حرف دیگر («و» و «ه») برابر ۳! است. دقت کنید که چون باید حروف به صورت «سلام» باشند، پس داخل بسته جای‌گشتی نداریم.

۶۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * فصل ۷- درس ۳

نکته: (۱) متغیر، یک ویژگی از اعضای یک جامعه است که بررسی و مطالعه می‌شود.

(۲) عددی که به ویژگی یک عضو نسبت داده می‌شود، مقدار متغیر نام دارد.

نکته (تعریف جامعه): مجموعه تمام افراد یا اشیایی که دربارهٔ یک یا چند ویژگی آن‌ها تحقیق صورت می‌گیرد، جامعه یا جمعیت نامیده می‌شود و هریک از افراد یا اشیاء را «عضو» جامعه می‌نامند.

نکته (تعریف نمونه): بخشی از جامعه را که برای مطالعه انتخاب شود، نمونه و هریک از افراد یا اشیاء انتخاب‌شده را عضو نمونه گویند.

در این بررسی، جامعه آماری «مرکبات مازندران» و نمونه، «بخشی از مرکبات مازندران» است. همچنین متغیر موردبررسی «کیفیت مرکبات» است و مقدار متغیر «درجه یک» است.

نکته: در سهمی $y = ax^2 + bx + c$ ، خط به معادله $x = \frac{-b}{2a}$ خط تقارن سهمی است.

$$\frac{-b}{2a} = 1 \Rightarrow b = -2a$$

با توجه به اینکه $x = 1$ خط تقارن سهمی داده شده است می توان نوشت:

$$y = ax^2 + bx + c \xrightarrow{b=-2a} y = ax^2 - 2ax + c$$

پس معادله سهمی به صورت زیر است:

$$1 = a - 2a + c \Rightarrow c - a = 1$$

سهمی از نقطه $(1, 1)$ می گذرد، پس:

نکته: $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ ، $1 + \tan^2 x = \frac{1}{\cos^2 x}$

اگر $90^\circ < \alpha < 180^\circ$ ، آنگاه α در ناحیه دوم قرار می گیرد. می دانیم در ناحیه دوم $\sin \alpha > 0$ ، $\cos \alpha < 0$ و $\tan \alpha < 0$ ؛ پس:

$$\frac{1}{\cos^2 \alpha} = 1 + \tan^2 \alpha \Rightarrow \frac{1}{\cos^2 \alpha} = 1 + \frac{9}{16} = \frac{25}{16} \Rightarrow \cos^2 \alpha = \frac{16}{25} \Rightarrow \begin{cases} \cos \alpha = \frac{4}{5} & * \\ \text{یا} \\ \cos \alpha = -\frac{4}{5} & \checkmark \end{cases}$$

$$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1 \Rightarrow \sin^2 \alpha = 1 - \left(-\frac{4}{5}\right)^2 = \frac{25 - 16}{25} \Rightarrow \sin^2 \alpha = \frac{9}{25} \Rightarrow \begin{cases} \sin \alpha = \frac{3}{5} & \checkmark \\ \text{یا} \\ \sin \alpha = -\frac{3}{5} & * \end{cases}$$

$$\cos \alpha - \sin \alpha = -\frac{4}{5} - \frac{3}{5} = -\frac{7}{5}$$

نکته: متغیرهایی را که قابل اندازه گیری اند، متغیرهای کمی گوئیم که بر دو نوع اند:

(۱) متغیر کمی پیوسته که اگر دو مقدار a و b را بتواند اختیار کند، هر مقدار بین آن ها را نیز می تواند اختیار کند.

(۲) متغیر کمی گسسته که پیوسته نیستند و عمدتاً تعداد را نشان می دهند.

با توجه به نکته بالا، مدت زمان و شدت جریان کمی پیوسته هستند؛ اما تعداد کلاس های مدرسه و تعداد فرزندان یک خانواده، گسسته هستند.

تک تک گزینه ها را بررسی می کنیم:

گزینه ۱: نادرست است؛ زیرا تفاضل دو مجموعه نامتناهی ممکن است متناهی یا نامتناهی باشد.

گزینه ۲: نادرست است؛ زیرا اشتراک دو مجموعه متناهی می تواند تهی یا غیرتهی باشد، به طور مثال اگر $A = \{1, 2\}$ و $B = \{2, 3\}$ ، آنگاه:

$$A \cap B = \{2\} \neq \emptyset$$

گزینه ۳: نادرست است؛ زیرا اجتماع دو مجموعه متناهی، همواره متناهی است.

گزینه ۴: درست است؛ زیرا تفاضل دو مجموعه متناهی، همواره متناهی است.

نکته: جمله n ام یک دنباله حسابی با جمله اول t_1 و قدرنسبت d به صورت $t_n = t_1 + (n-1)d$ است.

اگر دنباله داده شده را t_n بنامیم داریم:

$$\begin{cases} t_1 = -1 \\ d = 2 - (-1) = 3 \end{cases} \Rightarrow t_n = -1 + 3(n-1) = 3n - 4$$

$$3n - 4 < 115 \Rightarrow n < \frac{119}{3} \Rightarrow 1 \leq n \leq 39$$

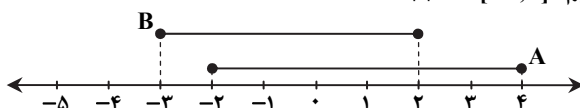
بنابراین:

می دانیم n عددی طبیعی است، پس ۳۹ جمله کوچک تر از ۱۱۵ در این دنباله وجود دارد.

نکته: مجموعه همه مؤلفه های اول زوج های مرتب تشکیل دهنده هر تابع را «دامنه» و مجموعه همه مؤلفه های دوم را «برد» آن تابع می نامند.

دامنه تعریف تابع $A = [-2, 4]$ و برد تابع $B = [-3, 2]$ است. بنابراین داریم: $A \cap B = [-2, 2]$

پس $A \cap B$ شامل ۵ عدد صحیح $\{-2, -1, 0, 1, 2\}$ است.

نکته: به هر انتخاب r شیء از n شیء متمایز که در آن ترتیب انتخاب اهمیت نداشته باشد، یک ترکیب r -تایی از n شیء می‌گوییم. تعداد

$$\binom{n}{r} = \frac{n!}{(n-r)!r!} \quad (0 \leq r \leq n)$$

ترکیب‌های r -تایی از n شیء متمایز را معمولاً با $C(n, r)$ یا $\binom{n}{r}$ نمایش می‌دهیم و داریم:

با توجه به اینکه در انتخاب گل ترتیب مهم نیست، تعداد دسته‌گل‌های متفاوت برابر است با:

$$\binom{10}{3} + \binom{10}{4} + \binom{10}{5} = \frac{10 \times 9 \times 8}{3!} + \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7}{4!} + \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7 \times 6}{5!} = 120 + 210 + 252 = 582$$

دسته گل ۳ تایی
دسته گل ۴ تایی
دسته گل ۵ تایی

(نکته اتحاد مزدوج) $(a-b)(a+b) = a^2 - b^2$

$$\sqrt{x^2} = |x| = \begin{cases} x & x \geq 0 \\ -x & x < 0 \end{cases}$$

نکته:

$$\frac{2-\sqrt{3}}{2+\sqrt{3}} \times \frac{2-\sqrt{3}}{2-\sqrt{3}} = \frac{(2-\sqrt{3})^2}{4-3} = (2-\sqrt{3})^2$$

ابتدا کسر $\frac{2-\sqrt{3}}{2+\sqrt{3}}$ را گویا می‌کنیم:

$$\sqrt{(2-\sqrt{3})^2} + \sqrt{3} + 1 = |2-\sqrt{3}| + \sqrt{3} + 1 = \frac{2-\sqrt{3}}{2-\sqrt{3}} + \sqrt{3} + 1 = 2 - \sqrt{3} + \sqrt{3} + 1 = 3$$

اکنون داریم:

تعداد اعضای فضای نمونه‌ای برابر تعداد حالت‌های انتخاب ۲ لنگه از میان ۱۲ لنگه است. پس می‌توان نوشت:

$$n(S) = \binom{12}{2} = \frac{12!}{10!2!} = \frac{12 \times 11}{2} = 66$$

پیشامد تصادفی آن است که این دو لنگه جفت یکدیگر باشند؛ یعنی باید یکی از ۶ جفت جوراب باشند. پس تعداد اعضای آن برابر است با:

$$n(A) = \binom{6}{1} = 6$$

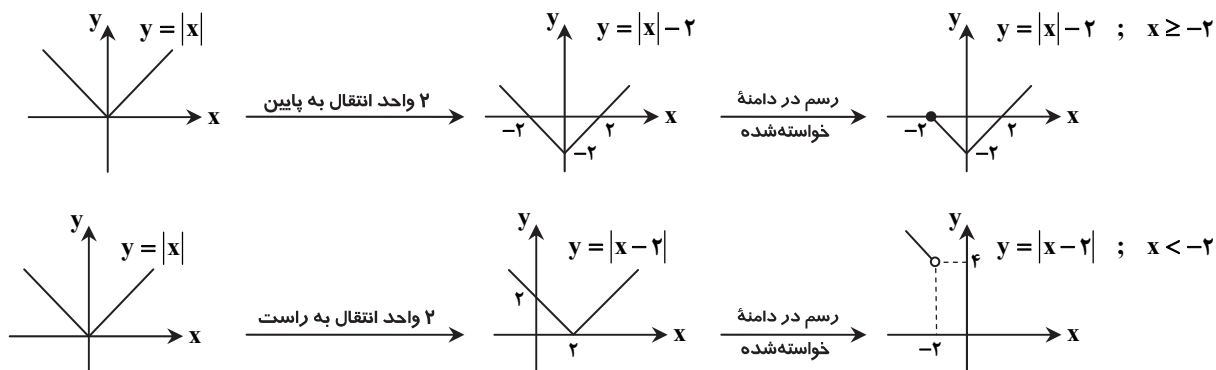
$$P(A) = \frac{6}{66} = \frac{1}{11}$$

پس احتمال موردنظر برابر است با:

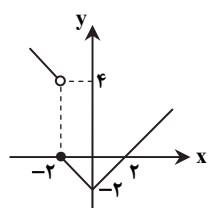
نکته: برای رسم نمودار $y = f(x) + k$ کافی است نمودار $y = f(x)$ را k واحد در راستای محور y ها انتقال دهیم. اگر $k > 0$ ، انتقال در جهت مثبت و اگر $k < 0$ ، انتقال در جهت منفی است.

نکته: برای رسم نمودار $f(x+k)$ کافی است نمودار تابع $f(x)$ را به اندازه k واحد در امتداد محور x ها انتقال دهیم. اگر $k > 0$ ، انتقال در جهت منفی و اگر $k < 0$ ، انتقال در جهت مثبت خواهد بود.

ابتدا هر کدام از نمودارهای داده‌شده را در دامنه خواسته‌شده رسم می‌کنیم:

بنابراین نمودار این تابع چندضابطه‌ای به صورت مقابل است:

زیست‌شناسی ۶۶

- ۷۶- پاسخ: گزینه ۲
توانایی یاخته‌ها در تقسیم شدن و تولید یاخته‌های جدید، اساس تولیدمثل، رشد و نمو و ترمیم موجودات پریخته‌ای است.
- ۷۷- پاسخ: گزینه ۳
اگر هورمون ضدادراری از زیرمغزی ترشح نشود، مقدار زیادی ادرار رقیق از بدن دفع می‌شود. چنین حالتی به دیابت بی‌مزه معروف است. علت نادرستی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: در بیماری سلیمک بر اثر پروتئین گلوتن (در افرادی که حساسیت دارند)، یاخته‌های روده تخریب می‌شوند و ریزپررها و پرزها از بین می‌روند.
گزینه ۲: رسوب بلورهای اوریک اسید در مفاصل باعث بیماری نقرس می‌شود.
گزینه ۴: رسوب کلسترول در کیسه صفرا موجب سنگ کیسه صفرا می‌شود.
- ۷۸- پاسخ: گزینه ۱
مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فصل ۷
برای انتقال آب در عرض غشای بعضی یاخته‌های گیاهی و جانوری و غشای کریچه بعضی یاخته‌های گیاهی، این پروتئین حضور دارد.
- ۷۹- پاسخ: گزینه ۳
مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فصل ۳
نایزک‌ها به علت نداشتن غضروف می‌توانند تنگ و گشاد شوند و این ویژگی نایزک‌ها به دستگاه تنفسی امکان می‌دهد تا بتواند مقدار هوای ورودی و خروجی را تنظیم کند. علت نادرستی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: حبابک‌ها غشای پایه دارند و در جاهای متعدد، بافت پوششی حبابک و مویرگ هر دو از یک غشای پایه مشترک استفاده می‌کنند.
گزینه ۲: مخاط مژک‌دار در نایزک مبادله‌ای به پایان می‌رسد، پس در نایزک مبادله‌ای نیز مژک وجود دارد.
گزینه ۴: در زمانی که دیافراگم در حال انقباض و مسطح است، ماهیچه‌های بین‌دنده‌ای داخلی در حال استراحت هستند.
- ۸۰- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * فصل ۴
علت نادرستی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: در سیاهرگ‌های دست و پا وجود دارند، نه همه رگ‌ها.
گزینه ۲: هنگام انقباض هر ماهیچه در سیاهرگ مجاور آن، دریچه‌های بالایی باز و دریچه‌های پایینی بسته می‌شوند.
گزینه ۳: دریچه‌های سینی همانند دریچه‌های لانه کبوتری با فشار خون باز می‌شوند.
- ۸۱- پاسخ: گزینه ۱
مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فصل ۶
چوب‌پنبه‌ای و کوتینی شدن، در کاهش از دست دادن آب و جلوگیری از ورود عوامل بیماری‌زا به گیاه نقش دارند. سیلیسی شدن، نوعی کانی شدن و چوبی و کوتینی شدن، اضافه شدن ترکیبات آلی به دیواره یاخته‌های گیاهی هستند.
- ۸۲- پاسخ: گزینه ۱
مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل‌های ۲ تا ۴
هنگام عمل بلع، مرکز بلع در بصل‌النخاع فعالیت مرکز تنفس را مهار می‌کند. علت نادرستی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۲: از گیرنده‌های حساس به کاهش اکسیژن پیام دریافت می‌کند.
گزینه ۳: مانند پل مغزی در افزایش و کاهش ضربان قلب نقش دارد.
گزینه ۴: در بصل‌النخاع گیرنده‌های حساس به افزایش کربن دی‌اکسید وجود دارد.
- ۸۳- پاسخ: گزینه ۲
مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۷
قطر یاخته‌ها به دلیل داشتن آرایش شعاعی رشته‌های سلولزی که مانند کمربندی دور دیواره این یاخته‌ها قرار دارد، افزایش نمی‌یابد.
- ۸۴- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۱
همه عبارت‌ها درست هستند.
- ۸۵- پاسخ: گزینه ۳
مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل‌های ۲، ۴ و ۵
علت نادرستی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: در ملخ، گوارش شیمیایی از دهان و قبل از چینه‌دان آغاز می‌شود.
گزینه ۲: ملخ فاقد مویرگ است.
گزینه ۴: لوله‌های مالیگی، مواد دفعی مانند اوریک اسید را به روده تخلیه می‌کنند و این مواد از طریق روده به بیرون دفع می‌شوند.
- ۸۶- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * فصل ۴
علت نادرستی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: بازوفیل‌ها از یاخته‌های میلوئیدی ایجاد شده‌اند.
گزینه‌های ۲ و ۳: فقط گرده‌ها از مگاکاریوسیت‌ها ایجاد می‌شوند.
- ۸۷- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۴
صدای اول قلب هم‌زمان با ثبت موج QRS شنیده می‌شود.

۸۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * فصل ۲

فراوان ترین لیبیدهای رژیم غذایی، تری گلیسیریدها هستند. «د» به فسفولیپیدها اشاره می کند.
گزینه ۱: کلسترول در ایجاد سنگ صفرا نقش دارد.

گزینه ۲: پروتئین ها در معده توسط پپسین گوارش می یابند.

گزینه ۳: یاخته های روده باریک آنزیم هایی دارند که کربوهیدرات های درشت را به مونوساکارید تبدیل می کنند.

۸۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * فصل ۷

روزنه های آبی همیشه باز هستند.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * فصل ۶

۹۰- پاسخ: گزینه ۲

شکل، برش عرضی ریشه تک لپه ای است. «الف» آوند چوبی است، عنصر آوندی نوعی آوند چوبی است.

۹۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل های ۲ و ۴

بافت پیوندی پریکارد از نوع متراکم (رشته ای) و بافت پشتیبانی کننده بافت پوششی لوله گوارش، از نوع سست است. بافت پیوندی متراکم تعداد یاخته ها و انعطاف پذیری کمتری نسبت به بافت پیوندی سست دارد.

۹۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل های ۲ تا ۵

یاخته های یقه دار اسفنج ها دارای تاژک هستند.

۹۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل های ۲ و ۵

افزایش ترشح هورمون سکرترین موجب افزایش ترشح بی کربنات به دوازدهه می شود و می تواند pH خون را کاهش دهد. کلیه با ترشح یون هیدروژن به درون نفرون، آن را جبران کرده و pH را تنظیم می کند.

۹۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل ۳

«ب» تا «ج» نشان دهنده هوای جاری به علاوه ذخیره بازدمی است.

۹۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل ۷

مورد «الف»: گیاه توبره و اش نوعی گیاه فتوسنتز کننده است.

مورد «ب»: گیاهان انگل همه یا برخی از مواد غذایی خود را از گیاهان فتوسنتز کننده دریافت می کنند.

مورد «ج»: گیاه سس نوعی گیاه انگل و فاقد ریشه است.

مورد «د»: با ریشه گیاه سویا، ریزوبیوم و با برگ گونرا، سیانوباکتری تثبیت کننده نیتروژن هم زیستی دارد.

“ فیزیک ”

۹۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۱

در نیمه سمت چپ سرعت سنج، کمترین درجه بندی ابزار $10 \frac{km}{h}$ است، پس دقت برابر $10 \frac{km}{h}$ خواهد بود و خطای دستگاه نصف آن یعنی

$5 \frac{km}{h}$ است. عقربه از ۱۱۰ عبور کرده، حدس می زنیم مقدار عبوری حدود دو واحد است؛ پس می توان سرعت را برحسب $112 \frac{km}{h}$ اندازه گیری

نمود و با توجه به اینکه خطا $5 \frac{km}{h}$ است، پس گزارش ما باید به صورت $112 \frac{km}{h} \pm 5 \frac{km}{h}$ باشد.

گزینه های ۳ و ۴ خطا را اشتباه نشان داده اند و در گزینه های ۲ و ۴ رقم حدسی نادرست است.

۹۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۱

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow 2/7 = \frac{135}{V} \Rightarrow V = \frac{135}{2/7} = 50 \text{ cm}^3$$

حجم مکعب برابر مجموع حجم آلومینیم استفاده شده و حجم حفره است.

$$V_{\text{مکعب}} = 50 + 14 = 64 \text{ cm}^3$$

$$V_{\text{مکعب}} = a^3 = 64 \text{ cm}^3 \Rightarrow a = 4 \text{ cm}$$

۹۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * فصل ۲

$$m_B = \frac{1}{2} m_A$$

$$K_A = \frac{1}{2} K_B \Rightarrow \frac{1}{2} m_A V_A^2 = \frac{1}{2} \times \frac{1}{2} m_B V_B^2 \Rightarrow \frac{1}{2} m_A V_A^2 = \frac{1}{4} \times (\frac{1}{2} m_A) \times V_B^2 \Rightarrow 4V_A^2 = V_B^2 \Rightarrow V_B = 2V_A$$

با افزایش تندی جسم A خواهیم داشت:

$$\frac{1}{2} m_A (V_A + 1)^2 = \frac{1}{2} m_B V_B^2 \Rightarrow \frac{1}{2} m_A (V_A + 1)^2 = \frac{1}{2} \times \frac{1}{2} m_A (2V_A)^2 \Rightarrow (V_A + 1)^2 = 2V_A^2 \Rightarrow V_A + 1 = \sqrt{2} V_A$$

$$\Rightarrow (\sqrt{2} - 1)V_A = 1 \Rightarrow V_A = \frac{1}{\sqrt{2} - 1} = \sqrt{2} + 1$$

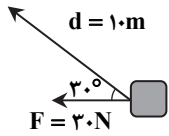

$$V_2 = V_1 - 3 \frac{m}{s}$$

$$K_2 = K_1 - 24 J$$

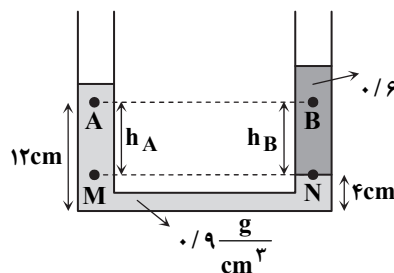
$$K_2 = \frac{1}{2} m V_2^2 \Rightarrow K_1 - 24 = \frac{1}{2} m (V_1 - 3)^2 \Rightarrow \frac{1}{2} \times 4 \times V_1^2 - 24 = \frac{1}{2} \times 4 \times (V_1 - 3)^2 \Rightarrow 2V_1^2 - 24 = 2(V_1 - 3)^2$$

$$V_1^2 - (V_1 - 3)^2 = 12 \Rightarrow V_1^2 - V_1^2 + 6V_1 - 9 = 12 \Rightarrow V_1 = 3 / 5 \frac{m}{s}$$

$$W = (F \cos \theta) d \Rightarrow W = (30 \times 0.8) \times 10 = 240 J$$

$$P_g = P_{جز} - P_o = \rho gh \Rightarrow 2800 = \rho \times 10 \times 0.35 \Rightarrow \rho = 800 \frac{kg}{m^3}$$

$$P_M = P_N \Rightarrow \rho_A g h_A + P_A = \rho_B g h_B + P_B$$

$$0.9 \times 10^3 \times 10 \times (12 - 4) \times 10^{-2} + P_A = 0.6 \times 10^3 \times 10 \times (12 - 4) \times 10^{-2} + P_B$$

$$90 \times 8 + P_A = 60 \times 8 + P_B$$

$$\Rightarrow P_B - P_A = 240 Pa$$

$$P = P_o + \rho gh \Rightarrow P - P_o = \rho gh \Rightarrow \frac{P_2 - P_o}{P_1 - P_o} = \frac{\rho_2}{\rho_1} \Rightarrow \frac{\rho_2}{\rho_1} = \frac{0.4 P_o}{0.2 P_o} = 2$$

هرقدر لوله افقی باریک تر شود، تندی شاره بیشتر و فشار کمتر می شود. (چرا؟) در نتیجه آب در لوله ۳ به میزان کمتری بالا می آید.

$$L_2 = L_1 + \Delta L$$

$$L'_2 = L'_1 + \Delta L'$$

$$L'_2 - L'_1 = L_2 - L_1 \Rightarrow L'_2 - L_2 = L'_1 - L_1$$

$$\Rightarrow \Delta L = \Delta L' \Rightarrow L_1 \alpha \Delta T = L'_1 \alpha' \Delta T \Rightarrow 3 \times 23 \times 10^{-6} = L \times 12 \times 10^{-6} \Rightarrow L = \frac{23}{4} = 5.75 m$$

راه حل اول: با توجه به رابطه $Q = mc\Delta\theta$ و یکسان بودن $\Delta\theta$ برای تمام گوی ها، هر گوی که mc (ظرفیت گرمایی) بیشتری داشته باشد، گرمای بیشتری نیز نیاز خواهد داشت:

$$mc = 0.1 \times 400 = 40 \frac{J}{K} \text{ گوی مسی } 100 \text{ گرمی}$$

$$mc = 0.2 \times 400 = 80 \frac{J}{K} \text{ گوی مسی } 200 \text{ گرمی}$$

$$mc = 0.1 \times 900 = 90 \frac{J}{K} \text{ گوی آلومینیومی } 100 \text{ گرمی}$$

$$mc = 0.2 \times 900 = 180 \frac{J}{K} \text{ گوی آلومینیومی } 200 \text{ گرمی}$$

راه حل دوم: در مقایسه گوی های ۱۰۰g و ۲۰۰g مسی، گوی ۲۰۰g گرمای بیشتری نیاز دارد. به طور مشابه در مقایسه گوی های آلومینیومی نیز، گوی ۲۰۰g گرمای بیشتری نیاز دارد. از طرفی در مقایسه گوی ۲۰۰g مسی و گوی ۲۰۰g آلومینیومی، آن گوی که گرمای ویژه بیشتری دارد به گرمای بیشتری نیز نیاز خواهد داشت؛ پس گوی ۲۰۰g آلومینیومی گرمای بیشتری نیاز دارد.

H_M منبع گرم تا سرد = H منبع گرم تا سرد

آهنگ رسانش گرمایی در هر قطعه میله با کل میله برابر است؛ پس:

$$k \frac{A(T_H - T_M)}{\frac{L}{4}} = k \frac{A(T_H - T_L)}{L} \Rightarrow T_H - T_M = 400 \times \frac{1}{4} = 100^\circ C$$

$$Q_A + Q_B = 0 \Rightarrow m_A c_A (60 - 80) + m_B c_B (60 - 30) = 0 \Rightarrow m_A c_A \times 20 = m_B c_B \times 30 \Rightarrow \frac{m_A c_A}{m_B c_B} = \frac{30}{20} = \frac{3}{2} \Rightarrow \frac{C_A}{C_B} = \frac{3}{2}$$

$$\frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2} \Rightarrow \frac{3 \times 2}{273 + 27} = \frac{5 V_2}{273 + 77} \Rightarrow \frac{6}{300} = \frac{5 V_2}{350} \Rightarrow V_2 = 1/4 L$$

پس حجم گاز ۰/۶L کاهش می‌یابد.

$$P_1 V_1 = n_1 R T_1 \Rightarrow 400 \times 10^3 \times 8 / 3 \times 10^{-3} = n_1 \times 8 / 3 \times 200 \Rightarrow n_1 = 2 \text{ mol}$$

$$n_2 = 2 + 1 = 3 \text{ mol}$$

$$P_2 V_2 = n_2 R T_2 \Rightarrow P_2 \times 8 / 3 \times 10^{-3} = 3 \times 8 / 3 \times 200 \Rightarrow P_2 = 600 \times 10^3 \text{ Pa} = 600 \text{ kPa}$$

شیمه و

گزینه ۱: در جدول دوره‌ای، عناصر بر اساس افزایش عدد اتمی خود مرتب شده‌اند.

گزینه ۲: در دوره سوم جدول دوره‌ای، ۸ عنصر جای دارند.

گزینه ۳: خواص شیمیایی عناصر یک دوره از جدول، متفاوت است.

گزینه ۴: زیرلایه ۳d در عناصر دوره چهارم جدول، در حال پر شدن است و در عناصر دوره پنجم، زیرلایه ۳d کاملاً پر است.

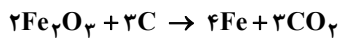
گزینه ۲: هر عنصر، طیف نشری خطی مخصوص به خود را دارد و مانند اثر انگشت می‌توان از روی طیف نشری خطی یک عنصر، آن را شناسایی کرد.

مطابق اعداد کوانتومی داده شده و با توجه به گزینه‌ها، آخرین الکترون در زیرلایه ۳d قرار دارد. بنابراین ذره مورد نظر، الکترون‌های زیرلایه ۴s خود را از دست داده است و کاتیون عنصری متعلق به دوره چهارم جدول است.

$$I^- \quad \text{تعداد نوترون‌های } I^- = 127 - 53 = 74$$

$$X^{3+} \quad \text{تعداد پروتون‌های } X^{3+} = 37 + 3 = 40 \Rightarrow \frac{74}{4} = 18.5 \Rightarrow \text{تعداد الکترون‌های } X^{3+} = 37$$

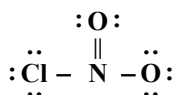
$$X \quad \text{عدد جرمی } X = 40 + 48 = 88$$

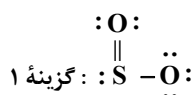
معادله موازنه شده و واکنش به صورت مقابل است:

$$\frac{\text{مجموع ضرایب فرآورده‌ها}}{\text{مجموع ضرایب واکنش دهنده‌ها}} = \frac{7}{5}$$

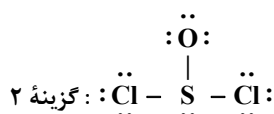
در هر ۴ مورد، مجموع شمار یون‌های سازنده یک واحد از هر دو ترکیب، یکسان است.

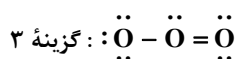
$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{8}{4} = 2$$

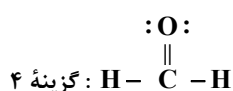
$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{6}{3} = 2$$

$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{10}{3} \approx 3.3$$

$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{6}{3} = 2$$

$$\frac{\text{جفت الکترون‌های ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون‌های پیوندی}} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$$

$$(1) \text{ بالن } \frac{1 \text{ mol}}{2 \text{ g}} \times 2 \text{ g H}_2 = 1 \text{ mol}$$

$$(2) \text{ بالن } \frac{1 \text{ mol O}_2}{32 \text{ g O}_2} \times 1/6 \text{ g O}_2 = 0.0156 \text{ mol}$$

$$(3) \text{ بالن } \frac{1 \text{ mol}}{4 \text{ g He}} \times 2 \text{ g He} = 0.5 \text{ mol}$$

$$0.0156 \text{ mol O}_2 \times \frac{2 \text{ mol اتم O}}{1 \text{ mol اتم O}_2} \times \frac{N_A \text{ اتم O}}{1 \text{ mol اتم O}} = 0.0312 N_A$$

$$0.0156 \text{ mol He} \times \frac{N_A \text{ اتم He}}{1 \text{ mol He}} = 0.0312 N_A \text{ اتم He}$$

گزینه ۱: در شرایط STP، حجم بالن (۱) بیشتر از بالن (۳) است، چون مول‌های بیشتری دارد.
گزینه ۲: در شرایط یکسان، حجم بالن‌های (۲) و (۳) با هم برابر است، چون مول‌های یکسانی دارند.
گزینه ۳: تعداد اتم‌های موجود در بالن (۳) کمتر از اتم‌های موجود در بالن (۲) است.
گزینه ۴:

$$1/6 \text{ g O}_2 \times \frac{1 \text{ mol O}_2}{32 \text{ g O}_2} \times \frac{22.4 \text{ L}}{1 \text{ mol O}_2} = 1/12 \text{ L}$$

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فصل ۳

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فصل ۳

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۳

اسمز معکوس، فرایندی است که در آن با اعمال فشار بر روی محلول غلیظ، مولکول‌های حلال (آب) از محیط غلیظ به محیط رقیق جابه‌جا می‌شوند. این فرایند برعکس اسمز، به صورت غیرخودبه‌خودی و با اعمال فشار انجام می‌شود. در این فرایند، حجم و ارتفاع محیط رقیق (آب خالص) افزایش می‌یابد، بنابراین برای نمک‌زدایی از آب دریا می‌توان از این روش استفاده نمود.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فصل ۳

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: گشتاور دوقطبی مولکول‌های H_2O از مولکول‌های H_2S بیشتر است.

گزینه ۲: به جز پیوند هیدروژنی، به نیروهای جاذبه بین‌مولکولی، نیروهای وان‌دروالس می‌گویند.

گزینه ۳: هر مولکول آب می‌تواند حداکثر با ۴ پیوند هیدروژنی با ۴ مولکول آب دیگر در ارتباط باشد.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * فصل‌های ۱ و ۳

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۴

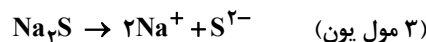
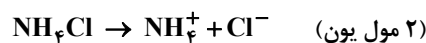

دو عنصر X و Y به ترتیب C و O هستند که می‌توانند با یکدیگر دو ترکیب CO (قطبی) و CO_2 (ناقطبی) را تشکیل دهند.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * فصل ۳

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۳

ترکیب‌های KOH ، Na_2S و NH_4Cl در آب انحلال یونی دارند، اما $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ به صورت مولکولی در آب حل می‌شود. هرچه تعداد مول‌های یون‌هایی که بتوانند از نقطه‌ای به نقطه دیگر جابه‌جا شوند در محلول بیشتر باشد، محلول رسانایی بیشتری خواهد داشت.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل‌های ۲ و ۳

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۱

$$\left(\frac{\text{mol}}{\text{L}} \right) \text{ مصرفی} = \frac{\text{تعداد مول اسید}}{\text{حجم محلول (L)}} \Rightarrow 0.5 = \frac{n}{0.2} \Rightarrow n = 0.1 \text{ mol HCl (مصرفی)}$$

$$0.1 \text{ mol HCl} \times \frac{2 \text{ mol Al}}{6 \text{ mol HCl}} \times \frac{27 \text{ g Al}}{1 \text{ mol Al}} = 0.9 \text{ g Al}$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * فصل ۳

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۱: هرگاه ۴۰ گرم از این دو نمک را در ۲۰۰ گرم آب با دمای 10°C در دو ظرف مجزا حل کنیم، یک محلول سیرنشده از KCl و یک محلول سیرشده از KNO_3 تشکیل می‌شود.
گزینه ۲:

$$A \text{ درصد جرمی نمک در نقطه } A = \frac{35 \text{ g نمک}}{135 \text{ g محلول}} \times 100 = 25.9\%$$

گزینه ۳: تغییرات دما بر انحلال‌پذیری KNO_3 تأثیر بیشتری دارد.

گزینه ۴: عرض از مبدأ نمودار، انحلال‌پذیری یک نمک را در دمای صفر درجه سانتی‌گراد نشان می‌دهد که در نمک KCl بیشتر از KNO_3 است.

ریاضیات

۶۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * درس ۲

نکته: زاویه بین شعاع‌ها در نمودار راداری برابر هستند.

با توجه به نکته فوق، اگر تعداد متغیرها (تعداد شعاع‌ها) را x فرض کنیم داریم:

$$\frac{360^\circ}{x} = 45^\circ \Rightarrow x = \frac{360^\circ}{45^\circ} = 8$$

۶۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * درس ۱

نکته: پارامتر جامعه، یک مشخصه عددی است که توصیف‌کننده جنبه خاصی از جامعه است و در صورتی که داده‌های کل جامعه در اختیار باشد قابل محاسبه است.

نکته: آماره نمونه یک مشخصه عددی است که توصیف‌کننده جنبه خاصی از نمونه است. آماره از یک نمونه به نمونه دیگر تغییر می‌کند، ولی پارامتر جامعه همیشه ثابت است.

با توجه به نکات بالا، $\frac{2}{3}$ پارامتر است، زیرا مشخصه‌ای مربوط به کل جامعه است و $\frac{3}{5}$ آماره است، زیرا مشخصه‌ای مربوط به نمونه است.

۶۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱

نکته: اگر رابطه بین x و y را به صورت جدولی و زوج مرتبی نمایش دهیم، در صورتی تابع است که هیچ دو زوج مرتب متمایزی با مؤلفه اول برابر در آن وجود نداشته باشد. به عبارت دیگر اگر مؤلفه اول دو زوج مرتب برابر بود، مؤلفه دومشان هم برابر باشد.

نکته: یک رابطه از مجموعه A به مجموعه B یک تابع نامیده می‌شود هرگاه هر عضو از مجموعه A ، دقیقاً با یک عضو از مجموعه B متناظر باشد.

نکته: اگر نمودار مختصاتی یک رابطه رسم شود، در صورتی این رابطه تابع است که هیچ دو نقطه‌ای روی خطی که موازی محور y ها باشد قرار نگیرند.

نکته: اگر رابطه از مجموعه A به مجموعه B را با نمودار پیکانی نمایش دهیم، در صورتی این رابطه تابع است که از هر عضو A دقیقاً یک پیکان خارج شود.

با توجه به نکات بالا، گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ بیانگر تعریف تابع هستند؛ ولی گزینه ۳ نادرست است. بنابراین گزینه ۳ پاسخ است.

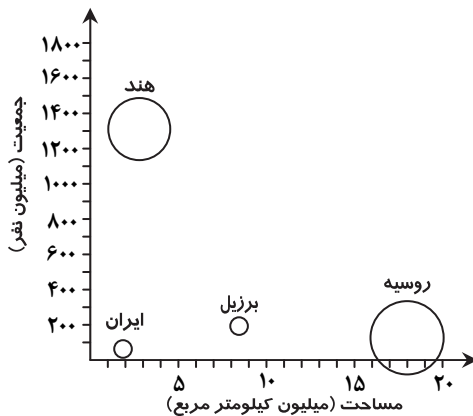
۶۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۲

محور x ها نشان‌دهنده مساحت برحسب میلیون کیلومتر مربع و محور y ها جمعیت را

نشان می‌دهد، بنابراین مساحت دایره‌ها متناسب با درصد آب‌های کشور موردنظر است.

طبق اطلاعات جدول داده‌شده، Z نمودار مربوط به کشور روسیه است.

سایر کشورها روی نمودار زیر مشخص شده‌اند:

بنابراین گزینه ۲ درست است.

۶۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس‌های ۲ و ۳

نکته: اگر Π مشاهده به صورت $x_1, x_2, \dots, x_n$ داشته باشیم، میانگین آن‌ها را با نماد $\bar{x}$ نشان می‌دهیم و به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_n}{n}$$

ابتدا میانگین داده‌ها را محاسبه می‌کنیم:

$$\frac{3 + 15 + 17 + 21 + 8 + 2 + 11}{7} = \frac{77}{7} = 11$$

مجموع انحراف داده‌ها از میانگین برابر است با:

$$(3-11) + (15-11) + (17-11) + (21-11) + (8-11) + (2-11) + (11-11) = -8 + 4 + 6 + 10 - 3 - 9 + 0 = 0$$

ابتدا معادله را به زبان ریاضی بازنویسی می‌کنیم. اگر عدد موردنظر را x در نظر بگیریم، مربع عدد به صورت x^2 و چهار برابر عدد به صورت $4x$ است؛ پس معادله به صورت زیر است.

$$x^2 + 4x = -3 \Rightarrow x^2 + 4x + 3 = 0$$

راه حل اول:

نکته: اگر x_1 و x_2 جواب‌های معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ باشند، آنگاه: $x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}$

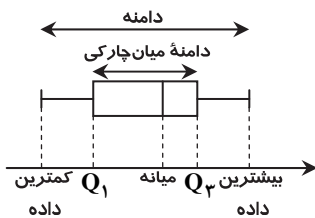
چون این معادله دارای دو جواب است ($\Delta = 4 > 0$)، پس مطابق نکته مجموع جواب‌های آن برابر $-\frac{b}{a} = -\frac{4}{1} = -4$ است.

راه حل دوم: با استفاده از روش تجزیه، معادله را حل می‌کنیم:

$$x^2 + 4x + 3 = 0 \Rightarrow (x+3)(x+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x+3=0 \Rightarrow x=-3 \\ \text{یا} \\ x+1=0 \Rightarrow x=-1 \end{cases}$$

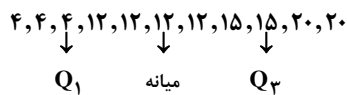
بنابراین مجموع جواب‌ها برابر $-3-1=-4$ است.

نکته: نمودار جعبه‌ای تعدادی داده به صورت مقابل رسم می‌شود:

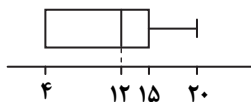

نکته: پس از مرتب کردن داده‌ها، مقداری که تعداد داده‌های بعد از آن با تعداد داده‌های قبل از آن برابر است، میانه می‌نامند. اگر تعداد داده‌ها زوج باشد، میانه برابر میانگین دو داده وسطی مرتب‌شده است.

نکته: برای داده‌های مرتب‌شده، به میانه داده‌های بعد از میانه، چارک سوم و به میانه داده‌های قبل از میانه، چارک اول می‌گویند. برای رسم نمودار جعبه‌ای ابتدا داده‌ها را از نمودار میله‌ای استخراج کرده و سپس نمودار جعبه‌ای آن را مطابق نکات رسم می‌کنیم:

پس نمودار جعبه‌ای این داده‌ها به صورت مقابل است:

بنابراین گزینه ۱ پاسخ است.

نکته: نسبت مقدار یک متغیر برای یک مشاهده به بیشینه آن به‌ازای همه مشاهده‌ها، اندازه آن مقدار روی شعاع را مشخص می‌کند.

مطابق نمودار، تعداد بازی این بازیکن $\frac{60}{100}$ است. با توجه به اینکه بیشینه تعداد بازی در این تیم ۴۰ است داریم:

$$\frac{60}{100} = \frac{x}{40} \Rightarrow x = \frac{60 \times 40}{100} = \frac{2400}{100} = 24$$

پس این بازیکن ۲۴ بازی انجام داده است.

$$(a+b)(a-b) = a^2 - b^2 \quad \text{(نکته اتحاد مزدوج)}$$

ابتدا حاصل عبارت داده‌شده را محاسبه می‌کنیم:

$$A = \frac{2y+3}{y^2-4} - \frac{2}{y-2} = \frac{2y+3}{(y-2)(y+2)} - \frac{2(y+2)}{(y-2)(y+2)} = \frac{2y+3-2y-4}{(y-2)(y+2)} = \frac{-1}{y^2-4}$$

اگر عبارتی که باید اضافه کنیم را B در نظر بگیریم داریم:

$$B + \frac{-1}{y^2-4} = 1 \Rightarrow B = 1 + \frac{1}{y^2-4} \Rightarrow B = \frac{y^2-4}{y^2-4} + \frac{1}{y^2-4} \Rightarrow B = \frac{y^2-3}{y^2-4}$$

بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.

نکته: در سهمی به معادله $y = ax^2 + bx + c$ ، نقطه‌ای به طول $x = -\frac{b}{2a}$ رأس سهمی است. با جای گذاری این مقدار در ضابطه، عرض سهمی به دست می آید.
با توجه به نکته فوق، مشخصات رأس سهمی را به دست می آوریم:

$$y = 2x^2 - 4x + c$$

$$\begin{cases} x = -\frac{-4}{2 \times 2} = \frac{4}{4} = 1 & \text{طول رأس سهمی} \\ f(1) = 2 - 4 + c = c - 2 & \text{عرض رأس سهمی} \end{cases} \Rightarrow \text{رأس سهمی: } (1, c-2)$$

این نقطه روی تابع خطی $f(x) = 2x - 3$ قرار دارد. پس:

$$c - 2 = 2 \times 1 - 3 \Rightarrow c - 2 = -1 \Rightarrow c = 1$$

اقتصاد

کالاهای تولیدی یا برای تأمین نیازهای اولیه (مانند خوراک، پوشاک، مسکن و ...) یا برای تأمین نیازهای کم‌اهمیت‌تر خانوارها (مانند نورافشان‌ها و فرش‌های گران‌قیمت و ...) مصرف می‌شود. مصرف‌کننده، میزان اهمیت کالا را با حساسیت خود نسبت به قیمت نشان می‌دهد. اگر فردی به‌رغم تغییر زیاد قیمت کالا در بازار، مصرف آن را تغییر ندهد، به اصطلاح اقتصادی کالا «ضروری» است، مثل نمک و دارو. اگر فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف کالایی را تغییر دهد، اصطلاحاً آن کالا، کالای لوکس و تجملی است. یعنی ضروری یا تجملی بودن کالا مفهومی اقتصادی است و از فردی به فرد دیگر و از زمانی به زمان دیگر متفاوت خواهد بود.

مبالغی که به تولیدکنندگان برای تولید محصول خود و در جهت اجاره کارگاه یا محل کار و ماشین‌آلات و سرمایه‌های فیزیکی، همچنین حقوق و دستمزد عوامل انسانی و خرید مواد اولیه می‌پردازند، به‌عنوان هزینه‌های مستقیم تولید در دفاتر مالی شرکت‌ها و مؤسسات (بنگاه‌ها) ثبت می‌شود.

اگر در بازار قیمت در سطح قیمت تعادلی نباشد، عواملی آن را به سمت قیمت تعادلی می‌کشانند، مشروط بر اینکه عوامل بیرونی مثل قیمت‌گذاری دولت مانع این تعدیل نشود. پس قیمت بنزین چون از طرف دولت تعیین شده است تعادلی نیست.

$$\text{درآمد ملی} = \frac{\text{درآمد سرانه}}{\text{جمعیت کل}}$$

درآمد ملی کشور، میلیون تومان $5800 = 116 \times 50 =$ جمعیت کشور $\times$ درآمد سرانه = درآمد ملی

درآمد صاحبان املاک و مستغلات + سود شرکت‌ها + سود مشاغل آزاد + قیمت خدمات سرمایه + حقوق و دستمزد = درآمد ملی

$$5800 = 520 + 760 + 1100 + 2500 + x$$

$$5800 = 4880 + x$$

درآمد صاحبان املاک و مستغلات، میلیون تومان $x = 5800 - 4880 = 920$

بانک‌ها طبق قانون عملیات بانکی بدون } مستقیم: سرمایه‌گذاری مستقیم در طرح‌های تولیدی و عمرانی
ربا به دو طریق کسب درآمد می‌کنند } غیرمستقیم: مشارکت غیرمستقیم در سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی تحت یازده عقد اسلامی مجاز

شیوه مناسب‌تری که امروزه برای تأمین منابع مالی ابداع شده، صدور اوراق بهادار است. در این روش نقش واسطه‌ای بانک‌ها حذف شده و مراکز تجاری و بازرگانی به جای گرفتن وام از بانک، وام را به‌طور مستقیم از مردم دریافت می‌کنند. پیامد مطلوب این روش، افزایش انگیزه مردم برای سرمایه‌گذاری و شریک شدن در سرمایه و سود شرکت‌ها است.

تولید به قیمت سال جاری	تولید به قیمت سال پایه	تفاضل افزایش مقدار
سال اول ۶۰۰۰	۶۰۰۰	↑ تفاضل افزایش مقدار
سال دوم ۶۹۰۰	۶۵۰۰	
سال سوم ۹۶۰۰	۸۶۰۰	

تفاضل افزایش قیمت

افزایش مقدار تولید سال دوم $6000 - 500 = 6500$ (الف)

افزایش مقدار تولید سال سوم $6000 - 2600 = 3400$

افزایش مقدار تولید سال دوم $6900 - 6500 = 400$ (ب)

افزایش مقدار تولید سال سوم $9600 - 8600 = 1000$

(ج) پدیده تورم همان افزایش قیمت است: ۴۰۰ سال دوم و ۱۰۰۰ سال سوم

۷۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * بخش ۳

برخی کشورها و سازمان‌های بین‌المللی از معیارها و شاخص‌های توسعه برای تحمیل الگوهای غربی سوءاستفاده می‌کنند؛ به‌طوری که گاهی توسعه‌یافتگی معادل غربی شدن تلقی می‌شود.

۷۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * بخش ۴

ترکیب بهینه دولت با بازیگران غیردولتی در اداره اقتصاد کشور بیشترین بازدهی را خواهد داشت و تنها در زمان جنگ یا رکود اقتصادی نقش دولت‌ها پررنگ‌تر از قبل می‌شود.

۸۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * بخش ۴

میزان مالیات پرداختی $۴۶,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۵}{۱۰۰} = ۶,۹۰۰,۰۰۰$

خالص دریافتی $۴۶,۰۰۰,۰۰۰ - ۶,۹۰۰,۰۰۰ = ۳۹,۱۰۰,۰۰۰$

میزان مالیات پرداختی $۵۸,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۸}{۱۰۰} = ۱۰,۴۴۰,۰۰۰$

خالص دریافتی $۵۸,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۰,۴۴۰,۰۰۰ = ۴۷,۵۶۰,۰۰۰$

۸۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * بخش ۵

اینکه امروزه تولید اغلب کالاها فرامرزی شده، اختصاص مزیت‌های اقتصادی کشورهای دیگر به خود توسط اقتصادهای هوشمند با تأسیس مؤسسات چندملیتی و فراملیتی است.

۸۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * بخش ۵

مطابق اصل ۴۸ قانون اساسی، در بهره‌برداری از منابع طبیعی و استفاده از درآمدهای ملی در سطح استان‌ها و توزیع فعالیت‌های اقتصادی میان استان‌ها و مناطق مختلف کشور باید تبعیض در کار نباشد به‌طوری که هر منطقه فراخور نیاز و استعداد رشد خود، سرمایه و امکانات لازم را در دسترس داشته باشد.

۸۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * بخش ۵

با قرار گرفتن اقتصاد ایران در بین کشورهای در حال پیشرفت و ورود به رقابت‌های اقتصادی منطقه‌ای و علم و فناوری، دهه چهارم انقلاب با عنوان دهه عدالت و پیشرفت و با مجموعه‌ای از خط‌مشی‌های راهبردی مثل جهاد اقتصادی و اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش‌بنیان و اقتصاد مردمی آغاز شد.

۸۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * بخش ۵

هرچه منابع درآمدی کشور گوناگون‌تر باشد، مقاومت و در پی آن پیشرفت کشور بیشتر تضمین می‌شود. تأکید بر اصلاح نظام مالیاتی، افزایش صادرات غیرنفتی و حرکت به سمت فروش فراورده‌های نفتی به جای نفت خام، به تنوع منابع درآمدی کشور کمک می‌کند.

۸۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * بخش ۵

هماهنگی بین نخبگان، مردم و فعالان اقتصادی با تدوین سند چشم‌انداز در تمامی کشورها به دست می‌آید و در کشور عزیزمان ایران در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران، وضعیت اقتصادی در افق سال ۱۴۰۴ هجری شمسی توصیف و مشخص شده است.

ادبیات اختصاصی

۸۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: درک و فهم * درس ۱۴

یکی از عوامل ایجاد موسیقی در شعر و افزایش تأثیرگذاری آن، واژه‌آرایی است. در این بیت تکرار واژه «هیچ» بر تأثیر آهنگین شعر افزوده است.

۸۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۷

در میان واژگان گزینه ۴ آرایه اشتقاق وجود دارد و در تمامی واژگان حروف «ط ل ع» مشترک است. اما در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: جناس افزایشی و اختلافی به جز کلمه بودی

گزینه ۳: جناس هم‌ریشه به جز واژه اکتساب

گزینه ۴: جناس هم‌ریشه به جز واژه منتظم

۸۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۶

(الف)

زشت	باید	دید	و	انگارید	خوب
↓	↓	↓	↓	↓	↓
زهر	باید	خورد	و	انگارید	قند

(ت)

چشم‌ت	به	خواب	چشم	مرا	خواب	می‌برد
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
زلفت	به	تاب	جان	مرا	تاب	می‌برد

۸۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۷

جناس همسان (تام) یعنی دو واژه که در ظاهر یکسان اما در معنا متفاوت هستند. در گزینه ۲ میان واژه‌های «بر» جناس تام (همسان) وجود دارد:

بـزـد بـر کـمـر بـنـد گـرد آفـر بـد   زـر ه بـر بـر ش یـک بـه یـک بـر د ر یـد
(حرف اضافه)   (حرف اضافه) (سینه)   (پیشوند فعل)

۹۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۵

سجع هم در نثر و هم در شعر به کار می‌رود که به آن نثر مسجع و شعر مسجع می‌گویند. شعر مسجع شعری را گویند که دارای قافیۀ درونی باشد، مانند:

هنگام تنگ‌دستی در عیش کوش و مستی   کاین کیمیای هستی قارون کند گدارا

۹۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس‌های ۱۴ و ۱۷

در گزینه ۴ میان واژگان عین و عیان، جناس ناقص افزایشی وجود دارد. همچنین تکرار واژه‌های عیان و عین، آرایهٔ واژه‌آرایی را در این بیت رقم زده است و از تکرار واج «ع»، آرایهٔ واج‌آرایی در این بیت به چشم می‌خورد.

۹۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۳

تا	رَب	جَم	مُل	نَد	گُ	نِ	گَن	ج	نَد	بِی	نِ
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
تا	شَب	نَد	رَ	وَد	صَب	ح	پَد	دِ	رَا	بِ	شَد
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

۹۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۲

یادآوری: ذوقافیتین یعنی بیت دارای دو قافیۀ پایانی باشد.

در بیت چهار، میان واژه‌های «دوست و اوست»، همچنین «نام و پیغام» قافیه وجود دارد:

بگفتا در یغ آیدم نام دوست   که هر کس نه در خورد پیغام اوست
۱   ۲   ۱   ۲

۹۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۲

در گزینه ۱ قافیه واژه‌های «بالا و صحرا» است. حروف قافیه در این بیت مصوت «ا» می‌باشد، پس قاعدۀ قافیه در این بیت قاعدۀ ۱ است. اما سایر گزینه‌ها دارای قاعدۀ شماره ۲ قافیه هستند؛ گزینه ۲ «انه»، گزینه ۳ «ام»، گزینه ۴ «از».

■ یادآوری: انواع قاعدۀ قافیه
 قاعدۀ ۱: حروف قافیه تنها یک مصوت بلند است.
 قاعدۀ ۲: حروف قافیه یک مصوت با یک یا دو صامت پس از خود می‌آید.

۹۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۱۰

این بیت وزن و آهنگ کوبنده دارد، بنابراین بار حماسی به شعر داده است. از همین روی شاهنامهٔ فردوسی که اثری حماسی است در این وزن سروده شده است.

۹۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۸

ویژگی اصلی نثر موزون به کارگیری سجع‌های ساده است. سجع در نثر مانند قافیه در شعر است. پس از نثر موزون، «نثر مصنوع» رواج پیدا کرد و نخستین نمونه آن «کلیله و دمنه» تألیف نصرالله منشی است.

۹۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * درس ۹

گزینه ۱: به این دلیل نادرست است که فراوانی زهدستایی در این سبک دیده می‌شود.

گزینه ۲: از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است.

گزینه ۴: از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی است.

۹۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * درس ۷

از نمونه‌های نثر در دورۀ غزنوی و سلجوقی می‌توان آثار زیر را نام برد:

تاریخ بیهقی، قابوس‌نامه، سفرنامهٔ ناصر خسرو، سیاست‌نامه، کیمیای سعادت و کشف‌المحجوب

چهار مقاله، کلیله و دمنه، مقامات حمیدی و گلستان سعدی از نمونه‌های نثر فارسی در دورۀ دوم (سبک عراقی) هستند.

۹۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۳

یافتن کاربردهای تاریخی دستور از نکات برجستهٔ قلمرو زبانی است و در مرحلهٔ خوانش متن نیز لازم است تمام اثر یک‌باره خوانده شود تا درک ارتباط طولی و فهم محتوا دچار اختلال نشود.

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * درس ۲

در قلمرو زبانی ← سطح واژگانی: در این سطح لغت‌ها از نظر فارسی یا غیرفارسی بودن، نوع ساختمان، روابط معنایی کلمات همچون مترادف، تضاد، تضمن و تناسب بررسی می‌شوند.

اما در قلمرو ادبی ← سطح بدیع معنوی: بازخوانی متن از دید تناسب‌های معنایی همچون تضاد، ایهام، مراعات نظیر و ... مورد بررسی قرار می‌گیرد.

“ تاریخ ”

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۱۵

در دوران ساسانی، آموزگاری به‌عنوان یک شغل رسمی به موبدان اختصاص داشت.

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۴

به گمان برخی از باستان‌شناسان، سومریان مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است. بعضی از این لوح‌ها حاوی آثار ادبی بلند، مانند افسانه گیلگمش است.

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۱۱

خسروانشیروان با استفاده از نیروی دریایی، یمن را از اشغال حبشیان که از سوی امپراتوری روم شرقی (رقیب ساسانیان) حمایت می‌شدند نجات داد و باب‌المنذب و خلیج عدن را تحت تسلط خود درآورد.

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۱۶

کاخ شهر هترا (الحضر) در نزدیکی موصل در کشور عراق، از آثار برجسته معماری دوره اشکانیان است.

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۱۰

در زمان هُرمز چهارم جانشین انوشیروان، اختلاف و نزاع سیاسی در دربار ساسانیان اوج گرفت و یکی از سرداران مشهور به نام بهرام چوبین با پشتیبانی بزرگان، علیه پادشاه سر به شورش برداشت و او را از قدرت برکنار نمود و خود به‌جای او به پادشاهی نشست.

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۲

در دوره اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۳

باستان‌شناسان پس از حفاری و خاک‌برداری، هنگامی که به یک بنای تاریخی برخورد کنند، نخست نقشه آن بنا را مشخص می‌نمایند.

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۳

امپراتوری روم در دوره اشکانی و ساسانی تلاش می‌کرد که به‌طور مستقیم با هند و چین ارتباط تجاری برقرار نماید، اما اشکانیان و ساسانیان هوشمندانه مانع موفقیت رومیان شدند.

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱

در مرحله گردآوری و تنظیم اطلاعات، پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌کند.

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۵

در چین نیز مانند دیگر جاها، با تولید مازاد بر نیاز محصولات کشاورزی و دامی، جمعیت رو به افزایش نهاد و به تدریج زمینه پیدایش نخستین شهرها را در حدود ۱۵۰۰ ق.م. فراهم آورد.

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۷

تا حدود دو قرن پیش، مورخان ایرانی بر پایه ترجمه خدای‌نامه‌های متعلق به دوران ساسانی و نیز داستان‌های شاهنامه فردوسی، تاریخ ایران در عهد باستان را می‌نوشتند. در واقع نوشته‌های آنان ترکیبی از افسانه و واقعیت بود. این مورخان، تاریخ عصر باستان را به چهار دوره پیشدادیان، کیانیان، اشکانیان و ساسانیان تقسیم می‌کردند.

عموم مورخان تا دو‌بیست سال پیش در میان سلسله‌های حکومتی ایران باستان، تنها از تاریخ ساسانیان اطلاع و شناخت نسبتاً در خور توجهی داشتند. نکته بسیار مهم درباره گزینه ۴: سلسله‌های پیشدادیان و کیانیان امروزه به‌عنوان دوران افسانه‌ای (اساطیری) تاریخ ایران شناخته می‌شوند. در گذشته مورخان این سلسله‌ها را نه افسانه بلکه جزئی از تاریخ ایران می‌دانستند.

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۶

از دوران هخامنشیان، شماری تندیس یا مجسمه جانوری در تخت جمشید و شوش یافت شده است. تنها تندیس انسانی باقی‌مانده که بزرگ‌تر از اندازه طبیعی ساخته شده، پیکره بدون سر، متعلق به داریوش یکم است که در شوش از زیر خاک بیرون آورده شده است.

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۱۲

در خانواده کهن ایرانی، اقتصاد خانواده به‌صورت معیشتی بود و دسترنج تمام افراد خانواده برای رفع نیازمندی‌های مشترک مصرف می‌شد.

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۶

جمهوری رم در سال‌های میان ۵۰۹ تا ۲۶۴ ق.م. با شکست رقیبان و دشمنان خود گسترش پیدا کرد و بر سرتاسر شبه‌جزیره ایتالیا مسلط شد. در این دوره، تشکیلات حکومتی و نهادهای سیاسی جمهوری رم تکامل یافت.

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۱۵

به نظر برخی از زبان‌شناسان، منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» ابتدا به زبان پارسی (پهلوی اشکانی) سروده شده‌اند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) زبان پارسی از زبان‌های ایرانی میانه است که تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان در مناطق مختلف ایران متداول بودند.
 (۲) در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.
 (۳) زبان پارسی یا پهلوی اشکانی در نواحی شمال و شمال‌شرقی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانی شمرده می‌شد.
 (۴) زبان پارسی یا پهلوی اشکانی در نواحی شمال و شمال‌شرقی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانی شمرده می‌شد.

« جغرافیا »

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۱۰

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۲

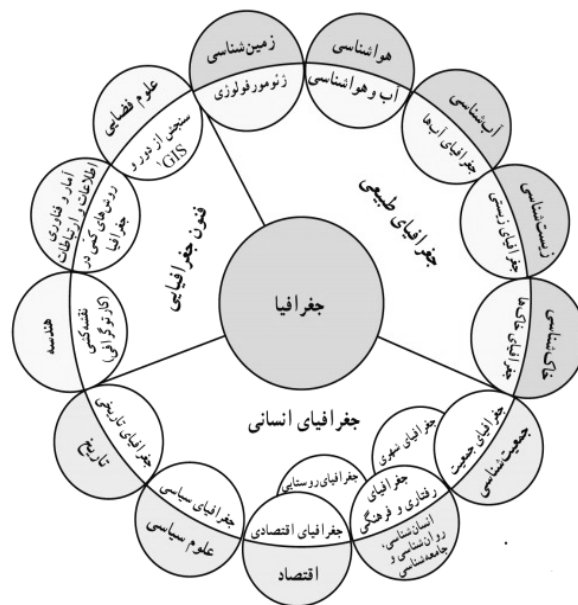
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۱۰

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۹

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۱

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۲

پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، مرحله پردازش اطلاعات آغاز می‌شود.

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۵

■ مهم‌ترین عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی که بر آب‌وهوای ایران اثر دارد:

(۱) عرض جغرافیایی

(۲) قرار گرفتن ایران در کمربند پرفشار جنب حاره‌ای

(۳) نزدیکی به دریاهای دوری از آن و منابع رطوبتی

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۴

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۱۰

سامان‌دهی فعالیت‌های انسان در مکان، بر اساس توان محیطی می‌تواند از صدمات ناشی از بهره‌گیری انسان از محیط بکاهد و زمینه‌های رسیدن به توسعه پایدار را فراهم سازد.

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۵

■ در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی ← به‌دلیل سنگینی و فرونشینی هوا ← تشکیل کمربند پرفشار جنب حاره‌ای ← دارای آب‌وهوای گرم و خشک

■ در اطراف خط استوا ← به‌دلیل گرم بودن و صعود هوا ← تشکیل کمربند کم‌فشار حاره‌ای ← دارای آب‌وهوای گرم و مرطوب

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۶

■ اگر کانون‌های آبیگر در فصول سرد سال، ذخیره برق خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ کنند، بدون توجه به میزان بارش و زمان آن، جزو کانون‌های فصلی به‌شمار می‌روند.

بررسی سایر موارد: } الف و ب ← کانون‌های اتفاقی
د ← کانون‌های دائمی

۱۲۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۳

۱۲۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۷

سهم هریک از گروه‌های عمده سنی کشور ۱۳۹۵	گروه‌های عمده سنی
۲۴/۰	کودکان و نوجوانان
۲۵/۱	جوانان
۴۴/۸	بزرگسالان
۶/۱	سالمدان

۱۲۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۸

■ شکل مورد سؤال، بیانگر «دهستان» است.

■ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مربوط به شهرستان

(۳) وسعت تقسیمات کشوری از بزرگ به کوچک، «شهرستان» دومین می‌باشد و از کوچک به بزرگ، «بخش» دومین می‌باشد.

(۴) مربوط به بخش

۱۲۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۷

$$\text{میزان مرگ‌ومیر - میزان موالید} = \frac{\text{رشد طبیعی جمعیت}}{\text{کل جمعیت}} \times 100$$

$$\text{نفر} = 2,500,000 = \text{کل جمعیت} \Rightarrow \frac{50,000}{2} \times 100 = \text{کل جمعیت} \Rightarrow 2 = \frac{50,000}{\text{کل جمعیت}} \times 100 \Rightarrow 2 = \frac{540,000 - 400,000}{\text{کل جمعیت}}$$

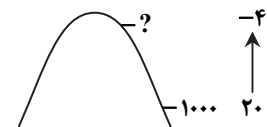
۱۳۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۵

با افزایش هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع، در لایه تروپوسفر جو زمین دمای هوا به‌طور میانگین حدود ۶ درجه سانتی‌گراد کاهش می‌یابد.

کاهش $24^{\circ} = (-4) - 20 =$ دمای کاهش یافته۶ درجه $\rightarrow 1000$ (متر)۲۴ درجه $x = ?$

$$\text{متر} = \frac{1000 \times 24}{6} = 4000$$

متر $5000 = \text{متر} + 4000 = 1000 = \text{ارتفاع کنونی}$

“علوم اجتماعی”

۱۳۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۴

عقاید و ارزش‌ها در لایه‌های عمیق قرار می‌گیرند.

۱۳۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۵

نمودار مربوط به نمودار عرضی است. گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ مربوط به نمودار طولی و نگاه تک‌خطی به تاریخ بشر هستند.

۱۳۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۶

فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

۱۳۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۷

قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی به روی یکدیگر گشوده‌اند و مرز آن‌ها بر اساس عمل مردم تغییر می‌کند.

۱۳۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۸

- نگاه به طبیعت در دیدگاه‌های
- دنیوی
    - هر دخل و تصرفی در طبیعت مجاز است.
    - انسان هر نوع تصرفی برای بهره‌برداری بیشتر از طبیعت انجام می‌دهد.
    - به‌عنوان موجودی زنده، آیت و نشانه خداوند است.
  - معنوی
    - انسان در طبیعت خلیفه خداوند است و خلیفه خداوند وظیفه عمران و آبادانی طبیعت را بر عهده دارد.
    - انسان حق ندارد تصرفاتی را که مخالف اراده حکیمانه الهی است در جهان طبیعت و بدن خود انجام دهد.

۱۳۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * درس ۹

هر جامعه‌ای برای پیشگیری و کنترل کج‌روی‌های اجتماعی، روش‌های کنترل اجتماعی را به کار می‌گیرد.

۱۳۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۰

جامعه‌ای که قواعد و روابط آن بر اساس ارزش‌های اقتصادی است، تحرک اجتماعی صعودی را تنها برای کسانی ممکن می‌سازد که منابع ثروت را در اختیار دارند.

۱۳۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۱

هویت فرهنگی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آن‌ها مهم باشد دوام می‌آورد.

۱۳۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۲

جهان‌های اجتماعی که بر اساس فطرت انسان شکل نگرفته‌اند و از عقاید و ارزش‌های حق برخوردار نیستند مانع از آن می‌شوند که انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم برسند.

۱۴۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۱۳

نحوه مقابله اسلام	افراد یا گروه‌های مهاجم سیاسی یا نظامی
جذب و هضم مهاجمان	مغول
دفع مهاجمان	جنگ‌های صلیبی
تجربه جدیدی که هنوز به پایان خود نرسیده است.	جهان غرب

۱۴۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۳

در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی و یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند.

۱۴۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۳

جامعه ایران به رهبری امام خمینی^(ع) و با استفاده از آموزه‌های قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام به هویت اسلامی خود بازگشت.

۱۴۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۱۴

افزایش اعضای جهان اجتماعی با همان حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن روند گسترش جهان اجتماعی:

شناختن، پذیرفتن و عمل کردن به فرهنگ

گسترش فرهنگ و معانی آن

گسترش جهان اجتماعی

۱۴۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۴

هرگاه اولاً فرهنگ و معنایی که با افزایش جمعیت بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد نه فرهنگ باطل؛ ثانیاً افراد و اعضای این فرهنگ نیز حاملان و عاملان معانی حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است.

۱۴۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۴

اقتصاد نفتی از آن جهت که درآمد هنگفت و بدون زحمتی ایجاد می‌کند باعث شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای می‌شود.

“منطق و”

۱۴۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس‌های ۲، ۵ و ۷ تا ۱۰

گزینه‌های ۱ و ۳: «توسل به معنای ظاهری» و «اشتراک لفظ» مغالطه‌هایی در حیطة مبحث «الفاظ و تعریف» هستند.

گزینه ۴: «مسموم کردن چاه» مغالطه‌ای بر اثر عوامل روانی است.

۱۴۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۹

قیاس استثنایی از یک «قضیه شرطی» و یک «قضیه حملی» تشکیل می‌شود. قضیه دوم (حملی) مشخص می‌کند چه شرطی در قضیه اول (شرطی) محقق شده است تا بتوان عین یا نقیض بخش دیگر آن را نتیجه‌گیری کرد. با این وصف، نتیجه قیاس استثنایی همواره یک قضیه حملی است که عین یا نقیض بخشی از قضیه شرطی است.

۱۴۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * درس ۱۰

انسان اندیشمند باید بتواند مطلب اصلی را از لابه‌لای امور فرعی بیرون بکشد و به‌دور از احساسات درباره آن‌ها قضاوت کند. گزینه ۳: درست است که برای اجتناب از تأثیرات روانی بار ارزشی کلمات، باید از این بار ارزشی عبور کنیم و به پیام اصلی توجه کنیم، اما همه مغالطات در اثر عوامل روانی مربوط به «بار ارزشی» نیستند؛ لذا راهکار کلی، همان توجه به پیام اصلی است نه صرفاً گذر از بار ارزشی.

۱۴۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * درس ۱۰

در مغالطه «تله‌گذاری» برخلاف مغالطه «مسموم کردن چاه»، ویژگی‌های خوب و شایسته‌ای را به نظریه‌ای باطل یا به معتقدان آن نسبت می‌دهند تا برای افراد تله بگذارند و آن‌ها را به سمت پذیرش یک مطلب غلط بکشانند.

۱۵۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱

در مبحث «تعریف» از منطق، روش صحیح تعریف کردن بیان می‌شود و به ما کمک می‌کند تا از تعریف اشتباه پرهیز کنیم؛ و چون تعریف برای رسیدن از تصورات معلوم به تصورات مجهول است پس مبحث «تعریف» از خطا در تصور جلوگیری می‌کند. اما یک تصور نادرست ممکن است منجر به تصدیق نادرست هم بشود؛ مثلاً کسی که تصور می‌کند «بلیت الکترونیکی نمی‌تواند در روزهای آینده نشان‌دهنده مبلغ ذخیره‌شده در حساب ما باشد»، به اشتباه تصدیق خواهد کرد که «بلیت‌های الکترونیکی وقت و هزینه ما را هدر خواهند داد»؛ زیرا گمان می‌کند هر روز باید بلیت خود را شارژ کند و اگر همان روز همه مبلغ شارژشده را مصرف نکند این پول از حساب او خواهد رفت! بنابراین جلوگیری از این تصور نادرست منجر به جلوگیری از تصدیق نادرست مبتنی بر آن هم خواهد شد.

۱۵۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: درک و فهم * درس ۱۰

دلیل تراشی هنگامی رخ می‌دهد که تحت تأثیر امور روانی می‌خواهیم مطلب غلطی را بپذیریم (رد گزینه ۳). اگر تصمیمی که گرفته‌ایم از این‌گونه مطالب باشد، وقتی کسی علت تصمیم ما را جویا می‌شود چون هیچ مبنای عقلی (حتی اشتباه) نداریم، دلیل تراشی می‌کنیم تا تصمیم خود را مستدل و منطقی جلوه دهیم (رد گزینه ۲).

گزینه ۴: وقتی می‌خواهیم به‌سبب عوامل روانی (مثل علاقه به خویشاوندان)، یک استدلال تخمینی و غیریقینی را بپذیریم، کافی است به آن استدلال علی‌رغم احتمالی بودن آن اعتماد کنیم و نیازی به آوردن دلایل دیگر (دلیل تراشی) نیست.

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۴

حقیقت «علم» همان حالت «آگاهی» است؛ ولی در تعریف آن از خود مفهوم «آگاه شدن» استفاده شده است. گزینه ۱: تعریفی انجام نگرفته که دوری در آن وجود داشته باشد. (توجه: در اینجا دور در استدلال (مصادره به مطلوب) رخ داده است نه دور در تعریف). گزینه ۲: درست است که مؤلفه دوم $(y = f(x))$ در تابع f با مؤلفه اول (x) تعریف شده است ولی این «دور» نیست زیرا اولاً f با خودش تعریف نشده بلکه با ضابطه‌ای بین دو مؤلفه‌اش تعریف شده که این ضابطه همان رابطه تساوی است؛ ثانیاً مؤلفه دوم با مؤلفه اول تعریف شده ولی مؤلفه اول به‌عنوان «عضوی از مجموعه اعداد حقیقی $(\mathbb{R})$ » تعریف شده است؛ پس تعریف مؤلفه اول متکی به مؤلفه دوم نیست که «دور» رخ بدهد. گزینه ۴: «آزادانه انتخاب نکردن» با «انتخاب کردن عدم انتخاب» تعریف شده است و چون «انتخاب نکردن» همان «انتخاب کردن» نیست دوری رخ نداده است.

توجه ۱: این مطلب که «انتخاب کردن» همان «انتخاب نکردن» نیست را می‌توان با مثالی نشان داد: وقتی ما خواب هستیم انتخابی نمی‌کنیم؛ ولی نمی‌گوییم «انتخاب نکردن» را انتخاب کرده‌ایم، چون در آن حال اصلاً آزادی برای انتخاب یا عدم انتخاب وجود ندارد. ولی وقتی بیدار هستیم می‌توانیم بین انتخاب یک گزینه یا انتخاب نکردن آن، «انتخاب نکردن» را آزادانه برگزینیم؛ پس «انتخاب نکردن» می‌تواند مستلزم بیدار و هوشیار بودن نباشد ولی «انتخاب کردن»، همیشه مستلزم بیدار بودن است؛ لذا این دو مفهوم، یکسان نیستند. توجه ۲: این جمله، «انتخاب آزاد» را مفهومی روشن فرض کرده است و درصدد تعریف آن نیست، بلکه می‌خواهد بگوید «انتخاب آزاد» با «انتخاب نکردن آزاد» دو نوع فعل متفاوت و غیرهم‌سنخ نیستند، بلکه در حقیقت یک نوع فعل هستند.

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۲

اینکه «ملک» و «ملک» دو معنای مختلف دارند و هر دو در اینجا ممکن است منظور باشد، موجب مغالطه «اشتراک لفظ» نمی‌شود بلکه مغالطه «شیوه نگارش کلمات» را ایجاد می‌کند.

گزینه ۱: «خواند» سه معنا می‌تواند داشته باشد:

(۱) قرائت کرد (۲) دانست (۳) آواز خواند

گزینه ۲: «با» دو معنا می‌تواند داشته باشد:

(۱) علی‌رغم (۲) در صورت

گزینه ۴: «ماهی» دو معنا می‌تواند داشته باشد:

(۱) حیوانی آبزی (۲) یکی از ماه‌های سال

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * درس ۱۰

تیتیر خبری به گونه‌ای نوشته شده که به ما القا می‌کند این شرکت هواپیمایی در سال‌های پیش از آن نیز دچار سوانح هوایی بوده است، در حالی که در ۲۵ سال گذشته هیچ حادثه‌ای در پروازهای آن رخ نداده است.

گزینه ۱: آمار ۷۵ کشته، آن هم فقط با گذشت یک سال از تأسیس یک شرکت هوایی، واقعاً آمار چشم‌گیری است و به هیچ وجه «بزرگ‌نمایی» محسوب نمی‌شود.

گزینه ۲: اینکه شرکت‌های دیگر در ۵ سال گذشته سانحه‌ای نداشته‌اند، مغالطه نبودن تیتیر را تقویت می‌کند، نه «بزرگ‌نمایی» آن را. گزینه ۴: اگر شرکت‌های دیگر نیز به همین اندازه سوانح هوایی داشته‌اند ولی با تلفات کمتر، باید بگوییم تأکید بر «تعداد» سوانح هوایی «بزرگ‌نمایی» است. اما خبر موردنظر بر تعداد سوانح تأکید نکرده است بلکه بر عمق فاجعه و زیادی تلفات متمرکز شده است که چون هیچ شرکت دیگری در این حد تلفات نداشته است، احتمالاً «بزرگ‌نمایی» نشده است.

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۵

جدای از اینکه سخن فروشنده در مورد محصولات آن کارخانه درست باشد یا نادرست، ساختار استدلالش قیاسی است؛ یعنی از مقدمات کلی‌تر درباره محصولات کارخانه یک نتیجه جزئی در مورد یکی از محصولات آن شرکت گرفته است. همچنین هدف فروشنده اقناع مشتری است. تذکر ۱: شباهت نام یک شرکت با شرکت دیگر زمانی مغالطه تمثیلی محسوب می‌شود که فروشنده بگوید محصولات «کفش ملی» بادوام‌اند نه محصولات «کفش ملت». اما چون در مورد خود کفش ملت ادعایی مطرح کرده، پس لزوماً از تمثیل استفاده نکرده است. تذکر ۲: جدل با هدف غلبه بر دیگران انجام می‌شود نه قانع کردن دیگران.

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * درس ۶

برخی جملات، انشایی هستند؛ یعنی خبری از عالم خارج نمی‌دهند بلکه تمایلات، احساسات، خواسته‌ها و اموری از این دست را مطرح می‌کنند. این جملات که قابلیت صدق و کذب ندارند در منطق بررسی نمی‌شوند.

گزینه ۱: مفهوم عبارت این است که «هر کس عقلش از بین رفت، نمی‌تواند صواب را تشخیص دهد.» این یک جمله خبری است.

تذکر: «استفهام انکاری» در حقیقت «جمله پرسشی» نیست؛ زیرا گوینده آن به قصد دانستن پاسخ، پرسش نمی‌کند.

گزینه ۲: صرفاً بیان یک خواسته و آرزو است و خبری از عالم خارج نمی‌دهد.

گزینه ۳: صرفاً بیان احساسات است؛ زیرا «آفرین گفتن» نشان‌دهنده احساس سپاس و ستایش و تحسین درونی است و خبری که قابلیت صدق و کذب داشته باشد نمی‌دهد.

گزینه ۴: جمله امری است؛ بنابراین خبری از خارج نمی‌دهد.

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۸

در همه اشکال قیاس اقترانی، تکرار حد وسط به صورت لفظی و معنایی لازم است و الا رابطه‌ای بین مقدمات برقرار نخواهد شد.

گزینه ۱: فقط یک جزء از مقدمه اول و یک جزء از مقدمه دوم در نتیجه قرین هم می‌شوند و جزء مشترک دو مقدمه (حد وسط) در نتیجه حذف می‌شود.

گزینه ۲: فقط در شکل سوم این گونه است؛ اما در شکل دوم، محمول یکی قرین موضوع دیگری است و در شکل اول و چهارم، محمول‌ها و موضوع‌ها قرین هم هستند.

گزینه ۳: در قیاس اقترانی، همواره موضوع نتیجه از مقدمه اول و محمول نتیجه از مقدمه دوم است. پس این «نتیجه» است که مشخص می‌کند کدام مقدمه، اول است و کدام دوم؛ لذا حتی اگر جای دو مقدمه عوض شود ولی نتیجه تغییر نکند، در واقع شکل قیاس تغییر نکرده است و فقط مقدمات نامرتب شده‌اند.

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: درک و فهم * درس ۸

تذکر: چون همیشه بعد از حذف حد وسط، موضوع نتیجه از مقدمه اول و محمول آن از مقدمه دوم به دست می‌آید، پس با توجه به نتیجه می‌توانیم جای درست دو مقدمه را تشخیص دهیم.

در استدلال ذکرشده، حد وسط «ایرانی دیپلمه» است که چون در هر دو مقدمه، موضوع است، لذا طبق قواعد دستور زبان فارسی لازم نبوده است در مقدمه دوم مجدد نوشته شود؛ پس مغالطه «عدم تکرار حد وسط» رخ نداده است (رد گزینه ۳) و اجزای نتیجه هم بین مقدمات پخش شده‌اند (رد گزینه ۴). بعد از حذف این حد وسط، با توجه به نتیجه متوجه می‌شویم مقدمات جابه‌جا نوشته شده‌اند.

بنابراین این استدلال در صورت کلی منطقی به شکل زیر است:

هر ایرانی دیپلمه، آشنای با زبان انگلیسی است.

هر ایرانی دیپلمه، فهم‌کننده فارسی است.

∴ بعضی آشنایان با زبان انگلیسی، فهم‌کننده فارسی هستند. (= بعضی آشنایان با زبان انگلیسی، فارسی می‌فهمند.)

در نتیجه استدلال موردنظر یک قیاس اقترانی شکل سوم است (رد گزینه ۲) که مقدمات آن جابه‌جا نوشته شده‌اند.

در قیاس اقترانی اجزای نتیجه در مقدمات پخش هستند و در قیاس استثنایی، عین نتیجه یا نقیض آن در یکی از مقدمات استدلال ذکر شده است. تنها راه مطمئن برای تشخیص قیاس اقترانی و استثنایی، استفاده از همین نکته است و روش‌های دیگر ممکن است ما را به اشتباه بیندازند.

گزینه ۱: موضوع نتیجه (جویندگان طلا) از مقدمه دوم و محمول نتیجه (رنج برده) از مقدمه اول آمده‌اند؛ پس قیاس اقترانی است.

گزینه ۲: مقدمه اول، یک شرطی متصل به این صورت است: «اگر آشپز دو تا شود، آن‌گاه آش یا شور می‌شود یا بی‌نمک»؛ بنابراین نقیض نتیجه، تالی مقدمه اول است و لذا این استدلال، قیاس استثنایی است. اما چون از نفی مقدم نتیجه‌گیری شده است، مغالطه «رفع مقدم» دارد و معتبر نیست.

گزینه ۳: موضوع نتیجه (پدر یا مادر) عیناً از مقدمه اول و محمول نتیجه (انجام‌دهنده وظیفه پدر) برگرفته از مقدمه دوم است؛ پس این استدلال، قیاس استثنایی نیست، هرچند قیاس اقترانی ساده هم نیست؛ چون حد وسط به‌درستی تکرار نشده است و محمول نتیجه عیناً از مقدمه دوم نیامده است. این استدلال در حقیقت دو قیاس اقترانی مضمّر است که با هم ترکیب شده‌اند.

گزینه ۴: عین نتیجه (باید رنج درس خواندن را کشید) در مقدمه اول وجود دارد؛ پس قیاس استثنایی است. چون مقدمه شرطی، منفصل غیرقابل جمع در کذب است از نفی یک طرف می‌توان صدق طرف دیگر را نتیجه گرفت؛ پس استدلال، معتبر است.

چون قضیه موردنظر مانعة‌الرفع است پس ممکن است الف، فقط ب باشد و ممکن است فقط ج باشد و ممکن است هم ب باشد و هم ج. بنابراین اگر الف مفهومی جزئی باشد می‌تواند مصداق مشترک ب و ج باشد و اگر مفهومی کلی باشد، مصداق آن می‌تواند مصداق مشترک ب و ج باشند؛ پس ب و ج قطعاً متباین نیستند. بنابراین ممکن است نسبت آن دو، عموم و خصوص من وجه باشد (رد گزینه ۲).

گزینه ۳: در منفصل مانعة‌الرفع ممکن است هر دو بخش صادق باشند، ولی نمی‌شود هیچ کدام صادق نباشند (نه هیچ کدام و شاید هر دو).

گزینه ۴: انفصال تام، انفصال حقیقی است (نه هر دو و نه هیچ کدام)؛ پس انفصال مانعة‌الرفع، قطعاً تام نیست.

۱۰ مرحله ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

ویژه دانش‌آموزان پایه یازدهم سال تحصیلی ۹۷-۹۸

تخفیف ۱۰٪
ثبت‌نام کلیه آزمون‌ها

ثبت‌نام از اردیبهشت ۹۷

ویژگی‌های ارزشیابی‌های گزینه دو :

تکیه بر یادگیری عمیق و مفهومی درس‌ها مطابق با کتاب‌های نظام جدید درسی
مطالعه و مرور کلیه درس‌های پایه یازدهم
برنامه مطالعات هفتگی

خدمات جانبی ارزشیابی‌ها :

- مشاوره تحصیلی انفرادی هوشمند **اینترنتی**
  - مشاوره هوشمند روان‌شناختی
  - برنامه‌ریزی تحصیلی
  - محتواهای مشاوره‌ای تصویری
  - مشاوره تحصیلی مدرسه‌ای هوشمند **اینترنتی**
- دانش‌آموز - خدمات مشاوره‌ای اینترنتی
- مدرسه

- نرم افزار بانک سؤال ویژه دانش‌آموزان **تحت‌وب**
  - محتواهای آموزشی تصویری
  - تست‌های طبقه‌بندی موضوعی
  - نرم افزار بانک سؤال ویژه مدارس **تحت‌وب**
  - راهنمای تدریس معلم
- دانش‌آموز - خدمات آموزشی اینترنتی
- مدرسه

ثبت‌نام در ارزشیابی‌های گزینه دو از دو طریق :

- ۱) وب سایت مؤسسه گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir
- ۲) نمایندگان مؤسسه در شهرهای سراسر کشور

گزینه دو، ارزشیابی در خدمت یادگیری

